

A un any, un mes i un dia de l'incendi de la nau 21

www.nau21.net - dossier de treball - maig de 2007

DISSABTE
DE MAIG 5

nau21

www.nau21.net

DISSABTE 5 DE MAIG 2007

UN ANY, UN MES I UN DIA DE L'INCENDI A LA NAU 21 DE CAN RICART

JORNADA DE FESTA I PROTESTA

XERRADES I ACCIONS

11h [a Indústries Waldes, c. Ramon Turró 111]

Poblenou: el patrimoni viu!

Trobada i xerrada amb col·lectius i entitats. Presentació del "timeline/powergrama" de nau21.net, i projecció d'un fragment del treball documental d'Isaac Marreo i Guillermo Beluzo sobre el conflicte de Can Ricart. [aforament limitat]

**tornem
la vida
a les naus!**

**recuperem
el Poblenou!**

14:30h [a Taller Caminal, c. Pallars 172]

Dinar Popular

16:30h [sortint de Taller Caminal]

Accions al Poblenou

Una passejada per indrets significatius de la pèrdua de patrimoni viu al barri

18h [Ateneu Flor de Maig, c. Doctor Trueta, 195]

Hotel Barcelona

Teatre a càrrec de la cia. *La quadra màgica*

19:30h [Plaça Prim]

La cursa del Sant Pollastre

+ sardinada i pollastrada popular organitzen: diables del poblenou

més info: www.nau21.net

Convidats: indústries waldes, associació de joves del poblenou, coordinadora contra el 22@, diables poble nou, ateneu enciclopèdic popular, ateneu flor de maig, repensar barcelona, sitesize, rotor, platonig, la makabra, taller caminal, la escocesa, arte bastardo, arquitectos sin fronteras, industrials can ricart, avcr - assoc. veïns i veïnes can ricart, cer cooperativa bac de roda, bisaucci: colectivo urbano, la raspa, associació nau21, ...

tornem la vida a les naus! recuperem el poblenou!

A un any, un mes i un dia de l'incendi de la nau 21 de Can Ricart, nau21 proposa una trobada entre diferents actors en el marc d'Indústries Waldés: un model tant pel que fa al cooperativisme com per a la memòria obrera de Poblenou, i espai fabril que des de maig de l'any passat té la garantia de continuïtat com un dels elements del patrimoni industrial del barri: un exemple -al capdevall- que darrere de les pedres hi ha persones que vertebraven -de manera insubstituïbles- les ciutats i els paisatges.

Amb aquesta trobada, nau21 convida a representants de la indústria, dels ateneus, de l'associacionisme, dels espais creatius i altres implicats en les llargues lluites contra el tarannà del 22@ al Poblenou a posar de manifest la importància decisiva que té la participació dels ciutadans i ciutadanes en el disseny i la gestió de la seva ciutat, seguint la línia de llurs accions davant de moments clau de la transformació urbana -i conseqüentment social- al Poblenou durant els últims 4 anys.

jornada 5 de maig:

11.00 - 14.30 - presentació del timeline / powergrama

lloc: indústries waldes - c/ ramon turró 111 - aforament limitat

presentació del timeline / powergrama (<http://nau21.net/timeline>) com a línia conductora de l'acte. Els assistents aportaran la seva experiència davant les dades amb la finalitat d'ampliar-les i aportar la seva visió dels fets. al final es farà la presentació del procés soles no podem (<http://solesnopodem.org>) i dels actes conjunts del 6 de maig a la plaça de sol de gràcia

isaac marrero, guillermo beluzo y roberto garcia presentaran un fragment d'un treball documental en curs sobre el conflicte de can ricart y la renovació del poblenou.

Proposta d' assistents convocats: indústries waldes, arxiu històric del poblenou, assemblea de joves del poblenou, coordinadora contra el 22@, ateneu popular octubre, diables poble nou, ateneu enciclopèdic popular, ateneu flor de maig, repensar barcelona, sitesize, la makabra, taller caminal, la escocesa, arte bastardo, industrials can ricart, avvcr – assoc. veïns i veïnes can ricart, cer cooperativa bac de roda, bisaucii: colectivo urbano, la raspa, nau21 ...

14.30 - 16.30 - dinar popular

lloc: taller caminal - c/ pallars 172

16.30 - 18.00 - accions al Poblenou

lloc: sortint del taller caminal

una passejada per indrets significatius de la pèrdua de patrimoni viu al barri

18.00 - Hotel Barcelona

lloc: ateneu flor de maig - c/doctor trueta 195

teatre a càrrec de la cia. la quadra màgica

19.30 - 22.00 - cursa del sant pollastre + sardinada i pollastrada popular

lloc: plaça prim

organitzen: diables poble nou

Context:

L'associació nau21 neix en el moment que els creadors de la nau 21 de Can Ricart (Can Font) es veuen obligats a abandonar el seu espai de producció a principis de 2006, i després que la seva lluita, al costat de la dels industrials del recinte i de molts altres habitants del barri i de la ciutat, hagués evitat mesos abans la demolició del recinte fabril de Can Ricart, condemnat fins aquell moment a desaparèixer en nom d'un malentès progrés i de la gran operació especulativa que el màrqueting de l'Ajuntament encara ven com a Pla 22@.

Així doncs el nom d'aquesta l'associació fa referència a l'espai de Can Ricart on neix, el qual es proposa recuperar com a espai obert de creació, de producció, d'intercanvi i de diàleg, per al barri i per a la ciutat.

El 5 de maig fa un any, un mes i un dia de l'incendi de la nau 21 del recinte de Can Ricart. Malgrat que l'espai va estar a punt de desaparèixer entre les flames: la protesta enèrgica i decidida de diferents col·lectius i habitants del Poblenou i de la ciutat de Barcelona davant del 22@ va obligar a l'Ajuntament a iniciar processos per a modificar els seus plans originals sobre la zona, que conduïrien finalment a la Modificació del Pla per a la Preservació del Recinte de Can Ricart i a la del Pla de Patrimoni Industrial del Poblenou, ambdues modificacions aprovades el passat mes de novembre sense -com de costum- la necessària i tantes vegades reivindicada participació ciutadana.

nau21 ha manifestat el seu desacord amb la modificació tant del Pla per a la Preservació del Recinte de Can Ricart, com del Pla de Patrimoni Industrial del Poblenou a través de les al·legacions corresponents. En elles denuncia la falta de participació ciutadana en el procés i reclama la conservació íntegra del recinte (el nou Pla només contempla la conservació d'algunes naus), entenent com a "conservació íntegra" tant la dels elements arquitectònics i urbanístics, com la de les persones i activitats que han donat vida al recinte.

Segons l'Ajuntament, graciosament, aquests últims, són elements que "no poden ser contemplats ni inclosos en un pla urbanístic" (cita textual de la resposta de l'Ajuntament a les al·legacions de nau21).

La vida va tornar a Can Ricart durant els onze dies de l'ocupació de les naus per part del col·lectiu La Makabra, ocupació que va rebre tant el suport de centenars de col·lectius i persones de la ciutat -reflexat en les adhesions al comunicat de nau21-, com la simpatia i admiració de molts més. El comunicat expressa el seu suport a l'ús de les naus de Can Ricart per membres de La Makabra, o d'altres col·lectius, amb la finalitat de construir un espai de cultura obert al barri i a la ciutat. En el mateix comunicat, nau21 rebutja enèrgicament el desallotjament realitzat posteriorment i exigeix a les autoritats dedicar els seus esforços a establir un diàleg real amb els ciutadans amb la finalitat d'elaborar un nou pla d'usos del recinte.

Sens dubte, l'ocupació de les naus de Can Ricart per La Makabra ha revifat el debat a Barcelona sobre l'autogestió davant la institució, sobre l'espai públic davant la propietat privada, sobre els drets de qualsevol ciutadà en una democràcia real davant la paulatina aniquilació d'aquests drets per part de les democràcies representatives... I ha denunciat, al mateix temps, l'especulació urbanística dèspota que impossibilita altres formes de fer ciutat més d'acord amb les necessitats dels seus ciutadans, o dit d'una altra manera, el servilisme obscè de la política al servei dels interessos privats del mercat.

El passat 13 de març la Generalitat declarava Can Ricart com a Bé Cultural d'Interés Nacional (BCIN). Aquesta declaració sembla no haver afectat les consideracions fetes per l'Ajuntament en la seva Modificació al Pla per a la Preservació del Recinte de Can Ricart.

nau21 manifesta la seva total oposició al projecte d'instal·lació de la Casa de les Llengües al recinte i reclama la gestió de la nau 21 de Can Ricart per part dels col·lectius que l'han fet viure i han lluitat per la seva conservació, malgrat l'Ajuntament, el 22@, la propietat i les flames.

adhesió a l'ocupació de les naus de Can Ricart per part del col·lectiu La Makabra

13 de desembre de 2006 - comunicat nau21

Adhesió a l'ocupació de les naus de Can Ricart per part del col·lectiu La Makabra.

L'Associació Nau 21, formada per persones i projectes del panorama creatiu de Barcelona (alguns ubicats a Can Ricart fins no fa gaire), sorgida del moviment ciutadà que ha evitat la desaparició d'aquest espai i que treballa per a la seva recuperació plena com espai de producció i cultura per a la ciutat, manifesta:

Que, sense perdre de vista ni un moment el valor patrimonial arquitectònic del llegat industrial que conté el complex fabril, sempre hem entès que aquest lloc és, alhora, una gran oportunitat per a demostrar una altra forma de (re)fer ciutat.

Donada la situació general:

- Desaparició massiva d'espais creatius independents a Barcelona
- La dificultat alarmant d'accés a un habitatge digne, en contrast amb la desmesurada especulació immobiliària i l'aparició quotidiana d'escàndols urbanístics.
- L'escassa o nul·la participació ciutadana en els processos de transformació urbanística.
- L'evident fracàs del pla 22@

Creiem que ha arribat l'hora de pronunciar-se a favor d'altre model de ciutat: Una ciutat de i per als ciutadans i ciutadanes.

Així doncs:

- Donem suport l'ús dels espais de Can Ricart pels membres de La Makabra, o d'altres col·lectius, amb la finalitat de ressuscitar el lloc construint un espai de cultura obert a la ciutat.

- Rebutgem enèrgicament el desallotjament fet i exigim a les autoritats que dediquin els seus esforços a establir un veritable diàleg que promogui un nou pla d'usos del recinte en el qual participem de forma decisiva els veïns i veïnes, entitats vinculades al recinte i, òbviament, La Makabra.

Els quals signen s'adhereixen a aquest pronunciament públic, com persones físiques o com representants d'entitats:

persones:

abdul pallarés calvi - programador, sistemas, ferviente usuario de gnu/linux
alba martorell montes
albert capella vázquez - metal.lista
alexis eupierre - la caldera
alvaro alonso de armiño gonzález - coordinador espacio tangente (burgos)
alvaro de la peña - la caldera
andrés ortiz massó - vate, música electrónica
anna bofill levi - arquitecta
anna garcia masiá - sociòloga urbanista
anna rossell ibern
anto rocamora
anton granero - dissenyador gràfic
anton lópez "ignorant" - treballador àmbit cultura
apen ruiz - arqueòloga
ariadna álvarez - arquitecta
ariadna perich - arquitecta
arkaitz arco romero
arnal ballester - dibuixant
aureli nioto prats
baltasar sanmarti i rottlant - fotògraf
bàrbara partegàs
beatriu daniel - gestora de la caldera
beatriz belmonte acero - documentalista
beth galí - presidenta del fad
blanca palou - presidenta de l'associació nau21
carles mallol - la caldera
carles salas - la caldera
carlos elorz - electricista
carmen gallegos zuasti - pintora
carolina olivares esturillo - coordinadora de projectes culturals de l'associació kùltur büro barcelona
césar isla - licenciado en ciencia política
cinta sala - és-ser humà
clara gari aguilera - directora de la nau còclea i curadora de projectes de cultura contemporània
clara romero - col.lectiu maloka colombia- barcelona
cristina monrós - gestora cultural
curro claret marti - dissenyador industrial
curro claret marti - dissenyador industrial
damián mich micenmacher - productor audiovisual
daniel garcia fornells - artista visual i fundador de l'arpagi
daniel maseras sabater - store manager
david Juárez latimer-knowles – arquitecte - straddle3
david torrents i jané - dissenyador gràfic
denis fornés i gomis
diego petrilli - diseñador grafico
dionis escorsa - slow-light.net
dirk van de vondel - codirector de xinacità
dolores sanfelix - diseñadora web
eduard llorens pujol - arquitecte videocreador - telenoika.net
eduard montes - manteniment
eduardo imasaka - realizador audiovisual
eduardo pérez soler - editor i curador independent
eloi gimeno lopez - dissenyador gràfic
elvira pujol massip - sitesize
erika jaramillo - directora de projectes de comafosca
ernest rossell masés (testus)
estefania lópez chicón - estudiant de publicitat i rr.pp.
eugeni güell
eva cruells lopez - radio paca
fernando gutiérrez lópez
fernando paniagua - historiador
ferran aquilina - coordinador del col.lectiu de treballadors i treballadors de l'escola bressol municipal de barcelona
ferran joanmiquel pla
francesc de casacuberta i ripoll - arquitecte
francesc jaume coll
francesca llopis planas
francisco javier duacastilla soler - pensionista
gerald kogler
gilad buzi - informàtic - l'aixada
ginesta quindal forgas - estudiant de cinema i audiovisuals
inés boza - la caldera
itziar gonzález virós - arquitecta, urbanista i saurina
jaume mendieta albarda
jaume pagès berrocal - cereria mas
jesus chicon lopez - jardiner - ateneu candela
joan escofet planas – straddle3
joan marca - associació de veïns i veïnes de can ricart
joan vila puig morera - escultor - sitesize
joaquin sabaté bel - arquitecte
jordi capdevila castells - arquitecte
jordi ubanell vila - dissenyador gràfic
jorge g. de la cámara - arquitecto
jorgina miralles
josé luis s. paulete
jose maria macias garcia - arte-terapia
josé marín - profesor - bisaucii
jose uroz baeza
josep bohigas arnau - arquitecte
josep bracons clapés
josep maria montaner - profesor de l'escola tècnica superior d'arquitectura de barcelona

josep saldaña cavallé - xarxaire i programador. context
josep sarsanedas i benguerel - dissenyador gràfic
juan carlos castro - arquitecte
judith albors casanova - arquitecta - urbanista
judith sunyer - gestora cultural - gerent de la unió de músics de catalunya
júlia canosa i serra - producció sala beckett
julia chabrera gómez-barquero - estudiant de arquitectura
kristina olaizola
laia mulet gayà - estudiant d'arquitectura
laura niubó fe
laura pérez rodón - estudiant d'arquitectura
lipi hernández - la caldera
lluc mayol palouzié - responsable de l'espai saladestar i festival grac!
lluís farré - il·lustrador.particular
luis ortega - arquitecte
luca deregibus - delineante
lucía Juárez - arquitecta
lucía rivás helguera
lucie retailleau - diseñadora en el arte de reciclar
luki huber - diseñador de producto
lupe garcia
m^a isabel perpiñá - presidenta associacio cultural lapinta
maite palomo chinarro - gestora cultural
manel aisa - ateneu enciclopèdic popular
manel soler caralps - dissenyador d'interiors
manuel guerrero brullet - escriptor - krtu
marco noris - artista plastico
maría eugenia llano vázquez
maria eugènia palani
mariano garcia
mariona benedito ribelles - arquitecta
martí roca curanta
matteo caravatti - responsable cooperació local arquitectes sense fronteres
miguel gozalbo moliner - músic
mireia ferrer munill - editora
mireia sillué vicente
miriam rapado
montse colomé - la caldera
nausica martinez
nirvana jiménez montagut - il·lustradora y músico
nuria riba - cinema d'animació stop motion i dibuixanta
núria vergés bosch - investigadora social i docent
oliver añón
orion caba - networking creatiu -president transports ciberians (associació cultural)
oscar guayabero - vicepresidente del fad - nau21
oscar pretel - ateneu candela
pablo de soto - hackitectura.net
paloma guellburt pussacq - documentalista
pamela bellagamba - empleada
pati núñez gimeno - periodista
paula esparraguera
pere pujol i paulí - arquitecte
pere solés bahí - president de l'associació fringe per a la difusió de les arts
pilar cruz ramón - secretaria de l'associacio cultural lapinta
rafael balanzó
rafael de cáceres zurita - arquitecte
ramon parramon - director del projecte idensitat
ricard aranda
roser casanovas marfà - arquitecta
sebastià lópez - dissenyador gràfic
sergi saldaña - músic i fundador del netlabel abdicat cell
silvia farrés - correctora de textos
sol picó - la caldera
sonia díez aparicio - geògrafa
sònia pomares caminals - il·lustradora
stefano portelli
susana g. noguero - platoniq
teresa falomir esteve
toni mira - la caldera
toni montes boada - arquitecte
valentina messeri - videomaker/videostreamer
valentina maini - arquitecta - arquitectos ara B sccl
vicens jordana - director de projectes de comafosca
violant c. puiggali - director de l'associació sónicas
virna elorza - alter-arte associació
xavi manzanares - arquitecte + músic + dissenyador
xavi padrós - fotògraf
xavier bou
xavier gibert mateu - artista visual < vj > - telenoika.net
xavier martinez vicente
xema vidal - director escola massana
ximena covaleda - arquitecta
zaida muxi martínez – arquitecta

entitats. col.lectius i projectes:

abdicat cell - netlabel
acca - associació catalana de crítics d'art
almazen
alter-arte associació
arquitectes sense fronteres
arquitectos ara B
associació cultural lapinta
associació de veïns i veïnes de can ricart
associació fringe per a la difusió de les arts
associació professional d'il·lustradors de catalunya
associació sónicas
associació kùltur büro barcelona.
ateneu candela - terrassa
ateneu enciclopèdic popular - centre de documentació històric social
axa: associación diez artistas
bisaucii - colectivo urbano de defensa de la ribera del besòs
col·lectiu de treballadores i treballadors de l'escola bressol municipal de barcelona
bon courage
col·lectiu maloka colombia - barcelona
comafosca, node d'art i pensament a alella
context weblog
error 7
espacio tangente (burgos)
fad - foment de les arts decoratives
federació unió de músics de catalunya
festival grac!
idensitat
kanibal\$
king kong factory - nave de produccion de arte cyborg
fxminism
k.oz'n : conceptor de los eventos de arte cyborg fxminism
l'aixada - associació de consum crític
l'atelier art de vivre total
la caldera / centre de creació de dansa i arts escèniques contemporànies
la gritona
la raspa del poblenou (associació cultural)
lapoderosa, espacio para la danza y sus contaminantes
les moines frères
mafucostar
metadona
nau còclea
nau21
orloniq
radio paca
riereta.net
sala beckett
repensar barcelona - recuperar la ciutat
saladestar
simonedecyborg
sitesize
straddle3 – arquitectura i hipermèdia
telenoika.net - xarxa oberta de creatius audiovisuals
transports ciberians (associació cultural)
tribad
u veru (associació cultural)
vate, música electrónica
xinacità

nau21 és un projecte d'arrel ciutadana, col.laborativa i independent que conforma una estructura de nodes creatius (individuals o col·lectius) que posa en xarxa per poder donar un servei als creadors (en ciències, art i tecnologies) de la ciutat, entenen que tot ciutadà civilitzat és un científic, un artista i un tecnòleg, doncs tots, per natura, observem, interpretem i construïm, i per cultura, optimitzem: Volem fer-ho millor.

ens uneix:

un passat comú: memòria i experiència,
el present continu: col·laboració i adaptabilitat
i una projecció de futur: el nou domini públic.

construïm:

una espai de treball per la creació i producció,
un espai de confluència per la participació i la col·laboració
i un espai de difusió i comunicació

Nau21 té com finalitat la creació i engegada de Ca Font (denominada a partir d'ara Nau21), com un Centre de producció obert, d'intercanvi i de diàleg, destinat a projectes que requereixen de la col·laboració de diferents disciplines i de creadors dispers. Un centre de recursos i de trobada per a a totes les disciplines entorn de la Ciència, l'Art i la Tecnologia.

En una primera aproximació l'Espai físic de Nau21 es defineix com:

Un macroespai polivalent, sense compartimentacions, adaptable als diferents projectes en curs.
L'espai es defineix en funció dels processos de producció i no de les disciplines creatives dels seus ocupants.
Es dotarà al conjunt d'unes eines tecnològiques per a garantir tant el treball personal, com la comunicació (presencial i digital) dels seus membres.

Aquest espai constarà de:

Espais per a la producció d'obres i iniciatives en el camp de l'art, la ciència i la tecnologia.
Espai expositiu polivalent per a presentacions amb capacitat de transformar-se en sales de projecció, sala d'assaig, escenari, sala d'exposicions, sala de va reunir, etc.
Centre de documentació, bibliografia i mediateca en els entorns de l'Art-Ciència-Humanitats
Oficina de serveis i infraestructures
Serveis, WC
Cuina-menjador

Nau21 treballarà per a establir-se com un dels interlocutors amb entitats públiques o privades respecte al futur de Can Ricart i el seu paper en el panorama cultural de la ciutat.

Nau21 té també com finalitat generar un debat social i polític en la ciutat de Barcelona, a l'entorn dels espais de cultura, producció artística i gestió de la cultura. Aquest debat se situa en una situació històrica com és la dissolució d'antics nuclis industrials que van ser reconvertits, fa uns anys, en espais d'art i creació.

Nau21 es defineix com progressista, promovent en el seu funcionament i actuacions valors com la democràcia participativa, el desenvolupament sostenible, l'activisme cultural, la transversalitat interdisciplinària i tots aquells altres valors que, sense entrar en contradicció amb aquests estatuts, decideixi l'Assemblea General.

Nau21 defensa els valors del domini públic entès com una esfera que no pertany a l'estat ni al mercat, sinó a tota la societat, i és manejada i controlada per la mateixa societat. Un nou domini públic, autònom, reconegut per les institucions com un mitjà de democràcia participativa i d'un nou municipalisme.

waldes

de la revista Icaria #11 - 2006
de l'arxiu històric del poblenou

CAN WALDES

25 anys de cooperativa industrial al Poblenou

LA VIDA OBRERA

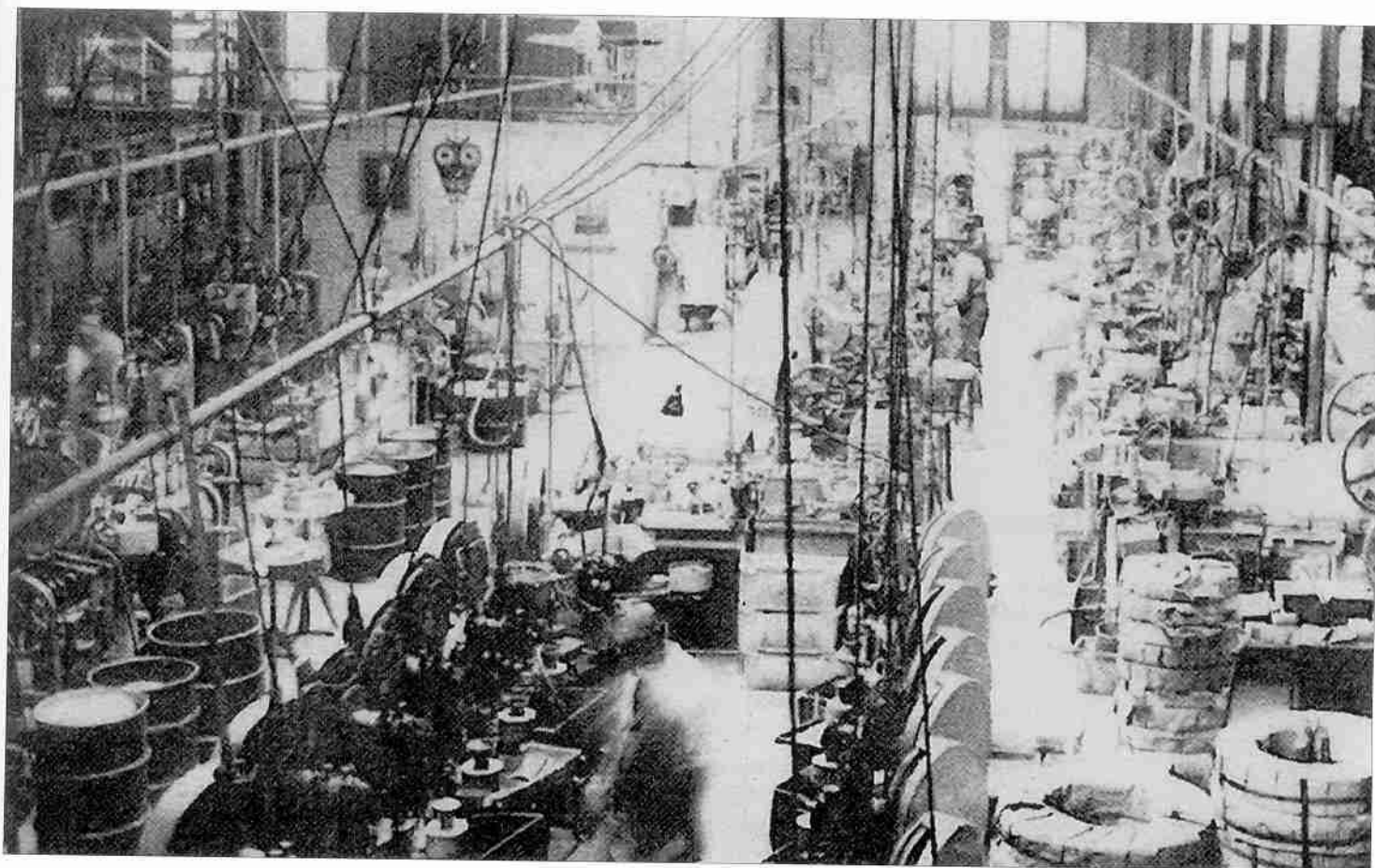

Façana d'Indústries Waldés del carrer Ramón Turró a inicis dels anys vuitanta.

El moviment cooperatiu al Poblenou té una llarga tradició que s'enceta a l'últim quart del segle XIX. D'aquesta època daten les controvèrsies dins del moviment obrer català sobre la conveniència o no d'adoptar el cooperativisme en la gestió de fàbriques per part dels mateixos obrers. Malgrat que les primeres cooperatives eren de producció, cap al 1873 es proposà la creació de cooperatives de consum com a mitjà per millorar les condicions de vida obreres. Al Poblenou, la pionera fou L'Artisana (1876), seguida de la que fou la cooperativa més important del barri, La Flor de Maig (1890); posteriorment Pau i Justícia (1895), etc. Les cooperatives eren un mitjà per dificultar i, en última instància, fer desaparèixer el sistema capitalista, i per assegurar l'economia obrera tot cercant el bé col·lectiu. Motivacions aquestes que estigueren presents, un segle més tard, en la creació de la cooperativa industrial Waldés.

Enguany, i per ser més exactes, el propassat 16 de juny, Can Waldés, la històrica indústria que des de fa dècades rau al carrer de Ramon Turró, 111-129, va celebrar els seus 25 anys en règim de cooperativa industrial, un tipus de cooperativa poc habitual a Catalunya. Serveixi per presentar la indústria protagonista de l'article dir que té origen txec i que va instal·lar-se a l'aleshores carrer d'Enna del Poblenou, l'any 1924, en un edifici força singular que data del 1919, i sembla que s'utilitzà originalment com a magatzem d'oli. És una indústria del petit metall dedicada a la producció de tanques, fermalls a pressió, gafets, botons metàl·lics coneguts amb el nom de *Koh i Noor* i *Noblern*, també cremalleres *Kin-Waldés*, entre altres, tots destinats a la indústria tèxtil, la modisteria i la merceria.

De fet, actualment podríem considerar aquesta tradicional fàbrica del «metall» una *rara avis* en un panorama, el poblenoví, cada cop més «arrovitzat».

No ja només per haver sobreviscut a 25 anys de cooperativa industrial (possiblement els anys més durs en termes econòmics), sinó també per poder enorgullir-se de ser de les fàbriques més antigues del barri (per no dir la més antiga) que resta en actiu actualment, i a hores d'ara capaç fins i tot de generar llocs de treball i modernitzar-se.

Farem un breu repàs al context històric de finals dels anys setanta i explicarem la transformació de la societat anònima Waldes & Co., SA,¹ en la cooperativa industrial Industrias Waldes, SCCL, un procés marcat per l'experiència autogestionària i l'esforç dels treballadors.

1976: un any difícil

El 1976, Espanya es trobava en un moment difícil i delicat: un inestable canvi polític s'unia a una forta recessió econòmica. Ambdós factors foren el teló de fons en què la societat anònima Waldes passà a les

mans obreres sota l'ideal cooperativista. Un canvi de tornes que, si bé avui pot resultar xocant, a finals dels anys setanta era una amarent necessitat per a aquells treballadors del metall abocats a la pèrdua del seu lloc de treball.

El 1976 s'entrecruaren tres factors clau que expliquen la gran mobilització que visqué el país aquell any. En primer lloc, el **col·lapse polític** del règim, greu des de l'assassinat de Carrero Blanco i insostenible després de la mort del dictador; en segon lloc, la fi de l'onada de creixement econòmic i l'**inici de la recessió**, traduïda en una destrucció de llocs de treball i el tancament d'empreses, i, finalment, les aspiracions generalitzades de **canvi polític** en l'oposició, i en concret en la classe obrera, que intensificà les vagues i els conflictes laborals arreu de l'Estat durant els primers mesos de l'any.² Acompanyant aquesta ofensiva obrera, altres sectors socials antifranquistes, com ara els estu-

Nau principal de Waldés funcionant amb maquinària antiga.

Típiques caixes del producte de Waldés Kol i noor

dients i els veïns — cal recordar les dues manifestacions pro amnistia del febrer del 1976 —, participaren del canvi polític «des de sota» i del desafiament obert a la dictadura.

En el terreny laboral, continuaren aquell any les mobilitzacions al carrer en el Primer de Maig, i en favor de l'amnistia laboral, reprimides durament per la policia. A finals d'any, els sindicats de classe (encara clandestins) units dins la COS³ convocaven a la vaga general per al 12 de novembre «contra la congelación salarial, el desempleo, el despido libre y la reforma sindical»,⁴ i en contra les mesures econòmiques del Govern. S'entenia, a més a més, com una demostració de força de l'oposició, poc abans que se celebrés el Referèndum per la Reforma Política, el resultat afirmatiu del qual obrí el camí de la reforma en detriment de la tan pregona ruptura.

Al Poblenou, essent com era un dels barris de Barcelona amb més activitat industrial, es deixà notar aquest augment conflictiu amb tres vagues generals de sector: a finals de febrer, el transport;⁵ a mitjan març, el ram de l'aigua,⁶ i a l'abril, l'anomenada vaga del petit metall (pel fet de ser protagonitzada

bàsicament per petites i mitjanes empreses), que s'estengué com la pólvora arreu del Barcelonès. A aquesta vaga s'hi uní a finals d'abril la radicalitzada vaga de Motor Ibérica, que s'allargà prop de tres mesos. Coincidint amb aquesta vaga es convocaren al Poblenou dues manifestacions pro amnistia laboral: l'11 de juny (sense permís governatiu), que patí diverses carregues policials al carrer de Pere IV i a la rambla del Poblenou, amb el balanç de dues detencions i diversos ferits, i la del 9 de juliol (ja legal), on participaren fins a 5.000 treballadors i veïns, sobretot d'Hispano Olivetti i Motor Ibérica, empreses que sumaven 200 acomiadats.

La crisi econòmica destrueix llocs de treball

El procés de conversió de Waldes en cooperativa industrial té l'origen en la recessió econòmica mundial. Des del 1974, aquesta recessió començà a afectar amb intensitat la feble economia espanyola sustentada en el model de creixement dels anys seixanta,⁷ flagel·lant amb més força Catalunya.⁸ L'augment dels preus i el creixement fictici dels salaris portà l'economia a entrar en el cicle inflacionari més agut conegut fins aleshores, mentre que els successius governs es mostraven incapaçs de fer sortir el país de l'atzucac de la crisi econòmica en un moment d'inestabilitat política.⁹

Des de mitjan anys setanta, milers d'empreses reproduïen els mateixos mecanismes cercant el tan-

cament i la reducció de plantilla: expedients de crisi, suspensions de pagaments, tancaments sobtats, expedients de regulació, etc. L'«edat d'or» (els anys cinquanta i seixanta), com l'anomenà Hobsbawm,¹⁰ havia arribat a la seva fi, i una generació de treballadors acostumats a tenir feina o a trobar-ne amb facilitat es veié abocada a la pèrdua del lloc de treball. L'increment del cost de la vida, la congelació salarial i el nou fenomen de l'atur estructural¹¹ eren les preocupacions de la major part dels poblenovins a finals dels anys setanta.

La crisi afectà plenament el nostre barri: si el 1974 Catex¹² i Iberia Radio obrien el camí de les liquidacions amb diversos expedients sol·licitats, el 1975 començaven les irregularitats a Solsona i Eryc. El 1976 fou el torn de Comensa i la històrica fàbrica del vidre Vilella, liquidada l'any següent. El 1977, una munió d'empreses en crisi omplien l'actualitat laboral i s'agreujava la destrucció de llocs de treball: Battenfeld Española, Conesa, Oliva Artés, Indústria Botonera J.M.S., Secin, Eyssa, Tecnic, Icam, Moritz, etc. Només aquestes empreses sumaven un total de 3.629 treballadors en perill de perdre la feina o en vies de perdre-la en aquells anys. La fuga d'empresaris i de capitals i l'ocupació de fàbriques per part dels treballadors en defensa desesperada del lloc de treball omplien les pàgines dels diaris.¹³ De fet, els tancaments del 1976 i el 1977 eren els «primers símptomes d'una nova etapa històrica»,¹⁴ un canvi de signe en el comportament obrer en què

les reivindicacions passaren progressivament de ser ofensives (demanda de millores retributives o socials) a ser defensives (mantenir el lloc de treball, resistència als expedients de crisi i la fi de l'atur).¹⁵

Però això només era la punta de l'iceberg del que havia de venir als anys vuitanta. Si els tancaments operats a finals dels anys setanta afectaren les petites i mitjanes empreses dels sectors més vulnerables a la reestructuració econòmica, al llarg dels anys vuitanta les grans empreses del metall patiren fortes reduccions de plantilla. Al final de la dècada, la majoria havia desaparegut del Poblenou: Metales y Platería Ribera el 1985, Motor Ibérica el 1987, Hispano Olivetti el 1988, Macosa a principis dels anys noranta. Algunes d'aquestes empreses havien tingut plantilles molt combatives i organitzades que qüestionaren obertament el règim i que s'havien convertit en els referents per a plantilles menors. Tot un món s'esfondrava.

Waldes davant de l'expedient de crisi

Una de les respostes obreres a l'onada de tancaments a finals dels anys setanta fou l'autogestió, és a dir, la lluita pel lloc de treball des dels postulats de l'ideal cooperativista unint capital i treballadors. Davant del desinterès i el frau de moltes patronals, que deixaren els seus treballadors a l'estacada fugint del país i descapitalitzant les seves empreses, els obrers intentaren l'aventura de fer-se càrrec d'a-

Nau principal de Waldés en l'actualitat

ALBERT MASIAS

questes empreses però sota condicions més justes, avançant cap a conquestes socials i econòmiques. Sovint, aquests processos de conversió van allargar-se anys i foren un camí summament difícil per als treballadors.

Waldes & Co., SA no en fou una excepció i es trobà entre les empreses fallides al Poblenou. Amb poc més de 180 treballadors, Waldes no fou mai un niu de conflictivitat ni un baluard de l'antifranquisme (com ho fou Hispano Olivetti). Però des de la vaga del petit metall del 1976,¹⁶ en què alguns dels obrers de Waldes participaren del moviment assembleari que envai les petites i mitjanes empreses,¹⁷ un grup de treballadors alertava els companys a través d'assemblees de fàbrica que les irregularitats en el pagament de setmanades, pagues extres i Nadals per part de l'empresa podien anar a més.

I efectivament, l'estiu del 1977, després de vacances, l'empresa presentava un expedient de regulació d'ocupació adreçat a 32 obrers que obri els ulls a molts treballadors. Reunits en assemblea, els treballadors decidiren ocupar el despatx del gerent Josep Maria Anglada, l'home de Harry Waldes dins de l'empresa, que retirà l'ERO després d'haver estat retingut fins a la nit. Els treballadors li feren saber que estaven interessats en l'empresa. S'iniciava així un procés que durà anys per aconseguir el control de l'empresa, en el qual es posà en pràctica l'esperit assembleari heretat de les lluites del 1976, un assemblearisme que continua funcionant encara avui dia dins de Waldes. Un obrer de Waldes explicava:

No se trata de obtener indemnizaciones sino de mantener o sustituir el puesto de trabajo en peligro. Ante la situación de crisis que padecen tantas industrias y talleres de Pueblo Nuevo es la solución más válida.¹⁸

Entre els treballadors es cohesionà un grup defensor de l'opció autogestionària, i es dugueren a l'Assemblea diferents experiències cooperativistes per sensibilitzar la plantilla. L'Assemblea va recórrer al Collectiu Ronda (que aleshores assessorava treballadors independents i de CNT), que va portar el cas, va gestionar els impagaments i va pilotar la possibilitat de constituir-se en cooperativa. Dels 180 obrers, 50 marxaren amb pactes amb l'empresa, i 130 quedaren disposats a continuar la lluita pel lloc de treball.

Es crea una Coordinadora de Fàbricas de Pueblo Nuevo

Tal arribà a ser la sensació de crisi i inseguretat que les plantilles afectades per tancaments, com ara Waldes, Oliva Artés i Battenfeld, s'aplegaren dins de la Coordinadora de Fàbricas de Pueblo Nuevo per fer accions conjuntes. Intentava unir esforços posant en comú les experiències de les diferents plantilles afectades per la crisi, i va aconseguir que partits i sindicats es posessin a treballar conjuntament. En un full titulat «A todos los trabajadores de Pueblo Nuevo», la Coordinadora es posicionava en contra dels Pactes de la Moncloa, i explicitava els seus objectius i raó de ser:

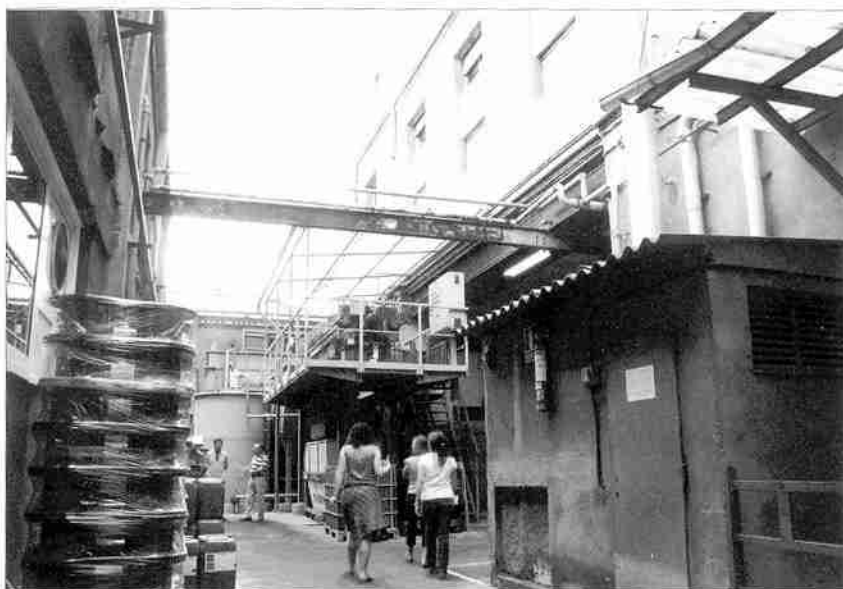
Ante la grave situación que sufren los trabajadores de las empresas que se declaran en crisis, vemos la urgencia de organizarnos lo mejor que podamos, para oponer un frente unido contra los falsos expedientes de crisis y por la defensa a toda costa de nuestro puesto de trabajo. Por eso hacemos un llamamiento A TODOS LOS TRABAJADORES DE LAS FÁBRICAS EN SITUACIÓN DE CRISIS, REGULACIÓN DE EMPLEO, AMENAZAS DE CIERRE, ETC., para que acudan a las asambleas que venimos realizando los JUEVES [...] en la IGLESIA DEL SAGRADO CORAZÓN [...] para informar de su situación y coordinar acciones concretas.

S'impulsaren diverses accions com ara plantades davant de les empreses amb acomiadats i l'organització d'un concert a Pau i Justícia. A les portes de les grans empreses es recolliren grans quantitats de diners en mostra de solidaritat. El 29 de setembre, una manifestació contra els expedients de crisi i l'acomiadament lliure i per l'amnistia laboral recorria Poblenou convocada pels sindicats i els partits (PSC, PSUC, PTE, CDC, PSPC, OCE-BR, MCC i ERC). Aplegà unes 2.000 persones i sortí de la plaça de Lope de Vega, emprengué Pallars i baixà per la rambla del Poblenou. Fou una demostració d'unitat i suport dels veïns envers els treballadors afectats per la crisi.

Les coordinadores de fàbriques dels barris confluïen en una Coordinadora d'Empreses en Crisi de Barcelona (CODEC), que impulsà accions de difusió i solidaritat, recollida de diners i conscienciació de la problemàtica dels treballadors afectats per la crisi i l'atur, com ara la Semana de Lucha contra la Crisis.

Els treballadors donen respostes a la crisi: l'alternativa autogestionària

Paral·lelament a aquestes iniciatives col·lectives calia començar a fer passos amb vista a l'autogestió de Waldes. Els treballadors s'afanyaren a sol·licitar un embargament sobre la maquinària i a fer-ne un inventari. Les màquines eren l'únic actiu que tenien els treballadors sobre la base del deute que l'empresa havia contret amb ells. Però calia superar un obstacle força complicat: les empreses fallides

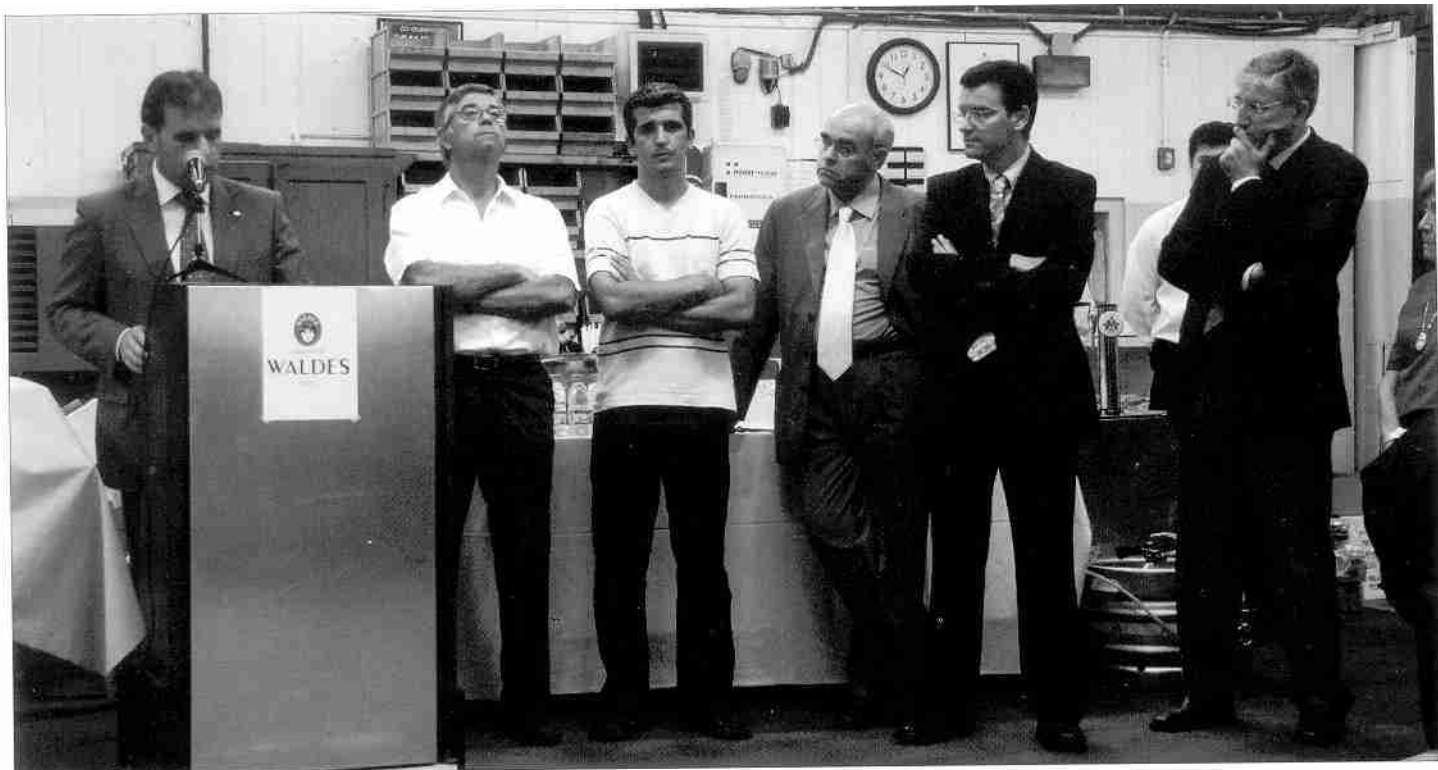
Pati interior d'Indústries Waldés.

ALBERT MASIAS

entraven en fase de subhasta pública on tothom podia accedir. Allà s'hi jugaven els terrenys, la maquinària i les marques, que passaven a ser possible objectiu de subhastadors professionals. Els obrers de Waldes els neutralitzaren bloquejant l'entrada a l'última subhasta (que és lliure), i finalment aconseguiren tots els béns de l'empresa: terrenys, maquinària, marques i patents. Aquesta situació es repetia diàriament a la ciutat de Barcelona quan moltes plantilles es veien obligades a defensar el lloc de treball a les subhastes de Magistratura. La plantilla d'Oliva Artés també hagué de recórrer a aquestes subhastes i, com Waldes, es constituí en cooperativa industrial.

Representants de l'Assemblea visitaren Harry Waldes a Màlaga per informar-lo de l'estat de les coses: que l'empresa es trobava *de facto* a les mans dels treballadors i que pensaven conservar el nom. La reacció de l'amo fou positiva: no s'oposà a la nova situació i de fet es tragué la bitlleta i subvencionà la visita dels treballadors. Era l'última vegada que van veure Harry Waldes. Durant el temps en què l'empresa es trobà en crisi, es deixaren de percebre setmanades o estigué oficialment en atur, Waldes no va deixar mai de produir els seus fermalls i gafets, gràcies als estocs tant d'acabats com de matèries primeres. S'intentava estar al dia i no generar gaires deutes amb els proveïdors.

Després d'aquest procés d'anys, l'Assemblea

Celebració dels 25 anys de cooperativa industrial.
16 de juny de 2006.

ALBERT MASIAS

obra sotmetia l'opció cooperativista a votació, el resultat de la qual va donar 80 vots favorables i 50 persones que volien marxar. Els 80 que continuaven hagueren de pagar-los la seva part dels béns. Finalment, i després d'haver-se creat una primera cooperativa amb onze persones per traspasar els béns adjudicats en subhasta, el 16 de juny de 1981 es féu la refundació de la cooperativa amb els 80 treballadors. Gràcies a la voluntat d'uns quants obrers que s'aferraren a l'alternativa cooperativista, el treball fet en assemblea, el suport del Col·lectiu Ronda i la tasca de David Santacana (un home molt important per al moviment de les cooperatives a Catalunya i clau a Waldes), Industrias Waldes, SCCL era, en plena crisi econòmica, una realitat.

Enmig de fortes dificultats començà a caminar la flamant cooperativa: els inicis no foren precisament un camí de roses. No podem obviar factors com ara les dificultats derivades del fet de ser una cooperativa enmig d'un sistema capitalista basat en unes altres regles del joc, la pressió dels bancs en temps de crisi, etc. Malgrat tot això, l'arrencada fou excel·lent: Waldes s'impulsà econòmicament, va créixer i produïa més que quan eren 130 obrers. En els primers anys es feien hores que no es cobraven, el bloc cooperativista es mantingué unit i hi hagué un component fort de voluntarisme i esforç col·lectiu per tirar endavant l'empresa.

Es crearen estatuts, es revisaren els salaris establint diferents nivells (fins a sis) segons categoria però sense diferències dins de la mateixa categoria, i una diferència màxima entre el salari més alt i el més baix d'1 a 2. El màxim òrgan dins de Waldes ha

estat i és l'Assemblea, que té tot el poder i està formada per tots els treballadors. El Consell Rector, la Direcció i els quadres intermedis executen aquest poder. Comptat i debatut, són els treballadors els qui porten l'empresa. Després de l'arrencada potent dels primers anys, Waldes topà amb crisis cícliques que sotragaren la cooperativa i dificultaren tant el manteniment de la cohesió a la plantilla com les conquestes de caràcter social assolides (entre les quals s'havia aconseguit el 100 % de sou per malaltia, subvenció per a ulleres, dentista, flexibilitat horària, etc.). Fa deu anys, després d'un període molt inestable, es va diversificar la producció: a banda dels tradicionals gafets, fermalls, ulls i botons metàl·lics que continuen sent el principal producte de Waldes, s'afegí a la producció la peça industrial per a l'automòbil.

Actualment, amb 63 treballadors, l'empresa està ben situada en el mercat i passa un moment dolç d'estabilitat, relacionada amb l'esforç de modernització (últimament s'ha adquirit maquinària làser) i la creació de llocs de treball (objectiu de tota cooperativa). Malgrat totes les dificultats d'ordre econòmic, social i col·lectiu que Waldes ha hagut d'afrontar en el passat, el que es pot assegurar certament és que fa 25 anys que es manté en règim de cooperativa industrial en el nostre barri.

FERRAN AMORES CHAVES

1. Sobre Waldes & Co., SA, vegeu CHECA ARTASU, M. [coord.] *Poblenou: la fàbrica de Barcelona*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2002, p. 92-95; DIVERSOS AUTORS. «Poblenou i la reconstrucció de les fàbriques», *Icària, Papers de l'AHIPN*, núm. 5 (any 2000), p.7-9.
2. L'augment de la conflictivitat laboral del 1976 s'explica també per la negociació de 2/3 parts dels convenis col·lectius i pels resultats de les eleccions sindicals de la primavera del 1975, en què els candidats opositors aconseguiren ocupar els estrats inferiors del sindicat vertical. Paral·lelament a aquest creixement de conflictes laborals va augmentar la resposta repressiva del Govern, com ara la nefasta intervenció policial dins de l'església de San Francisco de Vitoria el març del 1976 (on romanien concentrats treballadors), que després de gasar el recinte va metrallar la multitud, i va provocar fins a cinc morts i múltiples ferits. Per veure dades de conflictivitat: RUIZ, David, *Historia de Comisiones Obreras (1958-1988)*. Madrid: Siglo XXI, 1993, p. 89; MOLINERO i YSÀS, *Productores disciplinados y minorías subversivas. Clase obrera y conflictividad laboral en la España franquista*. Madrid: Siglo XXI, 1998, p. 105.
3. Coordinadora de Organizaciones Sindicales, formada a Catalunya per CCOO, USO, UGT, CNT i SOC. Intent de sindicalisme unitari que finalitzà el març del 1977 amb l'abandó de la coordinadora per part d'UGT.
4. «Llamamiento de la Coordinadora de Organizaciones Sindicales (C.O.S.)», AHCONC.
5. El 1976, de les 900 agències de transport de Barcelona, 350 es trobaven al Poblenou (el 40 %) i d'aquestes 350, 50 eren de les més importants de tota la ciutat, com ara Mateu & Mateu.
6. Al Poblenou es on es concentraven les tèxtils més importants de Barcelona. Catex (Central de Acabados y Textiles, S.A.) era la fàbrica tèxtil més important de Barcelona, i el 1970 tenia 4.255 obrers repartits en totes les seves factories. La primera fàbrica fou la situada al cor del Poblenou (Marià Aguiló, 15) i tenia el 1970 uns 700 obrers. Altres tèxtils rellevants eren S. E. Vila (350 obrers), Vicente Illa (300), Medir (250), Vidal i Serra i Cia. (250), Industrias Rofo (200), Eryc (200), Fibras Plàstiques (200), Rottier-Tecnofibra (120), Ponsa (100), Hispania (100), Can Quera, Benguerel, Vidua Figueras, Barnusell-Aguilar, etc.
7. El «miracle» econòmic franquista se sustentava en tres pilars que s'esfondraren per la crisi mundial: el turisme, les multinacionals i la immigració espanyola fora del país o a les zones industrials internes.
8. Hi dominaven indústries especialment castigades per la crisi, com ara el tèxtil, el metall i la construcció (lligada al turisme).
9. S'aplicaren mesures compensatòries (subvenció pública dels preus del petroli que magnificà la crisi), davant de la por a prendre mesures impopulars, i la idea, que es demostrà falsa, que la crisi era passatgera. Fins a l'any 1977, amb un govern sortit de les urnes i els Pactes de la Moncloa no s'adoptaren mesures realistes per afrontar la recessió.
10. HOBBSAWM, E. *El siglo XX*. Barcelona: Crítica, 1995.
11. A la segona meitat del 1977, Espanya registrava xifres rècord amb 1 milió d'aturats, i una inflació del 22-26 %.
12. Cal apuntar que la majoria de tancaments i trasllats d'empreses del ram de l'aigua els anys setanta (Catex, S. E. Vila, Benguerel, Hispania, Fibras Plàstiques, S.A., etc.) responien a l'especulació amb el sòl, molt lligada a les requalificacions del Pla comarcal del 1974.
13. Només agafant alguns titulars de la revista *Quatre Cantons* entre els anys 1977 i 1978 trobaríem: «Battenfeld: 80 trabajadoras en paro», *Quatre Cantons*, núm. 142-143 (agost-setembre del 1977); «Conesa: un nou expedient de crisi, una nova mostra d'irresponsabilitat», *Quatre Cantons*, núm. 144 (octubre del 1977); «Can Felipa: sólo 57 trabajadoras y 14 gatos tuberculosos», *Quatre Cantons*, núm. 144 (octubre del 1977); «ERYC: una fàbrica tancada i una lluita que no acaba», *Quatre Cantons*, núm. 144 (octubre del 1977); «Oliva Artés: suspensió i expedient», *Quatre Cantons*, núm. 146 (desembre del 1977); «La Botonera, desahuciada», *Quatre Cantons*, núm. 146 (desembre del 1977); «Ante la crisis: los empresarios... se fugan», *Quatre Cantons*, núm. 147 (febrer del 1978).
14. Frase original de José BABIANO, a *Emigrantes, cronómetros y huelgas. Un estudio sobre el trabajo y los trabajadores durante el franquismo*. (Madrid, 1951-1977). Madrid: Siglo XXI, 1995, p. 324.
15. Per a la diferenciació entre conflictes ofensius i defensius, vegeu SOTO CARMONA, A. «Conflictividad social y transición sindical», dins TUSELL, J.; SOTO, A. [eds.] *Historia de la transición, 1975-1986*. Madrid: Alianza, 1996; BABIANO, J. «Emigrantes, cronómetros...», dins *op. cit.*
16. Waldes s'aturà en aquesta vaga no per decisió de la seva plantilla, sinó per la pressió de grups de piquets radicalitzats que recorregueren el barri estenent la vaga, provinents de mitjanes empreses amb tradició de lluita com ara Josa i Simón. Aquesta vaga fou molt agressiva i cada dia es produïren disturbis i enfrontaments amb la policia armada, que practicà nombroses detencions. Igualment, les patronals reprimiren amb duresa la mobilització acomiadant més de 100 treballadors només al Poblenou. L'assemblearisme de fàbrica i de barri tintà aquesta demostració de descontentament obrer, protagonitzat bàsicament per petites i mitjanes empreses que, en molts casos, s'estrenaven en la vaga.
17. Al teatre de la parròquia del Sagrat Cor fou el lloc on els representants de fàbrica decidien per assemblea els delegats del metall que havien d'anar a discutir el conveni.
18. Vegeu «Ante la crisis: los empresarios... se fugan»,

nau21 convida a representants de la indústria, dels ateneus, de l'associacionisme, dels espais creatius i altres implicats en les llargues lluites contra el tarannà del 22@ al Poblenou a posar de manifest la importància decisiva que té la participació dels ciutadans i ciutadanes en el disseny i la gestió de la seva ciutat, seguint la línia de llurs accions davant de moments clau de la transformació urbana -i consegüentment social- al Poblenou durant els últims 4 anys.

Arxiu Històric del Poblenou revista I cària, papers de l'AHPN

L'ARXIU HISTÒRIC DEL POBLENOU, associació de voluntaris, es dedica a la recerca, arxiu i difusió de dades i documents (textos i imatges) sobre el barri del Poblenou, a Barcelona, on es va edificar la Vila Olímpica per als Jocs de 1992. Oferim servei de consulta, reproduccions, llibres i activitats relacionades amb la història i la societat del nostre barri, bàsicament industrial. La divulgació es fa a través de publicacions, exposicions, xerrades, sortides, etc.

Nuestra asociación se dedica a la investigación, archivo y difusión de datos y documentos (textos e imágenes) sobre el barrio de Poblenou, en Barcelona, donde se edificó la Vila Olímpica para los Juegos de 1992. Ofrecemos servicio de consulta, reproducciones, libros y actividades relacionadas con la historia y la sociedad de nuestro barrio, básicamente industrial. La divulgación se hace a través de publicaciones, exposiciones, charlas, itinerarios, etc.

Our non-lucrative and private Association is devoted to the research, filing and diffusion of data and documents on the Poblenou district, in Barcelona, where the Olympic Village was built. We offer consultation service, reproductions, books and activities related to the history and the society of our district, which is basically an industrial zone. This diffusion is carried out through publications, displays, talks, itineraries, etc.

Our Web Pages are written in catalan.

L'Arxiu va néixer el 1976. La seva primera seu va ser a l'Ateneu Popular La Flor de Maig. Des del 1991 és al Centre Cívic Can Felipa. El 1993 l'Arxiu va rebre el Premi Bonaplata, que concedeix el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, en l'apartat de difusió.

Des de l'Assemblea de Joves de Poblenou volem presentar-nos i apropar-nos a tots els veïns i joves del barri, donant resposta, tant crítica com constructiva, a aquelles mesures que es duguin a terme a Poblenou de forma deliberada i sense el consens veïnal ni associatiu del barri. Com a col·lectiu polític juvenil que ens definim, la nostra principal tasca és la de pensar, debatre, qüestionar i actuar davant les imposicions, com demostra el nostre suport a la Coordinadora Contra el 22@, col·lectiu en contra de l'especulació urbanística al barri.

Per sobre de tot estan els nostres principis democràtics, coherents i conseqüents, per tant ens definim com a catalans i socialistes, ja que creiem en el respecte i en la defensa del nostre poble i lluitarem pel seu reconeixement internacional mitjançant l'exigència del dret democràtic de l'autodeterminació. Tenint com a màximes les idees de socialisme, reivindicarem i lluitarem per la cerca d'una societat sense desigualtats socials, econòmiques, polítiques, de gènere o d'orientació sexual.

El nostre àmbit d'actuació es el barri de Poblenou, però entenem com a responsabilitat la coordinació amb les altres assemblees de joves per a poder vertebrar i fonamentar tot un moviment social arreu dels Països Catalans. Per això l'AJP està integrada dins la Coordinadora d'Assemblees de Joves de l'Esquerra Independentista (CAJEI).

Com a assemblea, la nostra organització és totalment horitzontal, on la responsabilitat va en funció de la voluntat de treball. Esperem la col·laboració de tots aquells joves que estiguen interessats a lluitar pel barri i pels veïns!

HISTÒRIA de l'Assemblea de Joves de Poblenou

L'estiu de 2001 un grup de joves poblenovins va okupar una casa al carrer Espronceda 108. Aquest edifici de dues plantes es va convertir ben aviat en el Centre Social Okupat Ikària, on aquests joves van desenvolupar activitats de tot tipus obertes al barri. Mica en mica també es generà en aquell espai una dinàmica de lluita i de denúncia de les problemàtiques que afecten els joves treballadors catalans i en concret els del nostre barri. Així les reivindicacions no es van quedar estancades portes endins del CSO Ikària sinó que van sortir als carrers del barri, ja fos fent agitació, participant en les mobilitzacions contra el 22@ o organitzant les Festes Majors Alternatives.

Tot aquest bagatge va anar creant un major nivell de consciència política en els joves que gestionaven assembleàriament l'Ikària. Aquest fet es va culminar amb la creació de l'Assemblea de Joves de Poblenou el setembre de 2002. D'aquesta manera passava a ser l'Assemblea de Joves qui, amb unes idees polítiques ben definides, gestionava el Centre Social i a la vegada desenvolupava la seva tasca també al carrer. Ja inicialment, ens vam incorporar a la Coordinadora d'Assemblees de Joves de l'Esquerra Independentista (CAJEI), en aquella època anomenada JCEI.

Des d'aquell moment, l'AJP ha estat ininterrompudament el reflex de la lluita juvenil al Poblenou, no només com a joves independentistes, sinó també bregant contra la destrucció i la violència especulativa en primera línia. Però moltes coses han canviat des de llavors. En aquesta mateixa violència s'emmarca la pràctica mafiosa que va dur a terme la immobiliària Borbón 56 per a destruir il·legalment el CSO Ikària l'octubre del mateix 2002. Es va fer una manifestació per denunciar els fets, a la vegada que es va denunciar l'empresa als tribunals per haver actuat de forma fraudulenta (sense interposar cap demanda per la okupació ni tenir permís d'obres). A més es va iniciar una campanya contra l'especulació per denunciar no només els fets transcorreguts, sinó tot el context que amenaça el barri.

Va començar una nova etapa per a l'Assemblea de Joves. Ens vam reunir durant un temps a l'A.P. Octubre (Casal Independentista del Poblenou), fins que vam tornar a buscar en l'okupació la forma de lligar la necessitat dels joves de tenir espais autogestionats per autoorganitzar-se i la confrontació directa amb l'especulació i la propietat privada. Es va okupar una gran finca a la Rambla de Poblenou cantonada amb Fernando Poo, en estat d'abandonament per part dels seus propietaris. Alarmats aquests per l'obstacle que podia suposar la nostra presència allà pel futur dels seus negocis immobiliaris, no van tardar gens en fer-nos fora per la força, aprofitant però la feina de neteja i rehabilitació que ja s'havia fet en pocs dies. Aquests senyors ja estan, avui, construint en aquella zona una gran promoció de pisos i casualment són els mateixos propietaris que fa uns mesos van enderrocar la fàbrica Extractos Tànics al cor del barri dels Pescadors. Es rumorejava llavors, que aquest edifici de la seva propietat i d'alt valor arquitectònic i històric podia ser catalogat i protegit.

Al cap d'uns mesos vam tornar a okupar un altre espai, blanc directe de la pressió immobiliària. La setmana santa del 2003 l'Assemblea de Joves alliberava l'antiga sala de concerts Garatge Club al carrer Pallars amb Llacuna. L'empresa propietària de la finca es trobava en plenes negociacions amb una constructora per fer-hi les oficines que hi projecta el P.E.R.I Eix Llacuna en el marc del pla 22@. Tot i la resistència que s'hi va posar i la vida que se li va donar a l'espai en poc més d'un mes, la vigilància permanent de l'empresa propietària va donar els seus fruits. Un dilluns a les set del matí va entrar per la força un representant de l'empresa i diversos peons d'obra. A cop de mall van destrossar tota la teulada així com els lavabos, la barra i tot el que van poder. Altre cop els mateixos mètodes mafiosos que amb el CSO Ikària ens obligaven a prendre la decisió de marxar de l'espai.

Des de llavors es va preferir esperar i aprendre dels errors, sobretot per les conseqüències i el desgast que havia suposat pel col·lectiu aquell cop moral. És per això que hem restat fins l'actualitat desenvolupant el nostre treball a l'A.P Octubre. Molts han estat els altibaixos de l'Assemblea en aquest temps però a prop dels 4 anys d'existència podem afirmar avui que ens trobem en un moment de constància i il·lusió que durarà molt de temps.

AJJP Assemblea de Joves de Poblenou

A. P. Octubre

Aquest any l'A. P. Octubre fa 10 anys i ho vol celebrar amb una sèrie d'actes que s'allargaran fins el mes de juliol, per a celebrar els 10 anys d'existència del casal independentista al barri del Poblenou.

Primer farem un breu repàs a l'història del Casal, des del 1996. I després passarem a explicar-vos en què consistirà aquest 10è aniversari.

El 1995 neix el col·lectiu Orgull Bolxevic i el 1996 aquest col·lectiu estrena un local, situat al carrer Pere IV. El nom de l'associació que el gestiona legalment és A.P. Octubre (Associació Popular Octubre)

El 1998 el local es veu afectat per un dels PERI del 22@ i es veuen obligats a abandonar-lo. Per això es van traslladar a un nou local (al carrer Badajoz, on actualment estem situats). El trasllat al c./Badajoz, implica una voluntat d'integrar-se i obrir-se més al barri, el local és fa molt més obert que l'anterior i a partir d'aquell moment passa a anomenar-se Casal Independentista del Poblenou. En aquells anys el Casal participa activament en diversos col·lectius i plataformes de l'esquerra independentista (com van ser la revista Poble Insurgent, la Plataforma de Solidaritat Catalunya-Euskal Herria, la Coordinadora de Casals i la CAL-Coordinadora d'Associacions per la Llengua amb la qual es van organitzar alguns actes del Correllengua). També va participar amb alguna plataforma amb altres col·lectius del Districte com va ser l'Assemblea Popular del Districte X (amb col·lectius de la Verneda).

El Casal es va implicar en el procés unitari de l'esquerra Independentista, el conegut com a Procés de Vinaròs.

A nivell de Poblenou, l'estiu del 2001 va néixer un nou espai alliberat al barri, el CSO-Ikària (situat al carrer Espronceda). Des del primer moment el Casal va recolzar l'okupació i rehabilitació d'aquest nou espai. El setembre del 2001, el Casal (conjuntament amb altres col·lectius del barri) va organitzar les primeres Festes Alternatives del Poblenou.

El febrer del 2002, arran de l'aprovació del polèmic PERI Eix Llacuna, dins del pla 22@, va néixer la Coordinadora contra el 22@; que estava formada pel Casal, el CSO Ikària, el col·lectiu el Gat Mesquer i la Plataforma Antiglobalització de Sant Martí.

Aquell mateix estiu, l'assemblea del CSO-Ikària esdevé l'Assemblea de Joves de Poblenou. A l'octubre del 2002 el CSO-Ikària és destruït il·legalment i des d'aquell moment l'Assemblea de Joves de Poblenou passa a fer totes les seves activitats i reunions al Casal Independentista del Poblenou.

La primavera del 2003 es crea una assemblea d'Endavant al Poblenou i l'octubre del 2003 neix un col·lectiu antipatriarcal, el Grup de Dones La Fàbrica Roja.

El Casal forma part de la Coordinadora d'Entitats del Poblenou i des del 2001 ha organitzat cada any la Festa Major Alternativa del Poblenou (alguns anys amb altres col·lectius). El Casal ha estat i és un espai de trobada per a molta gent del barri.

Fins el proper mes de juliol el Casal Independentista celebrarà els seus 10 anys d'existència.

Hem decidit estructurar aquesta celebració en diversos blocs temàtics que representen els pensaments centrals de l'A.P. Octubre: l'antifeixisme, el socialisme, l'antipatriarcat, la lluita per la defensa del territori i l'independentisme!

Perquè nosaltres som:

ANTIFEIXISTES, creiem que la lluita contra el feixisme, el racisme i qualsevol tipus de discriminació és un dels nostres pilars bàsics.

SOCIALISTES, perquè per aconseguir ser lliures hem d'acabar amb l'actual sistema capitalista, que ens tracta com una mercaderia. Un sistema pel qual no comptem per a res, com es demostra dia rere dia, amb la privatització dels serveis públics (sanitat o educació), la precarietat laboral o la creixent especulació.

També som **INTERNACIONALISTES**, perquè creiem que l'única forma de tenir un món veritablement lliure és construir un món format per pobles lliures.

ANTISEXISTES, creiem que mai podrem ser lliures si no acabem amb l'actual societat patriarcal. No pot ser que hi hagi diferents escales salarials en funció del gènere o que cada any siguin assassinades desenes de dones per la mal anomenada "violència domèstica". No pot ser que encara hi hagi greus discriminacions per l'opció sexual escollida. Només plegades podrem vèncer l'ofensiva contra el sexisme!

Lluitem per la defensa de la terra i contra les agressions de l'especulació. Mai podrem ser lliures si permetem la destrucció dels nostres pobles, barris i comarques. Es digui AVE, MAT, 4rt. Cinturó o 22@. Creiem que s'ha de dir als especuladors i als seus còmplices (polítics de tots colors) que ...

NO ESTEM, NI ESTAREM MAI EN VENDA !

Som **INDEPENDENTISTES**, perquè només tindrem la llibertat si vivim en una terra lliure. Un terra que va de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó.

Per això lluitem per defensar la cultura i la llengua catalana i per uns Països Catalans lliures dins un món de pobles lliures.

VISCA LA TERRA !

coordinadora contra 22@

QUE NO T'ENGANYIN ! ACTÚA !

- 1. OBSERVA** On són aquelles veïnes i veïns que s'han fet grans ? On són aquells edificis que eren vells i bells ? On és el comerç de sempre ? I els tallers que donaven treball i vida al barri, on són ?
- 2. RECORDA** Les promeses que t'han fet s'han esvaït. Habitatge protegit a la Vila Olímpica i al Front Marítim, la cobertura total de la Ronda del Litoral i de la Gran Via, la protecció del patrimoni, la biblioteca pel 2004, el suport a l'activitat industrial ... promeses i més promeses incomplertes o per complir.
- 3. PENSA** A qui beneficien les decisions que prenen els polítics i polítiques que teòricament ens representen ? al veïnat ? a les treballadores i treballadors ? a la gent gran ? al jovent ? No ! Beneficien a Agbar, a Amrey, a Indra, al marquès de Santa Isabel, a la Caixa ...
- 4. LLEGEIX** Amb esperit crític, amb desconfiança, amb ganes de contrastar. Desconfia de termes buits i equívocs com "zona verda, habitatge no convencional, equipament 7@..." Cerca vies d'informació autogestionades, alternatives, que et serveixin de contrapunt a les oficials o comercials.
- 5. DEFENSA'T** Coneix els teus drets, només així podràs defensar-te. No miris tanta tele, obre bé els ulls, para les orelles, al que ara veus la Barcelona de l'exclusió, de les diferències socials i de la injustícia, i no la ciutat elitista que batega? Blinda't contra la manipulació i el dirigisme.
- 6. INFORMA** Comparteix el teu coneixement amb tothom. Socialitza't. Trencja les barreres que t'imposa el silenci. Fent públics el teu neguit i el teu malestar, la teva indignació i la teva ràbia, difondras els teus problemes i descobriràs que no són exclusius, que no et trobes sol.
- 7. ORGANITZA'T** en entitats assembleàries, de base, autogestionades, horitzontals. Recorda que la mentida es difón de dalt a baix, desconfia per tant d'estructures jerarquizades i d'entitats que depenguin econòmicament de les Institucions públiques.
- 8. SOLIDARITZA'T** amb totes les lluites pel dret a l'habitatge, contra el "mobbing", en defensa del territori, en favor d'equipaments i parcs públics, pel dret a la participació directa del veïnat... La solidaritat mútua ens ajudarà a vèncer les injustícies i la violència immobiliària.
- 9. MANIFESTA'T** Surt al carrer i reivindica els teus drets com a persona. Quan l'Ajuntament et desprecia, no considerant-te interlocutor vàlid, quan els mitjans de comunicació t'ignoren, perquè diuen que no ven la notícia; no et queda altra alternativa que penjar banderoles als balcons, enganxar cartells, tallar el trànsit, sortir al carrer i cridar ben fort. Fes-te sentir !
- 10. NO ELS VOTIS** Per a què seguir votant a qui t'ha enredat tantes vegades ? Per què votar unes esquerres que fan de dretes en una democràcia amb les cartes marcades ? Per què votar algú a qui no pots revocar del càrrec, encara que incompleixi les promeses per les quals els vas votar ?

coordinadora contra 22@

www.poblenou.org

Constructores i immobiliàries al Poblenou

Les principals immobiliàries i constructores que estan involucrades en els diversos plans urbanístics que han afectat el Poblenou:

1)* Servihabitat: Immobiliària propietat de La Caixa, abans s'anomenava Prominmo, S.A. Aquesta empresa controla un solar del PERI Llull-Pujades (Llevant) i un altre del PERI Llull-Pujades (Ponent), on s'hi construiràn edificis per un valor de 50.000 m2 de sostre. És promotora d'un edifici del c/Àvila 61-65 i un altre del c/PereIV amb c/Roc Boronat, i s'encarrega de promocionar la torre Llacuna (c/Llacuna amb Gran Via), que tindrà 10.584 m2 de sostre.

2)* CaixaLeasing y Factoring Efc. S A: Immobiliària controlada per La Caixa. Aquesta empresa és propietària de 789,50 m2 del PERI Campus Audiovisual i 2.179,92 m2 del PERI Perú-Pere IV.

* Com que aquestes dues immobiliàries són propietat de La Caixa, això significa que aquesta entitat financera controla 19.804,19 m2 de sòl i 79.071 m2 de sostre del pla 22@.

3) Layetana: Immobiliària fundada l'any 1964, amb un volum d'inversió de més de 535 milions d'Euros. Aquesta empresa té previst construir un complex d'oficines de 35.000 m2, a la zona del PERI Campus Audiovisual. Però el projecte més ambiciós és la torre Agbar (Aigües de Barcelona), un edifici de 142 metres d'alçada (35 plantes, més 4 de subterrànies), a càrrec de l'arquitecte Jean Nouvel.

4) BAMl: Immobiliària i constructora, que l'any 2003 es va fusionar amb Metrovacesa. Aquesta empresa controla 13.120 m2 de sòl del PERI Llull-Pujades (Llevant), on hi construirà una complex d'oficines per valor de 38 milions d'Euros.

5) NECSO: Multinacional espanyola propietària d'una constructora i d'una immobiliària, forma part del grup empresarial Acciona. NECSO-Inmobiliària és propietària d'un solar del c/Cristóbal Moura amb c/Agricultura, on hi està construint l'hotel Vincci i un complex d'oficines, això suposarà una inversió total de 66 milions d'euros.

6) @rtibox: Immobiliària propietat del Grup Castellví. Empresa propietària del solar (carrer Sancho d'Àvila amb Badajoz) on s'hi construirà la nova seu (26.400 m2 de sostre) de la multinacional T-Systems.

7) Habitat: Empresa que es dedica al sector immobiliari des de l'any 1953. És propietària d'un solar de 13.000 m2 al c/Pamplona nº103. És la promotora de l'Illa del Llac del pla de Diagonal Mar.

8) Llave de oro: Constructora i immobiliària fundada l'any 1945. Aquesta empresa és propietària de tres solars: un situat al carrer Roc Boronat (Lutxana), un al c/Almogàvers, i un altre al c/Ciutat de Granada. És la constructora d'un edifici de 7 plantes del c/Llacuna amb l'avinguda Diagonal.

9) FCC (Fomento de Construcciones y Contratas): Multinacional espanyola fundada l'any 1992, després de la fusió de dues prestigioses constructores. Aquesta empresa s'encarrega de duu a terme la construcció de nombrosos edificis en els diversos plans. FCC és propietària, juntament amb Caja Madrid, de la immobiliària Realia. Aquesta immobiliària és propietària de diversos solars del Poblenou.

10) ACS (Actividades de Construcción y Servicios): Grup empresarial fundat l'any 1997, després de la fusió de dues constructores. ACS-Constructora (amb un volum d'ingressos superior a 2.200 milions d'euros) és l'encarregada de construir nombrosos edificis al Poblenou, també està construint el nou port esportiu del Besòs.

11) Dragados: Multinacional espanyola fundada l'any 1941. És la constructora de diversos edificis al Poblenou i és la propietària del 20% de la immobiliària URBIS que controla diversos solars i edificis del barri.

12) Consorci de la Zona Franca: una empresa filial del CZF té 7.788 m2 a la zona de l'Eix Llacuna (c./Llacuna i Pujades). Al 22@ també és propietària del Parc Industrial Urbà del Poblenou (al carrer Puigcerdà). El CZF també és propietari de diversos terrenys al Fòrum 2004 (on s'ha construït un edifici d'oficines al costat del Palau de Congressos). El CZF també ha comprat els terrenys on hi havia els Quartels de Sant Andreu per valor de 83 milions d'euros.

Resposta de l'A.V.C.R. a la nota de premsa de la conselleria de cultura.
15 de març de 2007

Can Ricart era a principis del 2005 un recinte ple de VIDA (amb majúscules), on 250 treballadors trobaven la forma de dur un sou a casa; També hi havia infinitat d'artistes i espais creatius, amb una producció cultural importantíssima, amb unes sinergies que creaven teixit social i esperit de barri. En un intent de salvaguardar tot aquest bagatge de l'especulació immobiliària promoguda des del ajuntament i els seus infames plans urbanístics (22@, Diagonal Mar, eix Llacuna,etc), es demanà a la generalitat la declaració de B.C.I.N.

Avui, a principis del 2007, Can Ricart és un recinte mort. Tancat i barrat, custodiat per una guàrdia pretoriana a sou del municipi, sols Hangar resta com enclau irreductible, tot i que assetjat judicialment. La pèrdua de patrimoni cultural és, a hores d'ara, del tot irrecuperable.

Amb tot això, una nota de premsa on es declaren un seguit de bones intencions no ens treu de pobres. Considerem que la incompetència de la conselleria ja fa anys que ha quedat en evidència i que l'actitud negligent continua, doncs encara és hora que incoïn l'expedient, AMB DOS ANYS D'ENDARRERIMENT.

Per això assenyalem amb el dit a la conselleria per acusar-la de negligència amb el resultat de la mort de can Ricart. Esperem, això sí, que l'incoació de l'expedient arribi a temps per a salvar els valors arquitectònics d'un recinte que no volem contemplar com un bonic cadaver, sinó que aspirem a recuperar per la ciutadania, tal com va ser durant els 11 dies que els artistes de la Makabra van honrar can Ricart amb la seva presència.

Poblenou no està en venda!

EL MOSQUIT TIGRE OCUPA CAN RICART!
11 d'abril de 2007

Els nous xuclasangs aterren en el 22@ o quan la violència immobiliària atempta contra la sanitat pública. Torna la línia dura dins del 22@, mostren la cara més perversa del seu urbanisme al Servei del lucre desmesurat d'uns pocs.

Em viscut els infructuosos intents d'enderrocar el patrimoni històric dels catalans, aturats gràcies a la lluita veïnal, l'esforç de catedràtics de prestigi, i sobretot, pel sacrificat exemple dels 250 extreballadors que, malgrat perdre els seus llocs de treball, resistiren diferents intents de desallotjament i amb la solidaritat del barri, començaren a cridar l'atenció mediàtica damunt la destrucció patrimonial que pretenia el consistori.

Ara l'ajuntament pretén que si can Ricart ha de ser declarat B.C.I.N., urbanísticament es mantingui el seu desastre i s'ompli de lofts, i s'encercli de gratacels. El "senyor" marques amenaça de demanar 108 milions d'euros a les arques municipals, en concepte de indemnització del "lucre cessant". Si abans de requalificar s'hagués expropiat a preu de cadastre els terrenys industrials (com si es va fer amb els petits propietaris del passatge Cusidó, dins del P.E.R.I. Diagonal mar) ara podríem tenir un can Ricart de totes, que podríem omplir d'equipaments pel barri.

Enlloc d'això, en comptes de tenir un somni de creació artística i cultural com durant els 11 dies que la Makabra va dignificar el recinte amb la seva presència, ara el que tenim és un malson de fiblades amenaçadores.

Estem convençuts que l'alcalde Hereu, que tants esforços va esmerçar en fer fora de can Ricart els individus molestos com artistes i xusma de la mateixa calanya, correrà una tupida tela mosquitera entre ell i els nous xuclasangs instal·lats al 22@.

L'únic consol del veïnat serà veure la urticaria que li sortirà quant s'enfronti al veredicte de les urnes. Tant de bo que li cogui tant com a nosaltres les picades dels mosquits

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I VEÏNES DE CAN RICART

diaboles poble nou

Festa de foc i gresca

El foc, com a símbol remot, sempre ha estat un element universal i estrany que ha suscitat inquietud. També és extraordinari perquè genera esverament, i així mateix és insòlit, ja que produeix il·lusió en un món quimèric.

El foc ha format part des de temps immemorials de la nostra cultura. Tenim focs diversos i ben diferents. Alguns són de caràcter esotèric; el foc purificador (el del purgatori), el castigador (el de l'infern). D'altres, menys repressius i censurables, encara que igual d'incandescent, resulten però molt més fantàstics, populars i divertits. Senzillament són els Focs Festius. Aquests tipus de focs són un exponent protagonista en la projecció de mites, creences i rituals de nombroses llegendes folklòriques. Arreu de Catalunya hi ha diversitat de festes populars i tradicionals on el foc assoleix el protagonisme expressiu de la celebració.

La pólvora, invent xinès que data del s. XII, portada a Europa pels àrabs, és el suport pirotècnic dels focs d'artifici. Aquests, concebuts inicialment per celebrar qualsevol motiu solemne, donaven, i encara donen, un caire majestuós i espectacular a tot faïment, acte o festivitat, que es vulgui commemorar.

El foc és un vincle fermament associat al món del dimoni. El tirar foc és un fet característic, d'indiscutible lligam, en les colles de Ball de Diables. Aquest col·lectiu, entusiasta, divertit i amb gresca com cap altre, és el sobirà d'una festa que està plena d'olor a pólvora, de sinuoses boirades de fum només diluïdes per una lluminària d'espurnes incandescent. L'esclat del tro, la lluentor del foc, el fum i el remoreig dels tabals creen un ambient ensordidor i acceleren les vibracions fins a tal punt que ens trobem immersos i atrapats en una sensació que domina, que emborratxa i acoquina. La ignició dels petards fa sentir ràpides i fulgurants emocions; efimers instants visuals de foc, torbats només pel fort espetec de les carretilles i pel persistent so dels tabals. L'escena s'imposa per ella mateixa, l'efecte és indescriptible. En la foscor, siluetes amb banyes dansen i salten enmig d'un diluvi de foc en un ambient irrespirable de suor i pólvora cremada.

http://ca.wikipedia.org/wiki/Ball_de_diables

bisaucii: colectivo urbano

bisaucii: colectivo urbano

Bisaucii és un col·lectiu sense ànim de lucre amb la finalitat d'ésser òrgan de defensa i gestió dels drets i interessos dels ciutadans afectats en matèria d'habitatge, urbanisme, relacions comunitàries i tot el que faci referència al teixit comunitari.

¿Quand va nèixer BISAUCII? La primera reunió legalment registrada va ser el 8 de novembre de 1991.

Àmbit d'actuació: Inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat de Catalunya (Espanya) amb el número de registre 13242 les seves funcions s'exerceixen principalment dintre del territori de Catalunya (Espanya).

En el seu origen Bisaucii està lligada al recolsament i assessorament tècnic i de participació ciutadana als moviments veïnals del marge dret del riu Besòs (Àrea Metropolitana de la ciutat de Barcelona) i d'una manera molt especial als moviments veïnals i de reivindicació i participació ciutadana dels barris de La Mina-Sant Adrià de Besòs (Barcelonès-Espanya) i a diferents buclis de població dels barris del Besòs (Barcelona): Sudoest del Besòs, Maresme, Diagonal-Mar, Verneda, ...

Actuacions:

1991-1995: Assessorament al moviment veïnal del barri de La Mina (Sant Adrià de Besòs) agrupat en la denominada "Permanente de vecinos".

1992: Defensa legal i projecte urbanístic dels interessos veïnals del barri de la Mina, amb les al·legacions presentades al PERI del marge dret del riu Besòs.

1992: Elaboració de projectes socials presentats pel moviment veïnal a las Conselleries de Benestar Social, Treball, Infància i Joventut de la Generalitat de Catalunya dins del marc dels Plans Integrals dels anys 1991 al 1995.

1994: Elaboració del Plan Urban (I) per al barri de la Mina (Sant Adrià de Besòs) presentat a la Comunidad europea el mes de juliol.

Fundadora del Fòrum de la Ribera del Besòs.

Diferents actuacions en el si del Fòrum de la Ribera del Besòs.

2001-2002: Assessorament tècnic a la Plataforma d'entitats i veïns del Barri de La Mina (Sant Adrià de Besòs-Barcelona).

forum ribera besós
por un plan alternativo, social y urbanístico, entre la Ciutadella y la ribera del Besós
<http://www.forumriberabesos.net/>

CER COOPERATIVA BAC DE RODA

GRUP D'URBANISME I SEGUIMENT D'OBRES

Aquest grup, format actualment per deu persones de diferents edats, dona continuïtat a la feina desenvolupada en el seu dia per la comissió de seguiment d'obres de la Diagonal ja que entenem que resta molta feina a fer per tal d'aconseguir dignificar la nostra zona del barri i cal considerar que el barri del Poblenou viu canvis molt importants, tant a nivell urbanístic com d'augment de població.

Dos dels projectes urbanístics més importants que estem treballant, conjuntament amb altres Associacions i l'Ajuntament, és del Parc Central del Poblenou i la construcció d'un Centre de Barri al carrer Antic de València-Bac de Roda.

Volem potenciar la participació activa del veïnat i difondre conceptes bàsics de civisme i respecte a l'entorn.

MANIFEST DE L'ATENEU ENCICLOPÈDIC
Divendres 9 de Març de 2007

Els pactes de silenci de l'anomenada transició espanyola portaren a l'ostracisme a entitats com l'Ateneu Enciclopèdic Popular que, fundat l'any 1902 per llibertaris aficionats a la lectura com Josep Tubau i Eladi Gardó, comptaren amb el suport incondicional de Francesc Layret, Lluís Companys, Lluís Bulfi i altres obrers i intel·lectuals sorgits de la classe obrera que tenien un gran anhel cultural, pedagògic i alhora reivindicatiu vers la societat.

Durant el primer terç del segle XX l'Ateneu es convertí en un referent tant de la cultura com dels moviments socials del poble barceloní, arribant a tenir durant la dècada dels anys 10 i 20 més de 20.000 associats i innumerables seccions que aportaren una gran diversitat de criteris de coneixement i de relacions humanes, totes encaminades a fomentar el col·lectivisme de les persones. Durant tot aquest període l'Ateneu va anar adquirint un gran patrimoni humà i material com ho demostren els quatre pisos i els baixos del carrer del Carme 30, un pis al carrer de Santa Anna, així com el terreny de la Rambla cantonada Pintor Fortuny (on avui hi ha un hotel) i, a més a més, el xalet de la Molina, espoliat pels Falangistes després de la Guerra Civil Espanyola i avui ocupat per la Generalitat de Catalunya.

Cal destacar també en aquest període que persones de la cultura catalana com Joan Salvat-Papasseit, Joaquim Maurin, Víctor Colomer, Manuel Ainaud de Lasarte, Joan Bastardas, Jaume Aiguader, Josep Mª de Sucre, Joan Amades, Angel Pestaña, Salvador Seguí etc. van formar-hi part activament.

Després dels desastres de la guerra, el 26 de gener de 1939 es produí l'ocupació per part de l'exèrcit franquista de la ciutat de Barcelona. Les tropes feixistes deixaren anar tota la seva còlera cremant i lapidant la Biblioteca i els documents d'arxiu ubicats a la seu de l'Ateneu del carrer del Carme n^o30. Sens dubte les tropes franquistes portaven a presa la lliçó que des de bon principi havia imposat el General Emilio Mola "Hay que acabar con la cultura obrera" i el General José Millán Astray "Viva la muerte".

Arribada la fosca nit del silenci, l'Ateneu Enciclopèdic Popular (A.E.P), com tants altres col·lectius, patí exili, presó i mort. Durant la postguerra el franquisme va intentar exterminar la cultura obrera. La por s'instal·là a totes les cases i les persones no gosaven parlar de la seva pròpia memòria.

Amb la mort del dictador i la democràcia instaurada de nou a casa nostra, un grup de vells ateneistes i joves inquiets, poc a poc recuperàvem de nou l'esperit ateneista d'una entitat barcelonina com fou l'A.E.P. Així, el 1977 renaixia de nou l'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona disposat a rescatar, no tan sols la memòria de l'Ateneu, si no també la de tot un poble que havia lluitat contra el feixisme i que en certs moments havia estat capaç de vèncer l'enemic.

Des d'aleshores, l'AEP sempre ha encaminat les seves activitats amb la intenció de rescatar la memòria del poble des de les seves arrels per continuar la seva tasca d'ésser una mena de Universitat Popular. Durant aquest temps ha anat convertint la seva biblioteca, hemeroteca i fons de documentació (actual Centre de Documentació Històrico-Social) en un dels més importants fons de documentació sobre el moviment obrer de l'estat espanyol. Paral·lelament ha anat organitzant un seguit d'activitats a través de conferències, debats, exposicions itinerants, recitals poètics, col·laboracions amb mitjans de comunicació nacionals i europeus per l'elaboració de documentals audiovisuals, exposicions,... amb la finalitat de rescatar la memòria silenciada de la cultura del nostre poble.

Malgrat aquest indubtable esforç, sempre sense ànim de lucre per part dels ateneistes, tant a la nostra etapa del carrer Montalegre n^o5 com a l'actual seu al Passeig de Sant Joan n^o26, amb uns recursos molt limitats, el nostre treball sempre ha estat carregat de generositat per recuperar allò que havia estat la nostra pròpia història com a poble, perquè sabem i sabem que, per projectar-se cap al futur, necessitem conèixer el nostre passat.

Així, cent anys després, la idea de l'Ateneu Enciclopèdic continua sent la mateixa: propagar la cultura popular en un món en el que la formació moral de l'ésser humà ha estat substituïda per la màquina capitalista.

Ara, després de gairebé 30 anys d'aquesta lluita desigual, quan sembla que hi ha sectors socials importants que parlen de rescatar la memòria d'un país, creiem oportú tornar a insistir en que no n'hi ha prou amb la devolució dels anomenats Papers de Salamanca, sinó que creiem que entitats com l'Ateneu Enciclopèdic Popular mereixen tenir la mateixa consideració que bona part de les organitzacions, persones, partits i sindicats víctimes del franquisme als quals se'ls ha restituit part del patrimoni. No ha estat així amb l'Ateneu Enciclopèdic Popular.

Per tot això creiem que els actuals governants han de restituir el patrimoni als ateneistes d'avui, sobretot si tenim en compte que gran part de biblioteques, teatres i diversos llocs de reunió i de debat foren construïts amb el sacrifici i les aportacions de milers d'ateneistes de les classes populars.

<http://www.ateneuenciclopedicpopular.org/spip.php?article26>

ateneu flor de maig

Ateneus:
entitats amb plena vigència

Catalunya compta amb una gran tradició ateneística, de caire cultural o amb un marcat accent més polític, que resta una mica diluïda pels nous temps. Avui dia, evidentment parlo amb un gran reduccionisme, vivim una cultura dominada pels diners, on el consum excessiu centra bona part de les activitats humanes, en detriment d'una activitat, més ciutadana, més participativa, que pensi en els interessos del col·lectiu com a via per defensar els interessos individuals.

La comoditat que s'ha aconseguit –el nostre moment històric gaudeix de “l'oblit” de les necessitats primàries perquè en general estan cobertes– ha contribuït a conduir a bona part de la població a una vida d'espectadors, de consum, on poques coses surten de la persona mateixa, ja que, tot és susceptible de ser comprat, manca predisposició per realitzar res que no es cobri o del que se n'obtingui un benefici directe sense oferir gairebé res a canvi. Aquest fet, conjuntament amb l'increment en el sedentarisme de la gent, ha generat una atomització de les persones en el nucli urbans, amb el conseqüent aïllament social de molta gent.

Seria massa agosarat, establir un paral·lelisme entre la situació que es donava a principis del propassat segle i la situació actual? Al meu entendre, és clar que no. A principis de segle XX els ateneus obrers procuraven treure als treballadors dels bars per formar-los, treure'ls de la ignorància per a què es procuressin una vida millor. No sembla gens exagerat que els Ateneus puguin continuar complint la seva funció inicial, però aquest cop, readaptant-se als nous temps, podrien servir per treure'ns de la hipnosi mediàtica que ens submergeix, i a vegades gairebé ens transforma en ésser alienats.

La funció dels Ateneus és totalment actual, no obstant, la reubicació històrica és necessària, ja que, tot i que es puguin compartir problemàtiques i característiques, els temps han canviat força. Per poder “circular per les noves autopistes de la informació” els ateneus poden ser una bona brúixola, atès que ens trobem en una cultura en la què entre d'altres coses prima el coneixement, ja que vivim amb un excés d'informació, però no amb sobreabundància de coneixement –si és que alguna vegada en pot haver-hi–.

L'especificitat dels Ateneus, és a dir, el fet de ser espais on conviuen diferents activitats, on el cara a cara entre les persones és important, on les relacions són bidireccionals –es crea, es comparteix i rep– i per tant es possibilita una construcció comuna dels aprenentatges i les relacions, els converteixen en llocs idonis per pal·liar bona part de les mancances de les que pateix la societat actual.

En aquesta època on es palesa un buit social i un progressiu aïllament de les persones, els ateneus poden esdevenir uns importants focus d'aprenentatge i convivència cívica. Convertir-se en espais comuns on tinguin lloc activitats obertes als socis i simpatitzants, on visquin diferents generacions i no tan sols es comparteixin activitats puntuals. Lamentablement aquest és un valor “perdut” de la nostra cultura, on cada vegada escassegen més espais, en sentit ampli del terme, on diferents generacions pugin conviure.

La situació és tal, que des de diferents sectors pedagògics i administratius fa temps impulsen accions que possibilitin aquesta convivència un xic deixada de la mà. Entenem doncs, avui el mot Ateneu, com a espai per compartir activitats, aficions, oci, format per tot tipus de persones amb ideologies diverses i per infants, joves i adults; que si bé poden tenir aficions específiques, puguin compartir un espai comú. En definitiva, el que habitualment sempre havien estat, centres multidisciplinars de convivència i aprenentatge. Això, òbviament topa amb moltes dificultats, com és la manca de compromís per els assumptes públics, o la manca de compromís per endegar o organitzar accions no remunerades.

Concloent, abans els ateneus eren necessaris per emancipar la classe obrera i com a produccions culturals, ara haurien de servir, tant pel segon punt, com per emancipar a bona part de la població que es troba massa alienada i aïllada. Però haurien de ser espais no sectaris, encara que és completament legítim que per interessos ideològics o de classe es generin agrupacions força diferenciades.

Tanmateix el que podríem anomenar tasca ateneística en part s'ha continuat duent a terme de forma fragmentada, però la unió sovint fa la força, i a més, en aquest cas es comptaria amb la riquesa que dona el conglomerat d'idees i activitats, que sí que es troba a faltar una mica.

Avui dia que tant actual és el tema de la integració de la nova immigració, del sedentarisme creixent de la població que crea tot tipus de problemes de salut –per la qual s'inverteixen gran quantitats econòmiques en propaganda positiva–, de l'aïllament i manca de compromís i sensibilitat social, una bona solució seria destinar recursos econòmics per reformar Ateneus, aconseguir un local com en el cas de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, i crear-ne de nous.

Els Ateneus, aquestes entitats completes, on s'hi duen a terme tot tipus d'activitats culturals properes a la ciutadania perquè emanen d'ella, enriqueixen a les persones per les activitats que s'hi realitzen, on conviu gent que hi participa activament, poden configurar-se com espais ideals d'inclusió social que vehiculin la convivència i la participació ciutadana.

Josep Maria López Madrid
Enciclopèdic Noticiari núm 32 (Publicació semestral de Ateneu Enciclopèdic Popular)
Monogràfic Ateneisme - 15 de març de 2007

Manifest dels col·lectius de la Makabra

els col·lectius, persones, companyies, grups, associacions, plataformes i altres que col·laboren en Can Ricart manifesten

Des dels col·lectius de la Makabra que estem treballant a Can Ricart estem fent molt lluitant pel nostres somnis.

A favor de la despenalització del moviment de l'okupació. L'okupació d'immobles buits és una pràctica lliure. Entenem okupar com un acte legítim, pel que no podem ser criminalitzats.

Contra l'ordenança del civisme. Creiem que viola els drets bàsics de l'expressió i acció. L'espai públic a de poder ser usat per tots/es els habitants de la ciutat. Reivindiquem l'ús de l'espai públic amb fins socials i culturals.

Trobem necessària l'existència urgent d'espais de creació i pràctica artística lliure i autogestionada, que no responguin a un model de cultura marcat per les lleis del negoci.

La necessitat de recuperar la memòria històrica dels barris i llocs els quals vivim. Aquesta ha de ser la que prevalgui, per això recuperem els espais lliures populars autogestionats. Així com la legitimitat de que els/les artistes de carrer puguin dur a terme la seva activitat sense ser multats per això i amb tota llibertat.

Denunciem l'especulació urbanística que està derruïnt el patrimoni històric, social, cultural i artístic de la ciutat de Barcelona. Entenem que aquests plans urbanístics no escolten ni respecten les necessitats dels habitants, col·lectius i associacions, sino que responen a interessos econòmics i a una organització social i econòmica capitalista.

El pla 22@ deixa en evidència quins són els projectes que es primen per l'ajuntament de Barcelona. El cas de Can Ricart és un exemple flagrant. Can Ricart, complex industrial de mitjans del segle XIX ha patit, un procés de desestructuració social, laboral, cultural i físic. La responsabilitat recau en aquells que no han volgut tenir en compte, ni escoltar les reivindicacions de tots els col·lectius i entitats que van presentar projectes sòlids, que conservaven i revivien la memòria històrica de més d'un segle. En conseqüència no és casualitat que els col·lectius de la Makabra hagin okupat la resta de fàbriques de Can Ricart de propietat privada que estaven en desús, reclamant així pel barri de Poblenou i els col·lectius que formen la Makabra.

Aquests processos urbanístics constitueixen també una de les causes de vulneració del dret a la vivenda, totes les persones tenen el dret d'accedir a una vivenda digna independentment del seu nivell econòmic i social.

Denunciem l'instrumentalització política que s'està fent per part de les administracions públiques i diferents mitjans de comunicació del cas de la Makabra, apuntant a la distinció "okupes bons i okupes dolents". Entenem el moviment okupa com quelcom legítim i estem totalment en contra de la criminalització dels moviments socials.

Nou programa de febrer a abril del 2007

L'objectiu d'aquestes jornades és obrir un debat i reflexionar sobre les diverses problemàtiques urbanes. Tractem de recuperar idees i models que han sorgit al llarg del temps i que sovint han caigut en l'oblit.

Les Jornades intenten crear un punt de trobada per a persones i col·lectius de procedència diversa, per a l'intercanvi d'experiències sobre la ciutat contemporània.

Volem elaborar un conjunt de criteris i coneixements com a base per a iniciar un discurs urbà crític i alternatiu al model de ciutat oficial de Barcelona.

--

REpensar Barcelona - REcuperar la Ciutat
Jornades de debat obertes
Reflexionar, debatre, transmetre. sentir la ciutat

abril - juliol del 2005

Cadascú desde la seva finestra, observem una ciutat que no ens agrada, i que no creix a la mida dels nostres desitjos sinó en una direcció que ens inquieta. En la última dècada Barcelona ha patit un procés dràstic de transformació cap a una ciutat desindustrialitzada. Quins n'han estat els causants? Serà cert el futur que promet l'Ajuntament en la seva publicitat: "Barcelona, posa't guapa", "Ciutat del Coneixement"; o patirem una "ciutat de l'enriqueixement especulatiu"? Què hi ha amagat rere el "model Barcelona"? I, en el fons: És aquesta la ciutat en la que volem viure?

Des d'un grup heterogeni de persones de diversos col·lectius i entitats estem organitzant unes Jornades de reflexió entorn de la problemàtica de la ciutat contemporània des de les seves múltiples vessants (història, antropologia, arquitectura, urbanisme, economia, ecologia, cultura, moviments veïnals...).

Per això proposem una sèrie de xerrades sobre els següents eixos temàtics:

1. participació - autogestió - autoconstrucció
2. metròpoli com a espai cultural / vida urbana -vida rural.
3. ecologia - economia / densitat i usos
4. propietat - possessió - us / dret a la ciutat

L'objectiu d'aquestes jornades és obrir un debat i reflexionar sobre les diverses problemàtiques urbanes.

Tractem de recuperar idees i models que han sorgit al llarg del temps i que sovint han caigut en l'oblit.

Les Jornades intenten crear un punt de trobada per a persones i col·lectius de procedència diversa, per a l'intercanvi disciplinar.

Volem elaborar un conjunt de criteris i coneixements com a base per a iniciar un discurs urbà crític i alternatiu al model de ciutat oficial de Barcelona.

organitzen:

Plataforma Veïnal Contra l'Especulació - Coordinadora Contra l'Especulació del Raval - Arquitectes Sense Fronteres - Ateneu Enciclopèdic Popular - Ciutat Cooperativa - Fundació d'Estudis Llibertaris - Oficina d'Okupació - Dep. Antropologia UB - Seminari d'Habitatge, Espai Públic i Precarietat del C.S.O Miles de Viviendas - Platoniq - Sitesize

<http://www.laescocesa.org>

la ESCOCESA

Projecte per a un espai d'imaginació i centre de creació
La Escocesa, espai d'imaginació i centre de creació

L'Associació d'Idees EMA ha presentat a Ayuntamiento (ICUB) y Generalitat el projecte per a "La Escocesa".

"El Projecte que li presentem parla de la pulsació cultural de la ciutat, és un document CLAR com clares són les nostres idees sobre la ciutat on volem viure. Estem parlant de Barcelona estem parlant sense reserves, de cara, clar i català. L'especulació del sòl, enfonsa i derrueix no tan sols les fàbriques sinó també als artistes que si allotgen; impossible sobreviure a Barcelona, pels preus dels lloguers, impossible pels artistes accedir a tallers, locals, naus industrials.

L'Associació d'Idees M promou l'intercanvi artístic i cultural i defensa espais per artistes a Barcelona. Som realitzadors d'Idees, realitzar IDEES és el nostre repte com Artistes i podem acreditar que ho aconseguim No estem per brocs aquestes alçades, sense intermediaris, sense embuts.

Si "Barcelona Batega" les Institucions catalanes acceptaran aquest projecte després de pensar-hi, donar-li voltes, i jugaran fort per no perdre aquesta nova riquesa cultural d'artistes al Poblenou que s'ha donat de forma natural a Barcelona com a totes les ciutats importants.

Si les Institucions no ens escolten el "Barcelona Batega" tan sols serà un "slogan" sense compromís."

Projecte per a un espai d'imaginació i centre de creació

<http://www.laescocesa.org/propaganda/index.php?itemid=72>

Que està passant al Poble nou i a Barcelona?
Carta de l'Associació d'Idees M als periòdics

La proliferació de tallers d'artistes al POBLENOU s'ha donat de forma natural a Barcelona com a totes les ciutats importants d'Europa afeixint a la ciutat una nova riquesa cultural. L'especulació del sòl, enfonsa i derrueix no tan sols les fàbriques sino també als artistes que si allotgen; impossible sobreviure a Barcelona, pels preus dels lloguers, impossible pels artistes accedir a tallers, locals, naus industrials.

Fa 10 anys, quan Barcelona encara no era La Botiga del Món, els artistes podiem llogar locals i naus, llocs abandonats o naus en desús que adaptavem a les nostres necessitats creatives, llogavem en grup, artistes de totes les disciplines, tant pintors, escultors, inventors, creadors d'escenografies, artistes de teatre, músics, artistes de circ, artistes del vidre, de trencadís, de fibra de vidre, músics, ballarines i ballarins, cuiners, artesans de la fusta, localitzadors d'espais per filmar pel·lícules i espots publicitaris, artistes del ferro forjat, de cine, teatre, actors, visuals, videomakers, criadors de gallines pipines, art de filmar, de fotografiar, constructors d'escenografies, de Teatre d'ombres, pintors abstractes, figuratius, d'animals, d'esmalt, ceramistes, instal·lacions, performers, organitzadors de festes, organitzadors de festes amb espectacle, festes reivindicatives, festes per lluitar, sempre amb espectacles i concerts inclosos, organitzadors joves i grans cantants, compositores, clarinetistes, narradors, pianistes, sampler, músics improvisadors, escaparatistes, inclassificables variats en nacionalitats i cultures, pots trobar de tot al Poblenou.

Fem servir la fórmula del "teixit de persones de'n Ferrater" tenir el taller compartit es una forma solidaria i d'intercanvi artístic i cultural ja que al Poblenou trobes, tant catalans, valencians, mallorquins, de les illes canàries, de Madrid, Barcelona, Lleida, Vic, Sant Sadurní d'Anoia, de tota l'Europa, anglesos, alemanys, holandesos, de Flandes, francesos, belgues, italians, australians, nova zelandeses, japonesos, islandesa, mexicans, brasilenys, argentins, tots sobrats d'imaginació no de diners. Sumats al teixit urbà de Barcelona.

Ara estem a "la Escocesa" l'any 1999 hi vam arribar, som l'Associació d'idees EMA Associació d'artistes de totes les disciplines que promou l'intercanvi artístic i cultural sense ànim de lucre, no tenim vocació d'empresari d'espais per artistes.

La Fàbrica "la Escocesa" del Poblenou de Barcelona està al carrer Pere IV 345, just davant de l'església. L'estructura original de la fàbrica "la Escocesa", catalogada bé cultural d'interès local (Bcil) va ser comprada per Renta Corporación al 2006 la gestió recau sobre KM2 de Barcelona que va pactar amb els artistes per treure'ls de "la Escocesa".

Renta Corporación presenta a l'octubre 2006 l'aprovació inicial, on fa memòria, estudi econòmic/financer i pla d'etapes normes, plànols situació PGM, fotos pla estructura de la propietat plànol suspensió llicències, fotos, proposta, ordenació, zonificació, gestió, seccions, espais lliures, (reconeguts) imatge final (no vinculant) Vistes, Infraestructures i serveis. Avantprojecte (no vinculant) de la transformació de La Escocesa en habitatge no convencional, llistat d'activitats i llogaters de La Escocesa, síntesi de l'informe històric.

Parlem tan sols de INDEX del projecte que Renta Corporación presenta a l'Ajuntament de Barcelona 2006 Octubre. Aprovació Inicial.

Al Periòdic del dia 6.3.07 es publica que La Escocesa combinarà "lofts", oficines, equipaments i pisos. L'Ajuntament de Barcelona aproparà el dia 7, avui, en comissió el pla final de reforma del recinte industrial al districte 22@ es combinaran "lofts" i vivenda social, oficines, activitats empresarial, equipaments culturals, a les naus protegides, on ara hi som nosaltres, s'hi ubicaran majoritàriament els "lofts" que seràn de 150 mts quadrats. Ni l'ajuntament de barcelonani l'Institut de Cultura de Barcelona, ICUB pot permetre que les naus de "la Escocesa" siguin "Lofts" de lux. Barcelona i els barcelonins han de saber quins especuladors i polítics que ignoren tenim.

L'especulació ha obligat als artistes del poblenou a canviar cada dos per tres d'espai de creació més de 10 anys d'exode dins el poblenou, els espais de creació es transformen en pisos, les antigues fàbriques i naus han anat desapareixent i tan sols han quedat les xumeneies, pisos, pisos, pisos, oficines, oficines, centres comercial, edificis alts, la escocesa enterrada en el progrés, progressivament i sense treva la ciutat ens llenca, progressivament, com els derribos, nosaltres serem també derruïts, aniquilats, foragitats.

Així batega Barcelona ?

Associació d'Idees M

<http://www.laescocesa.org/propaganda/index.php?itemid=69&catid=6>

<http://artebastardo.blogspot.com/>

arte bastardo

Arte Bastardo è un colettivo internazionale di pittori muralisti italiani , tedeschi, spagnoli, messicani, francesi, argentini, brasiliani... nato attraverso l'incontro tra artisti ispirati dal mondo della strada.

L'obbiettivo della nostra rete è quello di abitare la città combinando differenti approcci artistici dei quali ognuno potrà riappropriarsi.

Organizziamo incontri basati sull'intercambio tra pittori, musicisti, video maker, abitani dei quartieri, pubblico, attorno alle culture urbane popolari.

"DEL ARTE URBANO AL ARTE GLOBAL"

El espacio público es portador de significados, de sociabilidad y de construcción de la cotidianeidad, un espacio por tanto en relación directa con la realidad de la gente, y un lugar para desarrollar sus acciones.

El ARTE URBANO es un movimiento re-surgido a finales de los 90 en todo el mundo. El graffiti, surgió como un movimiento significativo a finales de los 60's, siendo a principios de esta década cuando se comenzaron a crear las primeras manifestaciones de expresiones visuales en las calles. Manifestaciones nacidas principalmente en el seno de las comunidades minoritarias y marginadas de los suburbios de algunas ciudades de Estados Unidos. En el transcurso de los años 70's la idea del graffiti se asocia, con la cultura underground, que a su vez se mezcla con música como el hip hop, el rap, el break dance. En su proceso de popularización se extiende a todas las clases sociales, y se convierte en una forma de vida. A finales de esta década, pasa a incluirse en los estándares institucionales, transformándose en una manifestación propiamente artística, legitimada por los círculos artísticos de la época. Siendo los íconos más representativos de esta subcultura, el fenómeno del graffiti se eleva en Nueva York a la categoría de arte mediante el apoyo de ciertos críticos y galeristas que comienzan a exponer la obra de algunos writers convertidos en artistas, como Jean-Michael Basquiat, Keith Haring o Kenny Scharf, quienes realizan en sus obras una mezcla de signos e imágenes tomadas de la cultura de la calle con otras procedentes de la historia del arte o de la cultura.

Con todo este auge, del fenómeno graffiti como tal, con la filiación de películas relativas a este movimiento, como Wild Style, Style Wars, y Beat Street, se comercializó la imagen del graffiti hasta extenderse por todo el globo terráqueo, adoptándose también esta subcultura en las calles de diversas ciudades del mundo.

En la Barcelona de los años 80's, en la época post-franquista del destape y el desencanto, surgen las primeras manifestaciones de este movimiento, graffiti autóctonos, murales reivindicativos. Ya en la década de los 90's, resurge de nuevo este movimiento con acontecimientos como un concierto de public enemy en el 92, que es uno de los más famosos grupos de rap de Estados Unidos. Al mismo tiempo los ojos del mundo se posaron en esta ciudad con motivo de las olimpiadas de 1992, y se hizo turísticamente más popular. La imagen de Barcelona se institucionalizó -como sigue siendo hasta estos días- como una de las ciudades más reconocidas de Europa. La imagen de graffiti, se unió con la idea de que Barcelona se ha promovido como la ciudad más europea y cultural de España, y se ha tomado como estandarte de esta reputación la imagen del graffiti que prevalece en toda la ciudad. Las reuniones de graffiteros, festivales y fiestas del nuevo underground relacionados con el comic, el tattoo, la cultura pop, la televisión, el skate y las bandas y grupos formados en los barrios de toda Barcelona, han formado parte fundamental del contexto de este movimiento.

En el año de 1996, al igual que a finales de los 70's en Estados Unidos, Barcelona integra a las filas de los movimientos artísticos institucionalizados, al movimiento del graffiti. Y ya en vísperas del año 2000, España ya integrada desde su formación a la Comunidad Europea y habiéndose integrado también a su sistema económico, se integra en el ámbito cultural al movimiento de globalización. Surge la necesidad de abrir fronteras culturales, sociales y económicas. En estos años comienza a desarrollarse una variación del graffiti tradicional, que aunque había existido antes, también se retoma como un movimiento paralelo. Esta se conoce con el término Street Art, que también adquiere una forma más institucionalizada a través de su aparición en galerías y museos. Barcelona se convierte en el punto de convergencia de graffiteros y street artists de toda Europa, aprovechando la libertad y la tolerancia que se promovía, y que no había en otras ciudades de Europa.

En el 2004, se editan varios libros que promueven y documentan esta imagen de Barcelona, al mismo tiempo comienza a limitarse esta libertad (a raíz de un evento que se llamo Forum 2004) para crear una nueva imagen, encaminada a mostrar una imagen turística más formalizada, con normas de civismo y tolerancia cero como discurso político de lo que debería ser y pensar un ciudadano. Aunque estas normas no han borrado el icono de Barcelona y se siguen haciendo intervenciones urbanas, buscando alternativas a estas condiciones que han determinado el espacio público por medio del control social. Estas alternativas han buscado cobijarse bajo nuevas formas independientes y autónomas, hermanadas con la tecnología y el uso de los medios de comunicación. Al mismo tiempo, se fusionan con las diferentes realidades sociales de los últimos años.

Concretamente en Barcelona, en el seno de este movimiento hubo un grupo que investigó/experimentó las fronteras entre arte urbano, graffiti, performance, murales, acciones...con una única pretensión la de hacer pensar la gente de otra forma y sobretodo divertirse. Ahora, se combinan la acción, la pintura, el uso de instrumentos mediáticos y la tecnología para lograr la difusión y el perfeccionamiento de sus formas.

En toda esta evolución de las formas de abordar el graffiti como movimiento que se adapta a las épocas en que vive, actualmente se han creado redes internacionales de artistas que exponen su trabajo por medio de la web y festivales itinerantes. Así surge la Red de arte global bastardo, integrada por grupos artísticos residentes en varios países de Europa, como España, Italia, Bélgica y Francia y que ahora pretende extenderse a varios países de Latinoamérica. Esta red, surgió en un evento llamado "festival de arte urbano bastardo" organizado por artistas provenientes de estos países que el año pasado residían en Bolonia, Italia. Su ideología parte de la propuesta de crear espacios artísticos alternos a la institución del museo y la galería para invadir espacios urbanos por medio de intervenciones artísticas colectivas en eventos organizados a modo de festivales de arte alternativo, y registrando las acciones cometidas en los eventos por medio de fotografías y videos que posteriormente se integran a un espacio en la web.

El arte global es una estructura que nace para hacer conexión entre artistas que vienen a crear arte urbano, autodidactas, estudiantes y profesionales del arte.

Pretende utilizar la web arteglobal como una network; de redes de movimientos, artistas y colectivos que piensan proyectos buscando el apoyo de las instituciones u organizaciones.

El arte global es la herramienta de comunicación que esta a punto de nacer entre artistas que se encuentran produciendo un arte social, urbano, colaborativo, en diferentes espacios independientes de las ciudades de Europa y del mundo a través de células de información e intercambio de conocimiento.

sitesize

Sitesize.net
Territori > >>>>>> > Intervenció < <<<<<<< < Cultura

Sitesize està format per Joan Vila-Puig y Elvira Pujol.

SITESIZE treballa des de la cultura visual, la representació territorial y el desenvolupament comunitari com a base d'accions que conformen, identifiquen, transformen els llocs y les dinàmiques socials. Territoris y realitats locals que es construeixen col·lectivament des de la ciutadania.

Traballar en l'àmbit local com a espai privilegiat d'experimentació, com a noves formes d'acció col·lectiva amplifiquen per la seva capacitat creadora y propositiva.

--

Poble9

<http://www.sitesize.net/poble9/>

Poble9 transformació local, és un projecte sobre el sentit del que és urbà, la ciutadania i la tensió entre la tradició i la modernització global (Poble Nou-Barcelona).

--

http:

Ciudadans 22@

[//www.sitesize.net/ciudadans22.html](http://www.sitesize.net/ciudadans22.html)

Ciudadans 22@

Documental enregistrat al llarg de l'any 2003 al barri de Poblenou de Barcelona, on se situa la construcció del pla urbanístic 22@. Aquest pla impulsat per l'Ajuntament, pretén situar Barcelona dins el mapa internacional de ciutats globals.

Per tal d'atraure inversors i capital, part del territori del barri és objecte d'una profunda transformació, tant dels usos del sòl com del sentit del que és urbà. La prioritat de transformar els espais de l'indústria obsoleta cap a noves formes de producció lligades a l'economia del coneixement, està definint unes tipologies urbanístiques en les que l'especulació i la promoció econòmica de la ciutat passa per davant d'uns valors urbans que permetin la pervivència d'un teixit social que ha estat sempre un dels principals patrimonis del Poblenou.

Un gran nombre de ciutadans així com els afectats que han hagut de deixar les seves cases per les expropiacions, s'han mobilitzat i han donat visibilitat a un procés que deixa entreveure l'escassa possibilitat de participació de la ciutadania en la presa de decisions sobre el que directament els afecta.

Avaluar el model Barcelona a peu de carrer, seguir el trasllat dels actius econòmics i social en l'intercanvi que s'està produint, poder reconèixer els arguments que s'utilitzen per definir l'estructura i els usos socials de la ciutat en la necessitat de participar amb compromisos actius en la seva construcció. Aquests poden ser alguns dels objectius que ens mouen a generar treballs de seguiment, representació i participació social i territorial des del col·lectiu Sitesize.

El documental presentat, és una síntesi en format vídeo del treball de seguiment realitzat al llarg de tot l'any 2003 i que prenent la base argumental del canvi urbà del Poblenou s'ha anat construint en format on line a l'adreça: www.sitesize.net/poble9 com un diari temporal dels encontres i els lligams traçats amb les persones, col·lectius i actors socials implicats i sotmesos a les exigències d'aquesta transformació.

dvd, durada: 30 minuts

¿que hacemos?

Desde el 2002, la nave industrial que está en la calle Pallars 172, en Poblenou, Barcelona, se arregló, reformó y dividió en 20 espacios de alquiler para artistas y una sala de exposiciones. Unos 60 artistas de todos lados del mundo han trabajado en su espacio, han convivido entre ellos, han realizado arriesgadas exposiciones, individuales y colectivas, han creado interesantes pinturas, esculturas, instalaciones, fotografías, videos, performances, talleres, grupos, actividades, eventos, inauguraciones, ideas nuevas... todo agradable, todo con el deseo de mejorar un poquitito el mundo, nada malo a nadie, nada ilegal. Sin embargo, ¿Que crees? no existe una categoría certeramente compatible dentro de los nuevos lineamientos de uso de suelo impuestos con el 22@ a Poblenou, y por eso, lo van a tener que cerrar, puede ocurrir en cualquier momento.

Queríamos preguntarte:

1. ¿Tu que opinas de esto?
2. ¿Para que sirve el arte, si es que para algo?
3. ¿Porque Barcelona no valora (ni siquiera tolera) sus espacios creativos?
4. ¿Que hacemos?

Comunicado de Prensa
16 de Junio 2006

El Ayuntamiento acepta realizar un referendum en Poblenou sobre su inminente transformación en 22@

Tras la petición reiterada de los vecinos de Poblenou, un representante del ayuntamiento anunció la próxima organización de un referéndum sobre el plan 22@. "En Barcelona no queremos imponer nada a nadie, y si Poblenou no quiere transformarse en 22@, no lo vamos a forzar, faltaba más" decía en conferencia de prensa el representante del ayuntamiento, tras una prolongada comparecencia con diversas asociaciones de vecinos del barrio y de defensa del patrimonio industrial de Poblenou, contrarias al plan de modernización 22@. Se postula que el referéndum oficial pudiera realizarse hacia Noviembre de este año y de su resultado dependería el destino de ese maravilloso barrio. "Solo pedimos que se nos pregunte" había sido el principal llamado de los vecinos de Poblenou al ayuntamiento, al que también presentaron los resultados de un referéndum informal realizado en Noviembre pasado en el que el 92% de los encuestados prefería a Poblenou sobre el 22@.

Versión digital de este comunicado en
<http://www.caminal.org/referendum22@.pdf>
Asociación Pro Auto-Determinación de Poblenou

timelined
powergram
parc central
can ricar

destinos
entrelazados

los insectianos
de la galaxia

La cucaracha gigante del planeta de los tres soles todo lo sabe.
Sabe que pronto va acabar. Todo. No pasa nada. Ella y las suyas
saben que pronto encontrarán un planeta limpio que habitar.

Canción popular de la Galaxia.

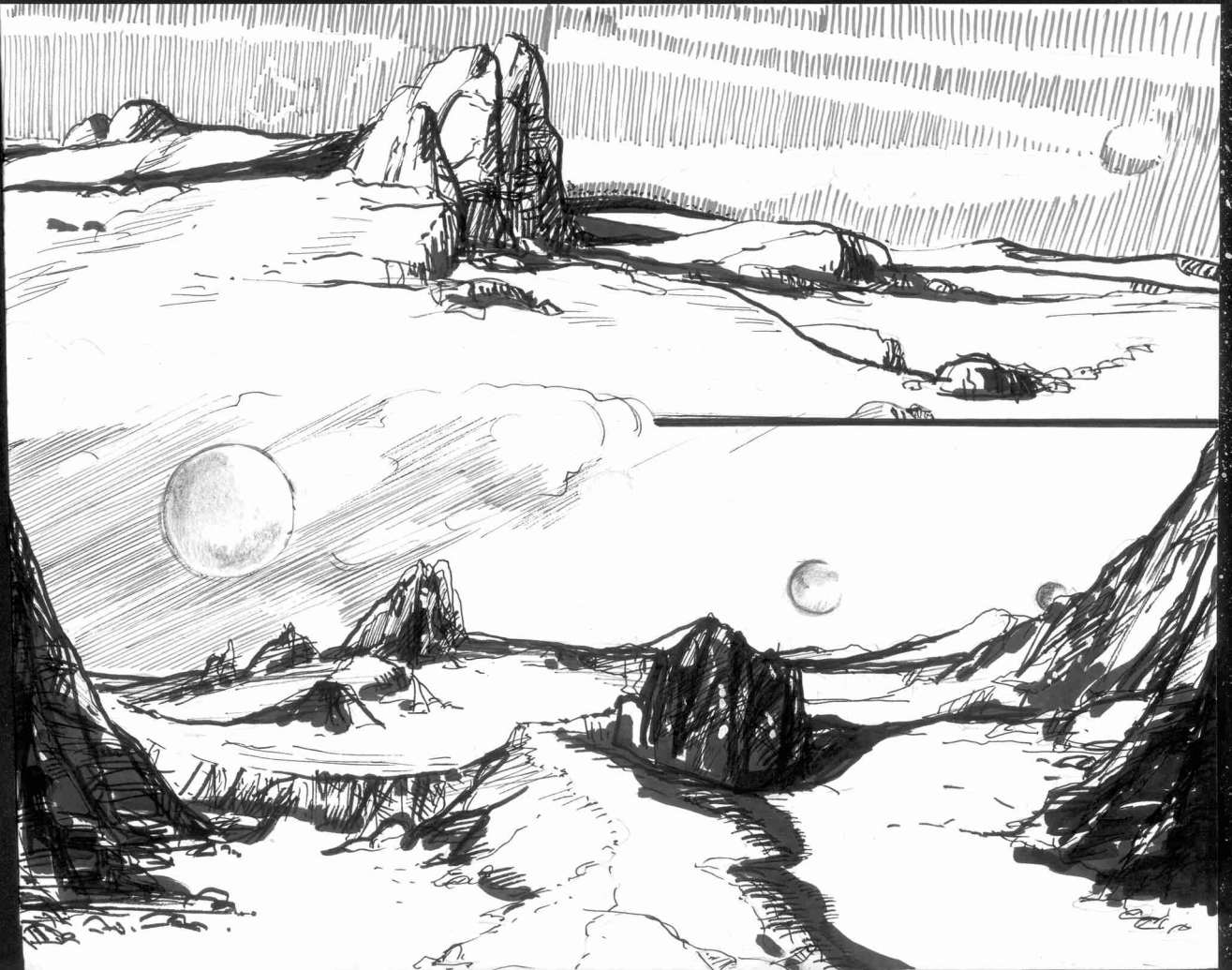
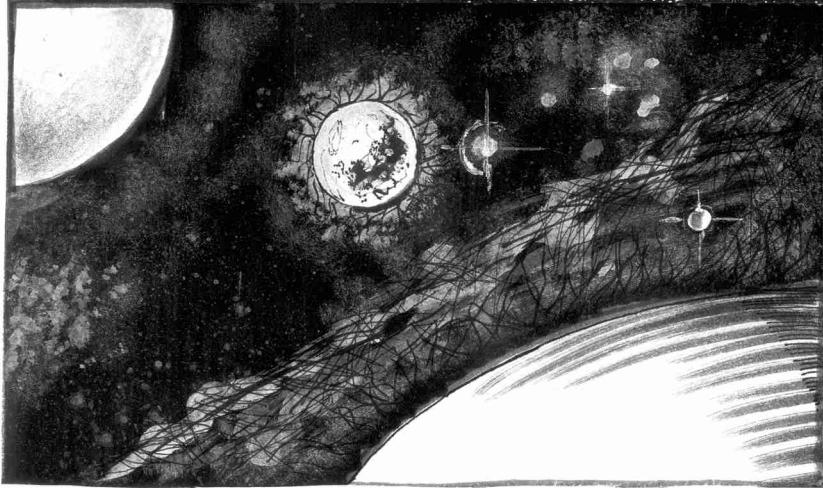
PROLOGO.

Esta historia fue concebida en 1995 y desde entonces ha estado dando vueltas por la cabeza hasta encontrar un espacio, y unas condiciones de aterrizaje, apropiadas, por suerte o por desgracia. Lo que incitó la historia en aquel momento era el agujero en la capa de ozono. Ya no se habla de eso. A lo de la capa de ozono le precedió la lluvia ácida. Tampoco se habla de eso. Funcionamos por modas. Somos, para bien y para mal, terriblemente empáticos. Ahora se habla del cambio climático, y mientras se mira al cielo se ignora el sin fin de agresiones que se le infringen a la naturaleza. Cubrimos la Tierra de cemento. Ensuciamos los mares. Talamos los bosques y matamos a los animales. Contaminamos. Parece que abonamos la quinta extinción masiva de la vida en el planeta.

Además vengo de una cultura que cree que Dios creo la naturaleza para usarla y abusarla a nuestro antojo. En nuestras leyendas la naturaleza es el enemigo que alberga las bestias. Somos hijos de los que quemaban los bosques por albergar a los pájaros que se comían las cerezas. Hemos pasado mucha hambre, supongo. Todo fue bien mientras éramos pocos, torpes y con herramientas precarias. El planeta era fuerte. Pero cada vez somos más, y nuestras herramientas más potentes. Y seguimos siendo igual de torpes e igual de irresponsables. Bastaría que explotásemos todo nuestro arsenal nuclear para acabar con la vida del planeta. Y pensar que el plutonio de esas bombas no existía! (fue obtenido tras la purificación y la transmutación del uranio enriquecido). Lo crearon los hombres en pocas décadas de amenazas y ahora tenemos confinado ese veneno activo durante 10.000 años, como una espada de Damocles encima de nuestras cabezas, encima de nuestro planeta. Cuando estallaron las primeras bombas atómicas, Einstein dijo que todo había cambiado, menos nuestra manera de pensar, y que ello nos llevaría al desastre. Cuando le preguntaron a Einstein décadas más tarde que le hubiese gustado ser si volviese a nacer, dijo fontanero. Curiosamente, en el caso de un holocausto nuclear, los mejor preparados para resistir la radioactividad (rayos X y rayos gamma), y la contaminación, son los insectos con coraza tipo escarabajo.

Todo esto es absurdo. Lo hemos oído ya tantas veces, nos alimentamos de la naturaleza al tiempo que la mermamos. Seremos como dicen un cáncer para el planeta? Nuestro cuerpo no lo devolvemos a la tierra. Al morir nuestra materia orgánica no es devuelta para pasar a formar parte de la biosfera del planeta. Lo quemamos. Interrumpimos la cadena trófica. En vez de alimentar los cipreses, lo dejamos pudrir encerrado en una caja sellada en un habitáculo de ladrillo y cemento. Hasta arrancamos árboles para plantar jardines. Sacamos los olivos del campo y los ponemos en la rotonda rodeado de cemento. Para que vaya aprendiendo aquí quien manda. Hemos comprendido cómo funciona la naturaleza y en nuestro paroxismo de egoísmo y arrogancia queremos suplantarla. Qué fuerte! A Dios lo inventamos nosotros.

Y todo esto no es abstracto. No hay que ir muy lejos. A todas las escalas está pasando. La ambición y el consumo desmedido está destruyendo la naturaleza, y con ella a nosotros mismos, empezando por los más débiles. El dinero. Se arrasan zonas enteras y se desplaza a sus habitantes con el sólo y único motivo de producir más para unos pocos. Casas incómodas y oficinas tóxicas en barrios muertos. En esta sociedad loca, los locos son los cuerdos, y los que parecen cuerdos son los locos inhumanos, porque los humanos puros, pese al empeño y la buena voluntad que pongan, no pueden soportar inocuamente todo esto.

I. En un lugar remoto de la galaxia

Esta historia empieza en un rincón remoto del universo. Es la historia entre las especies de dos mundos alejados que compartieron un trozo de destino durante unos milenios. En la primer mundo, cerca del centro de la galaxia, vivan los insectianos. Seres de silicio que evolucionaron desde el polvo de átomos complejos vomitado por las supernovas hasta convertirse en una especie de escarabajos, gigantes. Esa especie era fotosintética y captaba directamente la energía del sol y el silicio del suelo. Su planeta orbitaba alrededor de un sistema tri-solar con un sol central masivo y dos sub-soles satélite acompañándolo. El planeta era constantemente inundado por un diluvio de fotones que hacían de su superficie un sitio caldeado, seco y altamente irradiado, desde el infrarrojo al ultravioleta, los rayos X y los rayos gamma. Los sistemas trisolares son raros en el universo, sólo probables en zonas jóvenes e inestables en el centro de la galaxia donde el polvo cósmico colapsa. Los insectianos habían sido un pueblo pacífico, pero ahora, su civilización estaba amenazada.

La otra especie vivía en un Planeta Naranja, en un rincón tranquilo y estable de la periferia de la misma galaxia, y seguía su proceso de evolución programada. Un planeta pequeño aparentemente apacible. La estabilidad la proveía una estrella mediana, más bien pequeña, de esas que queman muy lentamente, por contrario a las masivas azules, gigantescas, que queman furiosamente en una décima parte del tiempo de lo que tardan las amarillas enanas. Esa estrella le daba una energía constante al planeta Naranja desde hacía 5.000 millones de años. El planeta Naranja estaba bien cerca de ese sol para así recibir energía suficiente y de manera constante. Una estabilidad extra la confería un par de planetas gigantes que estaban en órbitas más distantes y protegían al planeta Naranja de la mayoría de meteoritos y estrellas errantes que iban por el espacio partiendo en dos a los pequeños planetas.

2 10.000 AÑOS ATRÁS.

La historia empezó cuando los telescopios insectianos detectaron un sistema solar gigante entero que se dirigía hacia ellos inexorablemente; su inestable mundo de tres soles sería próximamente aniquilado en la colisión y el tiempo restante no era demasiado. Apenas 10.000 años calcularon. E inmediatamente empezaron a trazar un plan de salvación y escape.

Ya han pasado 5.000 años. En la parte ecuatorial del planeta donde reposa una especie de hangar-invernadero completamente transparente de 10 metros de alto que se pierde en el horizonte. Se distinguen dos seres, similares a unas cucarachas gigantes, que caminan semi-erguidas. Dos, una XRCD1, al lado de la otra, XRVS..., emite extraños zumbidos desagradables.

-mmmmhh.... Sssssii.... – empezó XRCD1- Nunca... nooooo... hubiera aaaahahaha... dicho que la reunión nnn...vvvv... del consejo de shshshshshsssssupervivencia sssssse hiciera hiiiiissss tan prontoOOOooo... - hablaba de manera reflexiva mirando al frente.

XRVS... tardó un poco en contestar -ssssssomos una generación sssin ssssuerte... ssssi sssssin sssuerrrte se han adelantado aaaaaahaahahaha ... hiiiiis más de 100 añosssssss, - ambos seguían caminando balanceando sus cuerpos hacia el final del corredor, tras un momento de reflexión elaboró con trabajo una media sonrisa sarcástica - ya verás sssssiiisssshhhhh....., pasaremos a formar aa.a.a.a.a parte de lassss leyendassss... sssshshshshshshsh .... nos cantarán...aaahahahaan...

-sssssis claro, aaaahahahahahaha ... que sssssssuerte..... Respondió XRCD1 al instante disfrazando de humor la amargura. La amargura de la época que les tocó vivir.

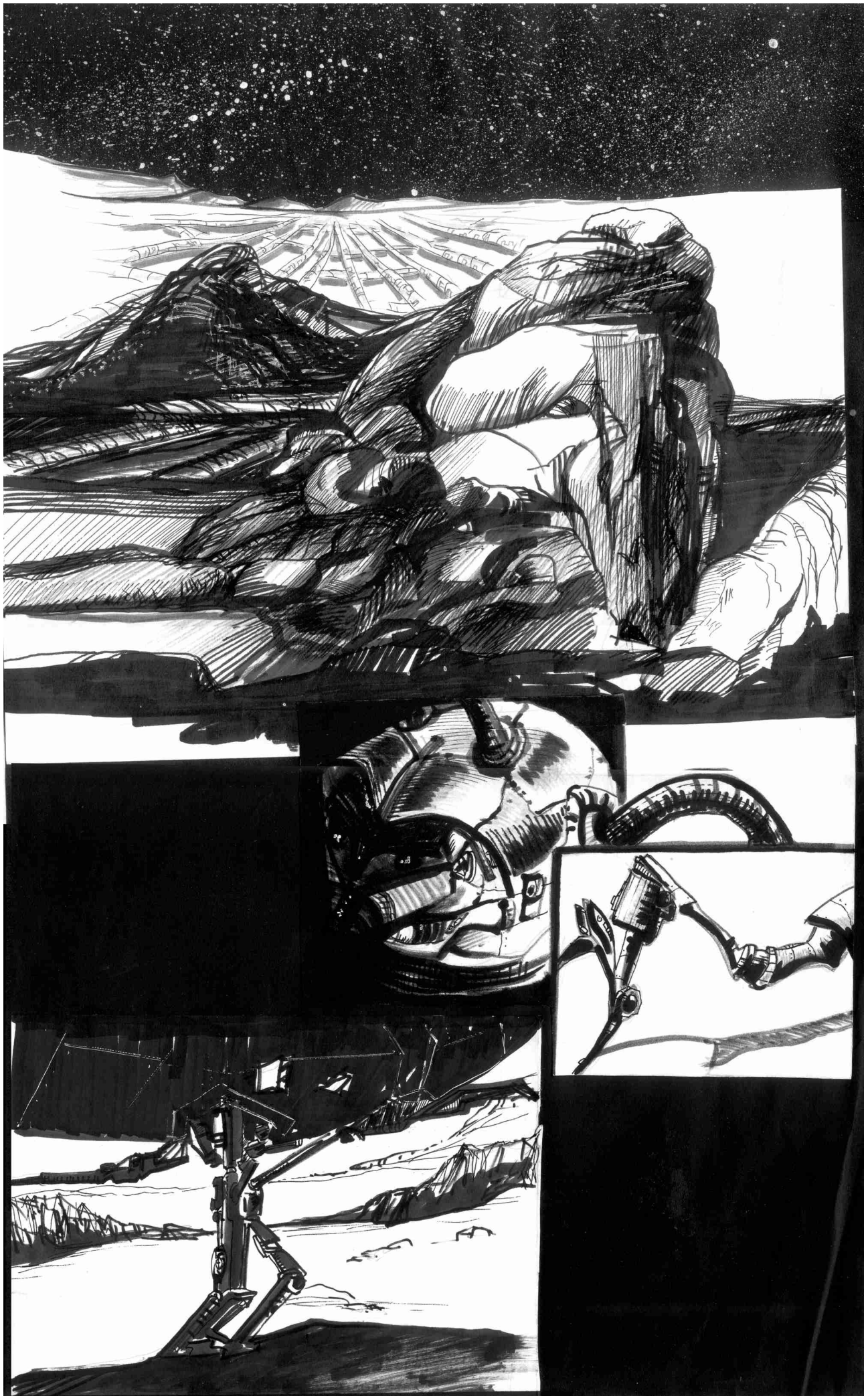
3 INSECTUS

Insectus aparece como un planeta quemado, calcinado. Es un planeta que sufre constantemente la radiación de los tres soles, dos, los pequeños, muy cercanos. Con órbitas diferentes se turnan para abrasar la superficie de ese planeta de tamaño similar o más pequeño que la tierra, como Marte. Solo tres veces al año (un año de 211 días) se produce la noche, fría. Que apenas dura unas pocas horas. Tiene poca atmósfera, y el aspecto rocoso del planeta hace que refleje gran parte de la luz solar, de manera que al hacerse de noche no se almacena el calor, y si están desprotegidos, como son de sangre fría, se detienen para siempre, como un reloj sin cuerda. Pero tienen donde guarecerse. En las noches, desde sus refugios, se quedan observando las dos lunas, la luna pequeña y la luna grande, que las llaman, que se persiguen en el cielo, sin pausa. Como la noche, también les molesta y preocupa el viento, que les roba el calor de sus cuerpos, por ello hace ya muchos siglos que construyeron una red de invernaderos en forma de red de nodos que cubría todo el planeta. 200.000 Km de bóveda vitrada alargada Y apenas si pasaban escaso tiempo fuera, aunque les gustaba la sensación de libertad de no tener otro techo que las estrellas y de tanto en tanto salían al exterior con prudencia.

4 LOS INSECTIANOS EN SU MUNDO AMENAZADO TIENEN MIEDO.

A medida que se iban aproximando de la sala del consejo XRCD1 y XRVS... iban encontrándose con insectianos que avanzaban con aspecto grave. Llegaban por distintos corredores, todos iguales, si bien que de distinta talla. Todos en silencio desembocaban en la gran sala del consejo, como un gran anfiteatro cubierto de una cúpula transparente donde iban instalándose los consejeros. Delante de cada grada o asiento había una mesa o pupitre donde les esperaba un papel con el orden del día.

Cuando XRCD1 se sentó y leyó el papel no pasó de leer la primera línea y dirigió sus antenas hacia XRVS... quién comprendió y compartió sus pensamientos.

“Ejecución de la secta...” a los disidentes se les presentaba como miembros enfermos de una secta perversa, otras culturas los presentaban como masones, o rojos, o yonkies, o terroristas. La secta de los apestados, los de la muerte negra, por su pecado de generar e infectar la herramienta con el virus apestoso. Apestoso por el olor a carne podrida que producía en su víctima. La víctima era la herramienta. Un instrumento que era una forma de vida, el objeto que había de salvarlos de su amenazado destino. La Herramienta eran los Andrónidos.

De hecho los condenados no eran los miembros de la “secta”, sino sus descendientes, y aquella ejecución un montaje público para recordar a todos que la decisión estaba tomada y que nadie debía intentar detener el plan de evacuación, el EVA-Q0.

Mientras llegaba y se esperaba al resto de asistentes, XRCD1 empezó a recordar la secta de los apestados y sus partidarios que bajo el principio de que no se podía forzar el destino intentaron cambiar el rumbo de la historia. Creían que si la vida aparecía de forma casual, su desaparición de la misma manera era lógica, coherente y no alteraría el orden universal, en el que creían con fanatismo religioso y el cual no se debía perturbar. Tras quinientos años de existencia secreta, consiguieron dar un golpe que todos juzgaron de maestro, pero abortado a tiempo por la guardia del consejo, gracias a una serie de coincidencias absurdas, poco antes de conseguir sus objetivos. Desde entonces, todos los sectarios (o sólo los que se encontraban, aunque aseguraban y reaseguraban que no había más), fueron ajusticiados, calcinados al sol exterior después de haberles arrancado su coraza. El castigo público sólo respondía al miedo del consejo de que algo así se repitiese.

Desde entonces, una vez una generación de descendientes se había reproducido, era rápidamente aprisionada hasta el día de la reunión mayor del consejo donde serían ajusticiados. Los recién nacidos eran encerrados en campos de trabajo hasta que llegaban a la edad de procrear y el macabro rito se repetía. Evidentemente los víctimas habían intentado acabar con semejante crueldad innecesaria suicidándose, pero eran obligados a preservarse y reproducirse hasta el día de la ejecución. De hecho, los insectianos estaban diseñados de tal manera que no podían evitar el reproducirse sin morir. Llegada la edad madura, si el proceso no era inhibido artificialmente, el insectiano entraba en una especie de letargo y sus componentes, reorganizados en decenas de diminutos insectianos, salían dejando un caparazón hueco, donde se había acumulado todo el material de desecho de la transformación, que era abandonado al sol, donde se calcinaba en polvo en poco tiempo. Mientras los nuevos cachorros revoloteaban como mariposas de chapa entusiasmadas por recibir el sol sobre sus corazas.

Así estaba XRCD1 absorto cuando sonaron tres zumbidos fuertes y graves y la sala se sumió en el más profundo de los silencios. En el centro de la sala oval había una amplia explanada con un foso circular de unos 10 metros de ancho que separaba el resto de la sala de una torre enterrada coronada con tres tronos, dispuestos espalda con espalda, formando un triángulo. Por la pared interna del foso, la pared externa de la torre, ascendía una escalera en espiral, tallada en la piedra viva, que daba acceso a esos tronos. Tres insectianos apropiadamente garabateados con los dibujos estatuarios, pinturas brillantes por todo el cuerpo, llegaron por la escalera y se sentaron en los tronos. Transcurridos unos instantes, tras una señal del que tenía XRVS... justo delante, comenzaron las ejecuciones. Al principio ni pasó ni se oyó nada, nadie se atrevía a comunicarse con otros por temor a ser oído, y en el mejor de los casos tratado de irreverente.

XRCD1 osó mirar a su derecha y vio a XRCVS... completamente paralizada mirando hacia delante, más o menos, como todo el mundo en la sala.

De repente se empezaron a escuchar gritos y zumbidos de agonía que venían en aumento. Esta vez iban a ser unos setecientos. Se les habían arrancado sus alas coraza, su protección. Hacía siglos que no volaban más allá de las primeras semanas tras el alumbramiento. El dolor de la ablación era tremendo, y estaban atados al sol en una de las horas de máxima irradiación para que desprovistos de su coraza se calcinasen. El lugar de la ejecución debía ser muy próximo a la sala, pero nadie osaba moverse ni mirar. Todos horrorizados de lo que debían estar sufriendo las pobres víctimas. Aquello podía durar horas y horas. Afortunadamente para ellos, al cabo de una media hora los pobres inocentes perdían parte de su cerebro que se evaporaba o se quedaba seco, y con ello perdían la capacidad de gritar o zumbir, y se quedaban el resto del tiempo sufriendo en silencio. Sólo se escapaban algunos quejidos automáticos, e imperceptibles desde la sala del consejo. Tras la media hora XRCD1 respiró aliviado, si aquello hubiese durado un poco más se hubiese vuelto loco, y eso le hubiese gustado al consejo que lo hubiese detectado y eliminado con rapidez. De hecho ese era el objetivo: atemorizar a la población y buscar posibles rebeldes... el ruido producido por los torturados (cínicamente llamado El llanto del Sol) era transportado por los corredores de la red de manera que ningún habitante del planeta pudiese no oírlo.

El portavoz de los tres super consejeros se dispuso a hablar y todos se movieron en poco en el asiento, la mayoría tenían los miembros anquilosados y entumecidos de la tensión porque sin darse apenas cuenta llevaban paralizados casi una hora.

Así empezaba la reunión con todos los testimonios, algunos aún temblorosos. El portavoz, tras ponerse de pie y mover la cabeza en todas direcciones, empezó el discurso:

- aaaahahahahggg... .Bienvenidossssss... seaissssss todossssss

- tirano!! Pensó XRCD1

- Teneis la suerte de participar a la reunión del consejo inicialmente prevista para de aquí 100 años. Las razones de este adelanto no podrían ser más buenas. Nos hemos reunido en este momento porque el Plan avanza más rápido de lo previsto, con lo cual, el temor de falta de tiempo u otro posible sabotaje desaparece. Pronto el planeta de acogida estará preparado. -Aquí hizo un silencio y observo de punta a punta la sala con lentitud y satisfacción como si buscara la aprobación de cada uno de los presentes-. Nuestros últimos informes recogidos por los estaciones orbitando alrededor del planeta anfitrión y los sensores puestos en la superficie nos confirman que el proceso avanza más rápido de lo previsto y que ya nos encontramos muy cerca del colapso. Todo va bien y los habitantes del Planeta Naranja nunca encontrarán nuestros huellas o puntos de toma de datos, ni tampoco, evidentemente, la Herramienta..

Los insectianos serían lo más parecido a nuestros insectos pero de mayor tamaño (unos 2 metros). Su estructura y esencia es mecánica. Su entorno muy seco y su mecanismo parece un mecano untado en un aceite espeso que no se lo lleva ni el sol ni el aire. Ni el calor ni el viento. Parecen máquinas de la forja de Vulcano. Poseen una coraza de placas de quinina remachada recubiertas de sustancia fotosintética que les hace idóneos para vivir en un desierto calcinado. Su corazón hace tic tac tic tac como el reloj de la cocina. La coraza absorbe las radiaciones solares y nucleares que llegan de los tres soles, Ultra Violeta y de más alta energía, que dañaría la maquinaria de la vida. Los pigmentos fotosintéticos les proporcionan energía: los insectianos no comen, se alimentan gracias a su continua exposición al sol. El silicio constitutivo lo extraen del suelo. Sus ojos son plaquitas de silicio que transforman la luz en impulsos eléctricos. Su cerebro millones de interruptores acoplados, y sus músculos, complejos juegos de poleas y palancas. Todo regulado por ruedas dentadas espirales y transistores de efecto campo. Yunque y martillos. Discos y zapatas. Electroimanes y Antenas. Tornillos y tuercas. Condensadores y cerámica. Sus sueños son de hojalata.

Para que su corazón palpite, para que el proceso metabólico de obtención de energía sea eficiente, toda la maquinaria de los insectianos, animales de sangre fría, ha de estar entre los 40 y 50 grados Celsius. Así que a la mínima se mueren de frío. Así que su único problema son entonces la noche y los fuertes vientos que les enfrían el cuerpo hasta temperaturas por debajo de las óptimas para el proceso, por ello hace ya tiempo que viven en la gigante red de canales y nodos transparentes, en el gigantesco invernadero.

Una vez los astrónomos insectianos detectaron el problema, la inesperada visita de un sol masivo y sus 34 planetas. Tas meses y meses haciendo cálculos y cálculos, diagnosticaron la vida de Insectus en unos 10.000 años, como mucho. Era mucho tiempo, pero la espera es de algo muy terrible, así que empezaron apresuradamente a buscar un nuevo hogar. Las distancias interestelares no eran un problema para ellos porque se metían en un "capullo de seda" cósmico, echaban unos cálculos, y podían viajar en estado de larva largas distancias, sin prisas, a donde quisiesen. Serían okupas de un planeta que no estaba vacío, sería un acoso inmobiliario planetario. Lo tenían decidido.

La clave de semejante comportamiento era la urgencia, el temor y la casualidad en el mundo de los insectianos: lo mejor que encontraron como nueva casa fué un planeta frío y asqueroso, pegajoso, en la fría esquina de la galaxia. Y les pareció fantástico.

El planeta elegido para el acoso era llamado Naranja por alguno de sus habitantes. Era frío, oscuro (noche de 12 horas cada 24 en el ecuador) e inhóspito, con demasiado oxígeno e hidrocarburos, pero en un rincón muy estable de la galaxia e infinitamente menos amenazado que el suyo. Ese planeta poseía unas dimensiones adecuadas, era relativamente asequible, pero no estaba preparado para acogerles. No servía mucho para sus propósitos, pero tenía posibilidades. Estaba recubierto de una biosfera, poseía muchas estructuras dielectricas blandas de carbono, y demasiado oxígeno en la atmósfera. Todo ello para nada interesante. Pero aunque era frío para los insectianos, era lo suficiente grande como para mantener una atmósfera espesa. Habría que transformarlo, hacer lo habitable: desertizarlo. Eliminar posibles predadores e infecciones y acabar con una naturaleza que les resulta hostil.

La solución era simple: había que reaccionar el carbono con el oxígeno y transformar toda la materia orgánica y una parte substancial del oxígeno atmosférico en dióxido de carbono, CO₂, para hacer una atmósfera espesa que atrapase la radiación del sol y aumentar así la temperatura en la superficie del planeta. Simple. Pero cómo?

Pese a su aspecto monstruoso y agresivo, no iban a realizar una invasión estelar con miles de pequeñas naves disparando rayos láser. No tenían maneras de pegarle fuego al planeta. Pensaron enviar meteoritos, la gigantesca y definitiva bola de fuego, pero su masa y velocidad eran demasiado grandes para ser manejables. También pensaron inducir múltiples volcanes, sacando todo el magma hirviendo y producir el último y total incendio. Demasiado complicado.

En ese planeta habitaban los andrónidos, era una especie, como todas, especial. Tremendamente experimentadores, los andrónidos habían extendido la etapa exploradora de la infancia a toda su vida, se pasaban el día jugando. Jugaban a arrancarle las patas a una cucaracha para ponerselas a una hormiga. A arrancarle las alas a las mariposas, muertas, para hacer cortinas. No eran mala gente, sólo irresponsables. Y tremendamente emotivos. Sus vidas eran siempre unos dramas. Podían pasársela entera entre ilusiones y sollozos. Morir de amor o vivir de fábula.

Los insectianos tenían prisa pero no tanta. No podían aterrizar un puñado de ellos con lanzallamas e intentar quemar la atmósfera. Sin embargo tenían suficiente energía y tecnología para enviar un grupo de los suyos en una expedición de retorno en tiempos razonables, y mucho conocimiento genético. Siguieron pensando. Pensaron en aumentar la cantidad de oxígeno de la atmósfera, para inducir un incendio inapagable, pero en algún momento, la falta de oxígeno dejaría medio quemados muchos bosques. Pensaron también en virus multi-especie, muti-reino, que atacasen bacterias, animales y plantas y luego, que la progresiva putrefacción y lenta combustión al sol produjese el efecto deseado, pero se temía que durante el periodo de putrefacción masiva, nuevas especies apareciesen para procesar esa ingente cantidad de materia orgánica muerta se hiciesen resistentes al cambio y que llevasen el experimento fuera de control. Al final optaron por la introducción del gen expoliador en una de sus especies más plástica y promiscua en territorio y entorno que encontraron: los andrónidos. La Herramienta.

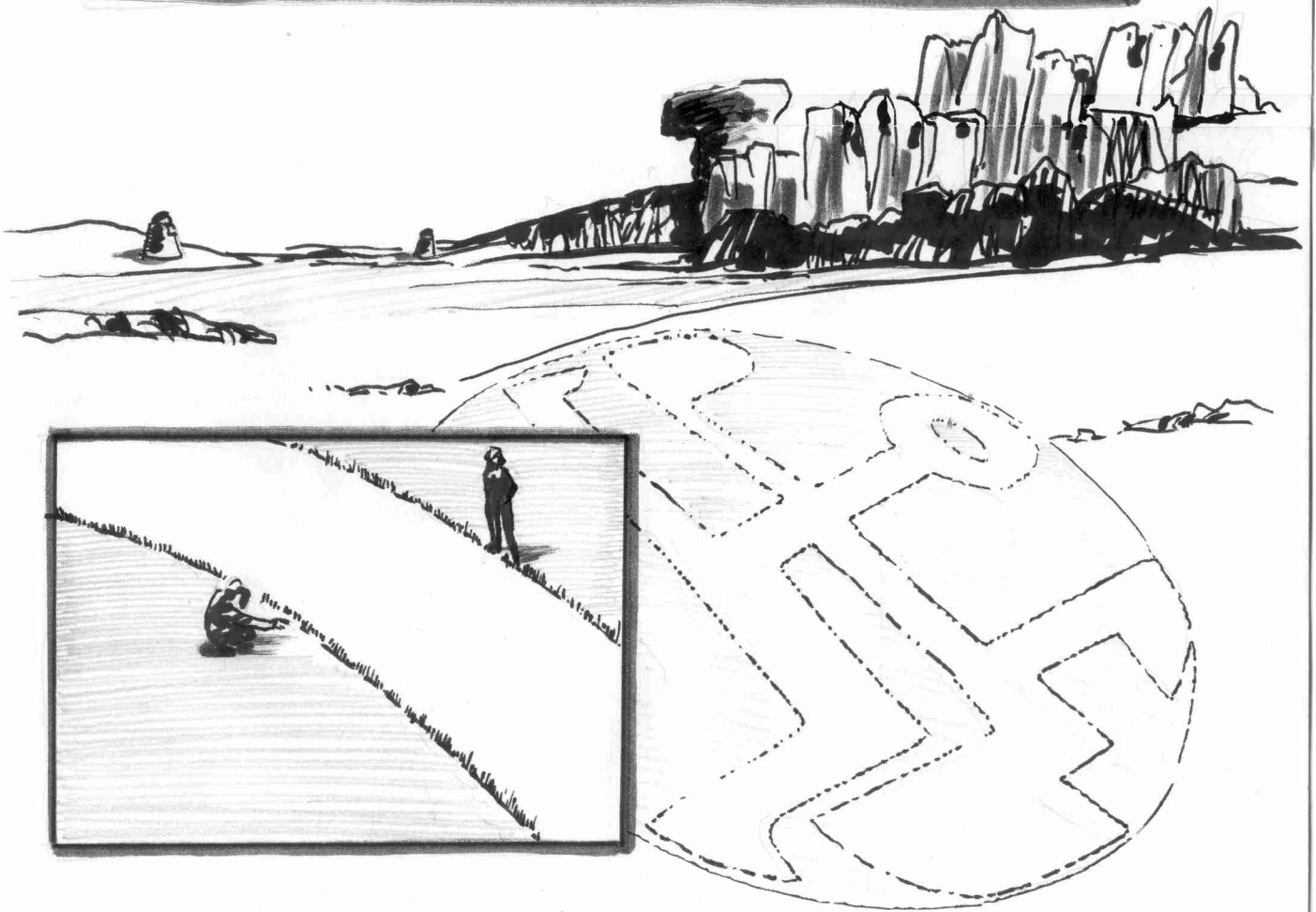
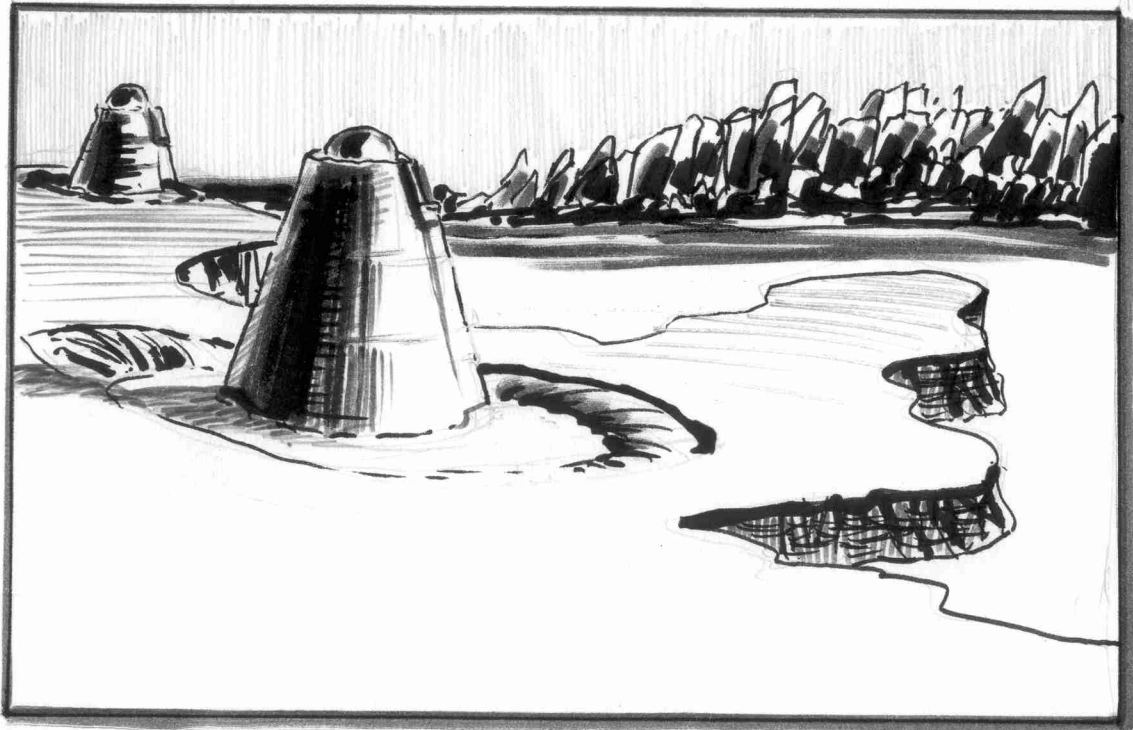
Y así es que hace unos 8.000 años enviaron dos grupos de especialistas en viajes espaciales y codificación genética exógena para aterrizar cerca del ecuador (el frío era su principal enemigo) del Planeta Naranja.

Al llegar a una zona desértica subtropical descubrieron los andrónidos. Y tras muchos estudios decidieron que el andrónido sería su instrumento transformador del planeta. Era el ser vivo más potente de los que encontraron. Mientras comenzaban el estudio detallado de la biología del planeta, construyeron una serie de laboratorios, pistas de aterrizaje y centros de telecomunicaciones en forma de pirámides cónicas o gigantescos patrones geográficos que los primitivos atribuyeron a los dioses. Así empezó irónicamente el culto al escarabajo gigante que duró más de dos mil años. Se fueron a una de las muchas islas que salpicaban aquel planeta líquido y mediante ingeniería genética crearon al "expoliador", al que ellos llamaban la Herramienta. No fue muy difícil puesto que la transformación a realizar era pequeña, y lo único que había que hacer era condicionar el comportamiento y crear un ser (como antes no había en el planeta) que se sintiese obligado de progresar, que su curiosidad no pudiese ser satisfecha sólo para el conocimiento y la adaptación, sino que siempre insatisfecho, utilizaría todas sus cualidades para aumentar su patrimonio.

En alguno de los 46 pares de cromosomas depositaron un gen dominante y que iba expandirse con 100% de éxito, simple y estable, bastante libre de posibles mutaciones, o al menos eso creían, pero afortunadamente, para los habitantes del Planeta Naranja, su robustez, la de ese gen, no era tanta, lo que dio, muchos años más tarde, espacio para la esperanza.

Milenios más tarde, en el Planeta Naranja, había una especie, bueno, no era ni la especie entera, un parte de una especie que parecía preocupantemente desajustada. Los andrónidos vivían en el mundo. Los andrónidos eran parte del mundo. Formaban parte íntegra de la transferencia de vida entre las diferentes partes del substrato continuo de biomasa. Pero parecía, curiosamente, que había andrónidos, en aquella época y en casi todas, algunos más que ha otros, empeñados en destruir el substrato vivo sobre el que sustentaban. No tenía sentido, no trabajaban para ellos, pues se atacaban. Para quién trabajaban en la destrucción de la vida, incluyendo la suya propia, en su planeta? Violando el así principio de supervivencia?

Los andrónidos ya llevaban unos 5.000 años desde la primera y oficialmente única visita de los insectianos a el Planeta Naranja. Y las cosas no iban bien. Su mundo colapsaba, la contaminación desequilibraba hacia el colapso a cada vez más formas de vida. La concentración de CO₂ en la atmósfera aumentaba, y así la temperatura del planeta. Mientras tanto no paraban de talar los bosques para poner cemento. Consumían compulsivamente y sin aparentemente motivo toda fuente de energía disponible a su alcance. Se inventaron el cuarto principio de la termodinámica: La materia puede tener la estructura que uno quiera siempre y cuando se gaste suficiente energía en ello. No podían evitarlo. Cada vez producían más productos "ecológicos" cuyo consumo de energía durante la vida útil era menor que en el caso de los antiguos modelos, sí, pero la simple producción del producto "ecológico" en cuestión consumía mucha más energía de la que nunca llegaría a ahorrar. Además, la distribución de bienes a través del planeta se había disparado, lo que implicaba un costoso gasto energético, se disparaba exponencialmente. Los del continente A iban al B y los del continente B iban al A, los pobres a los países ricos a buscar trabajo y los ricos a los países pobres a buscar descanso. Hasta el agua se embotellaba y viajaba miles de kilómetros sobre zonas desérticas para ser consumida en zonas húmedas en las antípodas. No tenía sentido. No lo podían evitar. Quemaban árboles para iluminarse durante las largas noches de insomnio donde preocupados debatían sobre la desaparición de los bosques. Su condena era consumir sin freno, gastar más de lo necesario dentro de cualquier contexto.

Su ambición desmedida les hacia prósperos al tiempo que fuertes, y así globalizaban su planeta a la vez que lo empobrecían y su diversidad decrecía. La pérdida de diversidad era grave. Es como tener un cuchillo multiusos del ejercito suizo, al que se le van arrancando las piezas. En el fondo, cuanto más diverso y versátil más capacidad para adaptarse a la adversidad y sobrevivir.

Para los insectianos la decisión había sido sencilla. Escogieron una especie con un genoma suficientemente plástico y que de partida ya presentase un comportamiento altamente oportunista respecto a donde vivir y el qué comer. Una vez seleccionados, estos individuos, la consecuencia fue un incremento artificial de su instinto de supervivencia hasta el absurdo: al temer tanto a la muerte, llegaron a temer a la vida, lo que llevó inexorablemente a luchar contra ella. El resto lo haría el tiempo.

Este gen preparaba a sus poseedores a ser los más inquietos y ávidos, incansables de objetos inaccesibles y deseos insatisfacibles, con lo cual se aseguraba su proliferación. Lo curioso es que iban a aparecer e iban a creer que sus objetivos, que su existencia, buscaba una meta, y no eran conscientes que la única meta que tenían era progresar materialmente como fuese y hacia donde fuese ... más, más y más. Un condicionamiento genético que les llevaría a dominar el mundo, pero a diferencia de sus hermanos, no sabrían establecerse y vivir, siguiendo las leyes que la madre naturaleza que los había creado dictaba... estaban más allá y ya no eran 100% de éste mundo. Un puñal se había clavado en el corazón de la naturaleza y poco a poco la herida la desangraría.

Como eran las Herramientas hacían más palacios, más casas, más cosas. Movían más tierra, más tecnología de la destrucción, más ciencia del dolor (que les permitía finalmente destruir más rápido). La idea insectiana no era de transformar a los andrónidos en una especie altamente letal, como algunos virus, pues su letalidad frena su diseminación (se mueren tan pronto los individuos que la infección no puede avanzar tan rápido). Hacían muchas cosas bien, lo que permitía que se instalasen más y más en el planeta, que ocupasen cada vez nichos más lejanos de su origen, más remotos, separados por océanos de agua o mares de hielo, lo que representaba, a largo plazo, un problema más grave. El objetivo del expoliador era agotar a cenizas el planeta.

Llegaron a una situación límite de contaminación y trastornos climáticos que les alertó del peligro inminente de extinción masiva al que habían llegado. El estudio, la urgencia, el miedo y la ciencia, les llevó a su primer hallazgo: descubrir un comportamiento aberrante en los andrónidos no compartido por ninguna otra especie: El gato engordado no caza ratones. El águila satisfecha deja escapar su presa. El león, cuando está saciado, se duerme, no sigue cazando para tener un gran saldo en el banco de gacelas muertas. He visto las fotos del león y la gacela a pocos metros el uno del otro, abrevando en el mismo charco, en plena sequía. Desobedeciendo la ley del más fuerte. La tregua del agua. Por el contrario, los andrónidos no podían evitarlo, satisfacer todas las hambres no era suficiente para calmar sus ansias. Sin saber porqué, se dieron cuenta de que algo no iba bien, y que en ese caso eran demasiados. Calcularon la energía que recibía el planeta por unidad de tiempo y la manera de transferirse y almacenarse, y calcularon el gasto medio de energía por andrónido. Era evidente, demasiados gastaban demasiado. Demasiado para el equilibrio del planeta. Lo estaban quemando. Fue una decisión muy difícil, pero no encontraron otra. El consejo de representantes del planeta en un momento planteó cancelar la reproducción durante el tiempo necesario para que la tasa natural de mortalidad diezmasa la población y que entonces su reducido número fuese soportable por el planeta, sobretodo teniendo en cuenta su desarrollo tecnológico. Las alternativas eran guerras sin final, por unos recursos que irían disminuyendo (y aún más rápido en tiempo de guerra) hasta el diezmo.

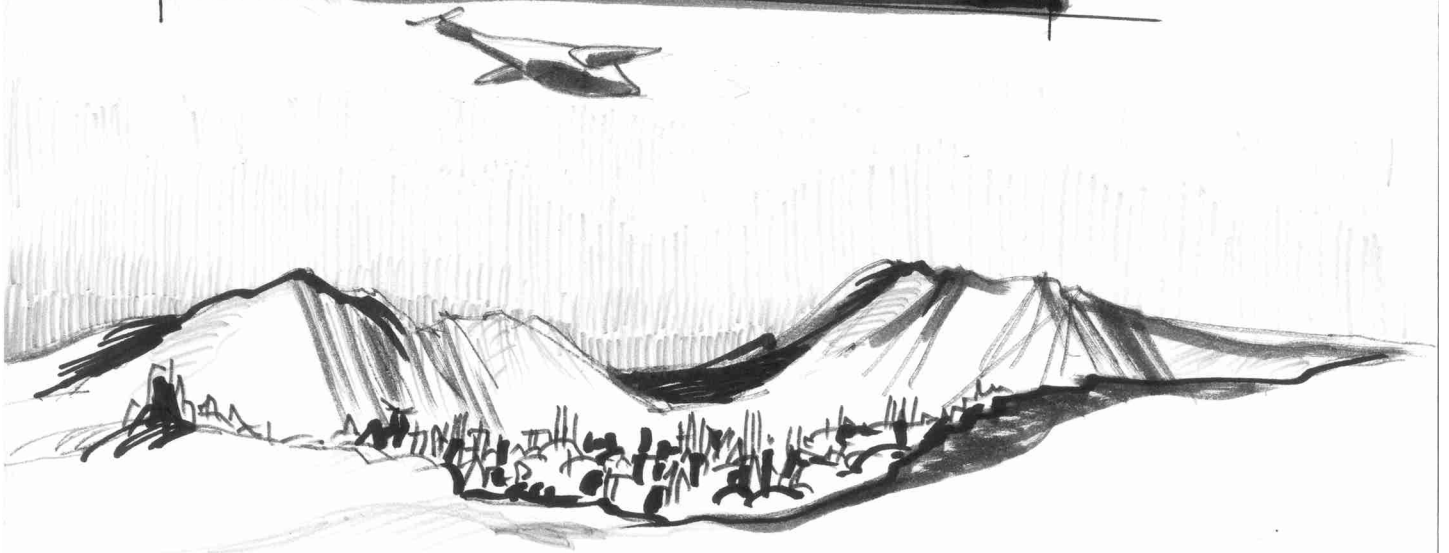
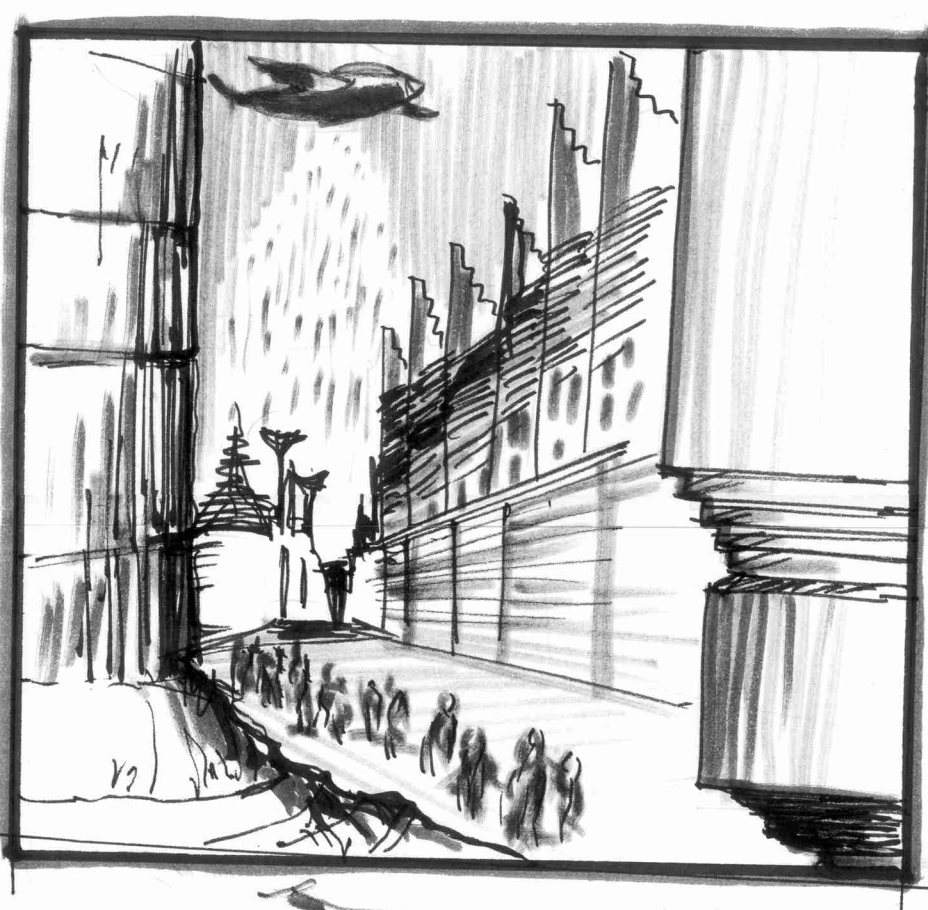
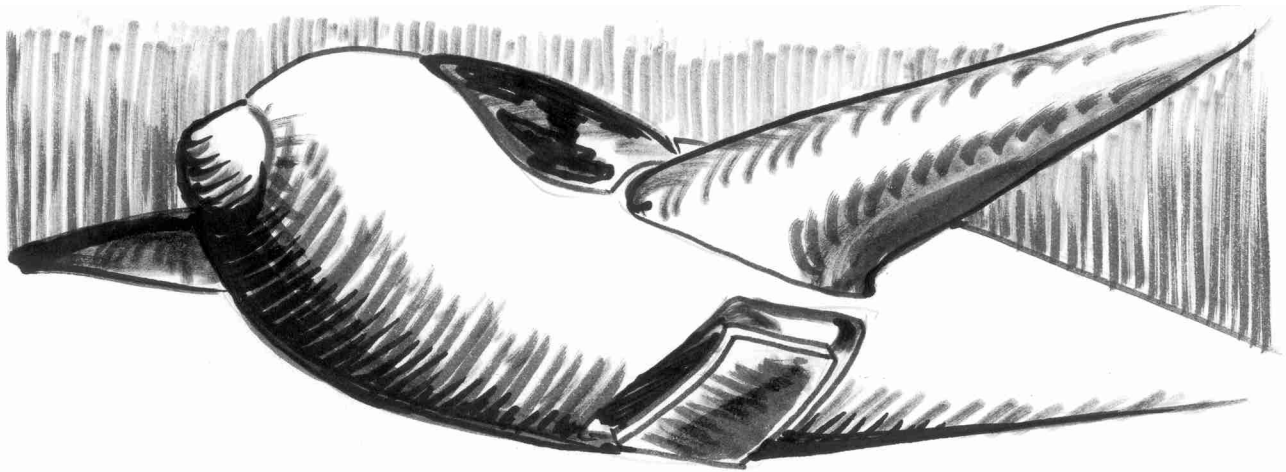
Pocas otras opciones les quedaban, llevaban siglos desencarrilados. En un momento especialmente crítico de locura colectiva habían escogido a sus hembras como víctimas, debido a su fragilidad temporal durante el periodo de reproducción. La causa era que el cuerpo de los andrónidos había evolucionado de manera desincronizada de manera que en el momento del alumbramiento las partes más evolucionadas tenían que ser expulsadas del vientre materno antes de estar plenamente maduras, de manera que el feto expulsado, el neonato, exigía a las madres tal demanda que les hacía dependientes de los machos o las ancianas. Así en momentos de paroxismo si encontraban una mujer sola en un bosque, con la excusa de purificarla, tenían que hacer una gran hoguera y para ello talar muchos árboles. El objetivo, en aquel entonces, era atacar el bosque, por eso "las brujas siempre vivían en cabañas perdidas en las montañas". Era sencillamente ridículo. Como los leñadores que descansaban a la sombra de un árbol antes de seguir la tala. No tenía sentido. Y ya hacía mucho tiempo.

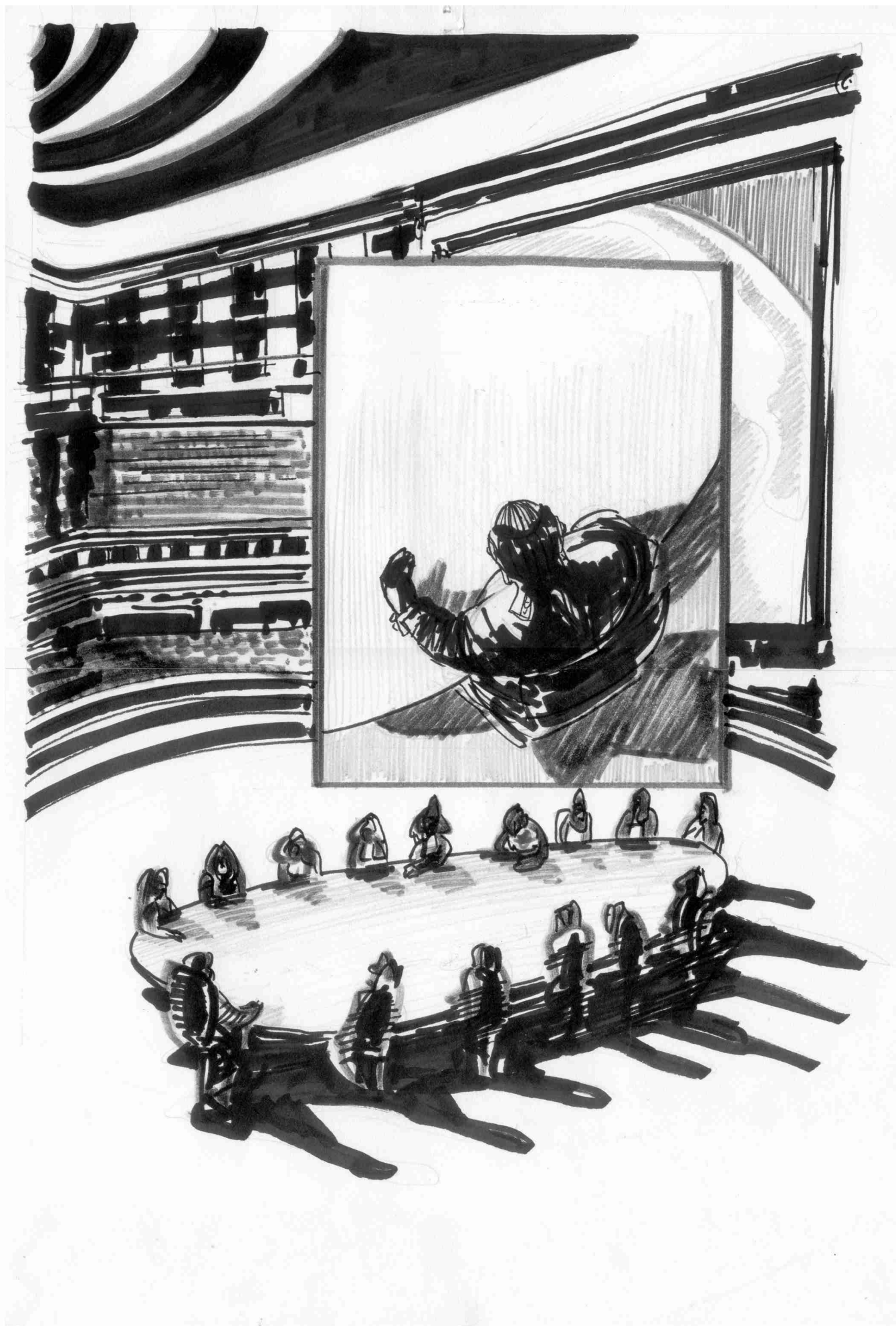
En el momento de empezar a percibir los peligros de su propia presencia en el Planeta Naranja, de manera muy azarosa, identificaron algunas causas, y diseñaron extraños programas de corrección, que aún aceleraban más el proceso de destrucción. Un momento particular fue cuando se obcecaron con una contaminación específica de la atmósfera, negligiendo los océanos y la tierra, miraban los gases, ignoraban los líquidos y los sólidos contaminados.

La corrupción del mecanismo biológico era progresiva. Los desequilibrios mantenían un grado de extinción de especies contemporáneas acelerado, mientras en los supervivientes se disparaban los desajustes: la falta de hambre, o el hambre compulsiva, las alergias, físicas y mentales, la automutilación, el sadismo y el masoquismo. Curiosamente, por primera vez en la civilización andrónida, delante de la catástrofe, los más potentados, no estaban ni protegidos ni a salvo. Ricos y pobres vivían en el mismo mundo enfermo y no podían purificar la podredumbre por mucho que lo intentasen. Y lo intentaban. Quemando por ello aún más energía y colaborando al hundimiento del todo, cegados por la ilusión de verse un poco por encima del fondo. De alguna manera mientras el suelo se hundía poco a poco en el abismo, a empujones escalaban los unos por encima de los otros, como las ratas en el barco que se hunde. Asustados por el vacío hacia el que caían sin remedio.

Subían los defensores de la Vida a los púlpitos y los altares cuya construcción, la de los altares, la destruía, la vida. Abogaban por el uso sostenible de las energías y esos abogados pagaban al año una factura de electricidad 20 veces la media de su país. Ni pensar en la gasolina y el gas.

Entre los andrónidos también hubo disidentes. Un grupo de ellos reaccionó con rabia y despecho. No les importaban para nada las historias de laboratorios extraterrestres ni cucarachas. No les preocupaban las causas. Para ellos sólo había una cosa clara. La Naturaleza había cometido un error, los había hecho así, ahora tenían todos que asumir las consecuencias. Sería la inevitable destrucción de la vida la mejor prueba de sus teorías. Había hecho que a tan alta concentración de oxígeno, el 80% en la atmósfera, fuese muy fácil, a temperatura ambiente, encender fuego y revertir el proceso constructivo de la biología mediante el destructivo de la combustión. Y de allí llegaron las hogueras, y de las hogueras por la noche a la entrada de la cueva, el sedentarismo. Y del sedentarismo y el calendario la agricultura, y de ahí al neolítico y al ajardinar la naturaleza para producir mijo, y el domesticar los animales para tener huevos y leche y protección para la manada. Lo demás, hasta nuestros días, vino rodado. Y sí, aceptaban también la idea del miedo exagerado a la muerte, ese era el otro error complementario del sistema. Junto con el lanzallamas el pánico. Le llamaban la Condena de la Conciencia. Todos los animales tienen instinto de supervivencia, y todos los seres vivos alma. Y sentido del confort y el agua fresca, y busca el pájaro, del árbol, la fruta más azucarada, y el gato el rincón más soleado. Los niños al nacer son así, le tienen miedo al frío y al hambre, pero no a la muerte, pues como los animales, no tienen consciencia de su existencia ni de la fragilidad de las cosas ni de lo efímero del tiempo. Es ese momento mágico entre la inteligencia y la conciencia donde reina la inocencia, mundos maravillosos de mariposas y engranajes, aromas y las mil y una noches. Luego todo es papel mojado y los mundos soñados con volumen se vuelven planos y las estrellas y sus cometas un aburrimiento. La disidencia lo tenía muy claro y como una oración repetían estos argumentos sin cese para así evitar pensar en otras cosas. No fuese que fuesen a escaparse de la condena. Seguían: Sí, empiezas la vida con la leñera a rebosar de leña, cada año que pasa tu cuerpo es más grande y más fuerte y tu cerebro en blanco se va llenando de experiencias. El mundo se te muestra más grande de lo que imaginas constantemente, las magias son las más profundas, y el único límite el cielo que nunca se acaba. Y luego el cuerpo empequeñece lentamente y tu cerebro se va manchando. Al llegar la conciencia de que cada vez queda menos leña. Y que en vez de crecer como los árboles a cada primavera, dejamos de crecer y todo se repite y se vuelve monótono y el mundo pequeño y claustrofóbico y pronto sólo la pantalla de plasma más grande que la del vecino parece tener sentido. Estos disidentes luchaban contra la naturaleza creando mundos artificiales, siempre bajo tierra en salones iluminados con neones, eso era el claro de luna, y luces estroboscópicas para sustituir al Sol. Rodeados de circuitos inorgánicos, cables y filamentos enterrados en bunkers de cemento, comían proteínas de diseño. Recreaban física y químicamente realidades irreales. Consumían su cuerpo y su cerebro como llevaban consumiendo la naturaleza desde hace 5.000 años. Eran los Suicidas Hedonistas. Aquellos disidentes, según eran llamados por algunos, creían que la maquinaria de la vida se había estropeado y querían pasar sus últimos años bailando durante el desguace. La verdad es que eran bastante alegres y su fiebre por la fiesta era lo que los mantenía vivos quemándose, una vez superada la rabia, con alegría. Pero al final no contribuyeron mucho al resultado final de la historia, porque antes de destruir el mundo creando sistemas antinaturales, se cocieron tanto que desaparecieron evaporados un pocas décadas sin dejar ni rastro.

Para el resto No hubo remedio. De tanta desesperación y tristeza rompieron todos al unísono en tremendos llantos, durante semanas lloraron. Tantas lágrimas se evaporaron al sol y transportaron por el aire la hormona de la pena que así se realizó la mayor fumigación de la historia del planeta con un persistente agente esterilizador de larga duración. De manera que no hizo falta de desarrollar un plan temporal de esterilización forzada. Espontáneamente dejaron de tener hijos.

Los andrónidos alcanzaban, como mucho, 100 años de vida, de manera que en cien años sin reproducirse desaparecerían todos en silencio, sin quejas, del planeta. Era una buena solución para bajar la población y dejar de castigar al planeta sin tener que matar a nadie. No eran asesinos. Nunca lo habían sido.

Sólo, por casualidad, hubo una pareja que fue afectada por las lágrimas evaporadas lo suficientemente tarde, años. Así, después de practicar sexo incontrolado, tuvieron la única niña del mundo que es la que explica esta historia desde su mirada extrañada, curiosa e inocente. Sus papas se habían refugiado en una mina profunda, en una montaña de pirita, debajo de un lago pesado y profundo y escaparon durante años a la esterilización. En tales circunstancias sólo tuvieron un hijo viable que guardaron hasta agotamiento de los víveres, y luego enviaron fuera muriendo ambos en el intento. Quedó huérfana.

Los demás, aprovecharon que no tenían que dedicarse a reproducirse, educar y asimilar a los recién llegados y se dedicaron, padres, educadores, científicos y otros, a analizar el problema y a adivinar las causas.

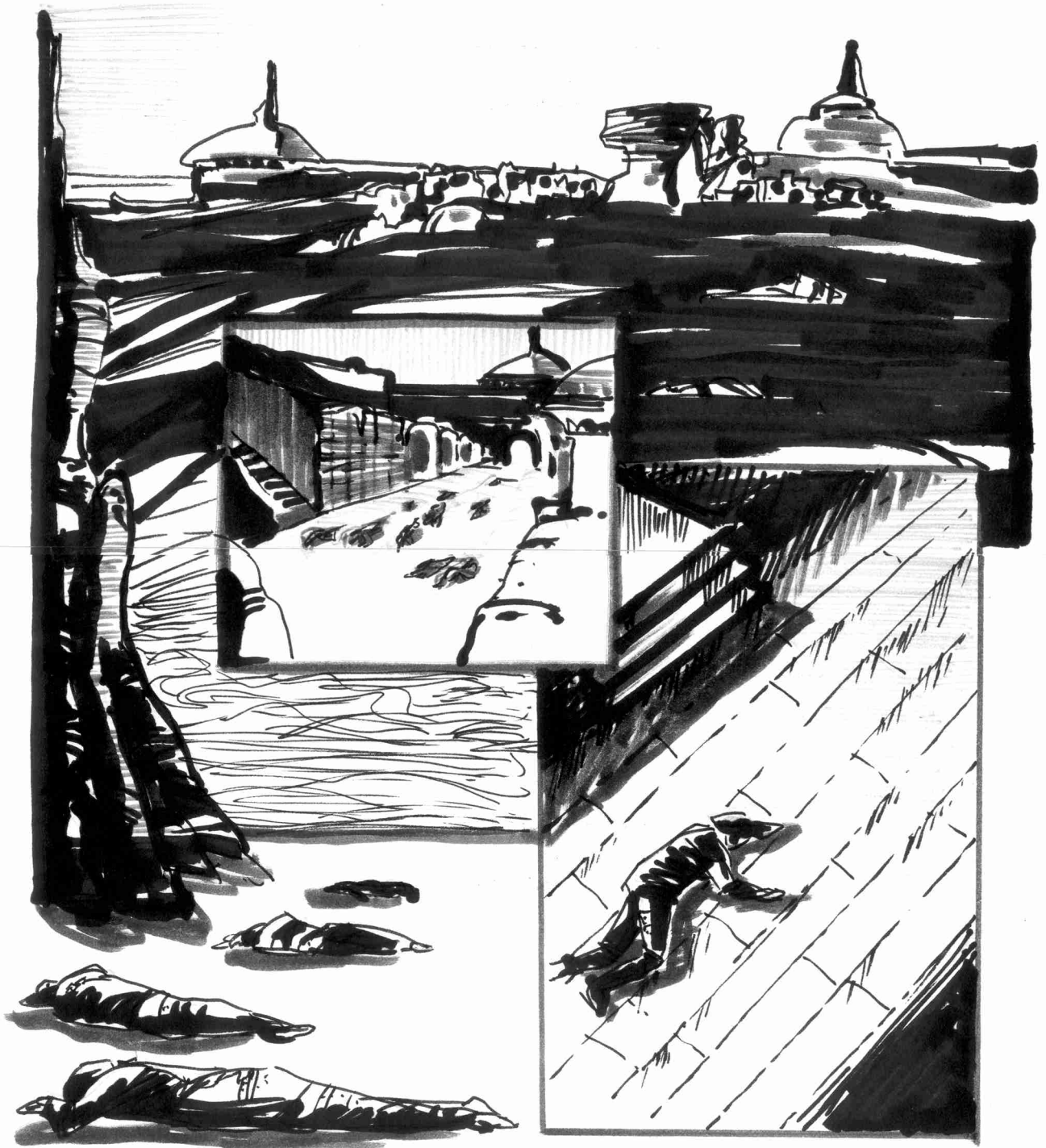
Encontraron la solución de casualidad, como todo. Había aparecido una nueva manera de estudiar las construcciones, naturales o artificiales. A través de analítica molecular y tratamiento semántico de imágenes multifractales podían describir el proceso de construcción de un objeto observando la estructura ya construida. En la naturaleza era evidente. Así observando el árbol deducían que era fotosintético y que utilizaba el agua. Que eran trampas de aire, pues lo purificaban arrancándole masa. O sea, que eran depósitos de aire concentrado. Que el carbono de la leña provenía del CO₂ que fijaban liberando así el oxígeno. Que de la tierra sacaba minerales y que tenía una estructura molecular organizada en células. Y en lo andrónico también fue fácil descubrir el proceso de construcción. Empezando con ladrillos y cemento sin llegar mucho más lejos. Su sorpresa fue mayúscula al descubrir una serie de construcciones que no respondían a ninguno de los dos patrones anteriores, todas construidas en la misma época, hacía unos 5.000 años, pirámides, esferas, jeroglíficos gigantes en la tierra, excavaciones y fronteras esparcidos por el planeta. La función de semejantes edificios había sido históricamente eminentemente religiosa, y se atribuía su construcción al deseo de construir un templo. Pero no era así. Los templos eran edificios ocupados, centros autogestionados, al principio por los espiritualistas de la especie, luego por otras hermandades más prosaicas. Pues curiosamente, eran construcciones extraterrestres abandonadas.

No sin mucho trabajo descubrieron que todas aquellas construcciones eran laboratorios de trabajo, y que no pertenecían a los religiosos que las ocuparon, sino que eran insectianas, construcciones de fuera del planeta, y eran laboratorios de ingeniería genética. Pero para qué? Por qué?

Aquellos descubrimientos provocaron una gran conmoción que llevó a los andrónidos a unirse como nunca en el análisis de los nuevos datos. Del análisis de la historia dedujeron, no sin un gran esfuerzo, que en un momento de su historia, especies extraterrestres, habían seleccionado una especie indígena a la cual habían modificado genéticamente para que desde dentro acabase con la vida en el planeta. Lo llamaron el gen del expoliador, el gen expoliador. Los que lo poseen nunca tienen de nada suficiente, y van quemando la naturaleza ansiando lo que nunca podrán satisfacer. Las consecuencias eran esperables. Así apareció una sub-especie que fue camuflándose dentro de la especie hasta infectarla completamente de individuos aberrantemente prósperos empeñados en destruir el planeta.

Curiosamente al descubrir la trama de la historia que les había llevado a esa situación, descubrieron muchas referencias propias dentro de historias inventadas, de obras de arte, de fantasías y de ciencia ficción. Apuntes pioneros que habían pasado desapercibidos hasta el momento del descubrimiento. Esa es la magia del arte. La de anticiparse.

Hubo muchos momentos particulares en la historia que los Andrónidos nunca hubiesen imaginado. En uno de ellos, un movimiento disidente insectiano, al secta apestosa, había conseguido reunir clandestinamente recursos suficientes como para permitirse un viaje al Planeta Naranja para intentar detener el proceso. Ellos no creían que su solución tuviese que pasar forzosamente por aniquilar la vida e insectizar un planeta desconocido. Había otras soluciones. Decían. Eran excelentes ingenieros genéticos, así que crearon un virus que atacó especialmente a los más infectados por el gen expoliador y a punto estuvieron de exterminarlos. Pero fueron descubiertos. Un control rutinario detectó una bajada demasiado rápida de población sin cambio climático asociado, y al ver el patrón de crecimiento de la propagación de la anormal mortalidad descubrieron el virus. El plan fue abortado. El virus mutado a inocuo. Los disidentes señalados y brutalmente exterminados.

Al final los andródinos entendieron suficientemente la situación. Habían pasado unas cuantas décadas en el proceso de descubrimiento. La hormona supresora de la fertilidad iba pronto a mitigar su efecto y asistidos por las técnicas médicas las más y los más jóvenes, que no tanto, de la población, estaban a punto de estar en época reproductiva de nuevo, y eran muchos.

Al principio algunos propusieron, dentro de la rabia esperable, analizar, detectar y ejecutar a los portadores del gen expoliador. Pero eso era muy complicado. Hay genes que se esconden en el genoma, que están latentes. Además, podía ser que transportadores del gen resultasen ser una parte significativa de la población, y evidentemente, no iban a dejarse exterminar pacíficamente. Además no eran asesinos. Siguieron pensando, la mutación inducida era artificial y en términos evolutivos, reciente. Esa era su debilidad. Las mutaciones provocan enlaces entre las cadenas de ADN que a veces son frágiles. El azar propone y la naturaleza selecciona. Hay genes que se borran. Hay que entender que el genoma, a parte de tener la cadena de ADN, esta empaquetado entre proteínas que estabilizan, controlan y reparan su estructura. Secuencias extrañas pueden carecer de todos esos asistentes. Llegaron rápido a una conclusión: sólo permitirían la reproducción interracial para hibridar al máximo el genoma, recuperar la esencia previa a la mutación extra-terrestre y diluir hasta la inocuidad el gen envenenado. El sexo sería libre pero a la hora de reproducirse, una agencia buscaría como pareja al individuo más remoto del planeta, para fecundarse. Si el Planeta Naranja seguía siendo naranja, entonces sería hostil a los insectianos, y no sería difícil rechazarlos.

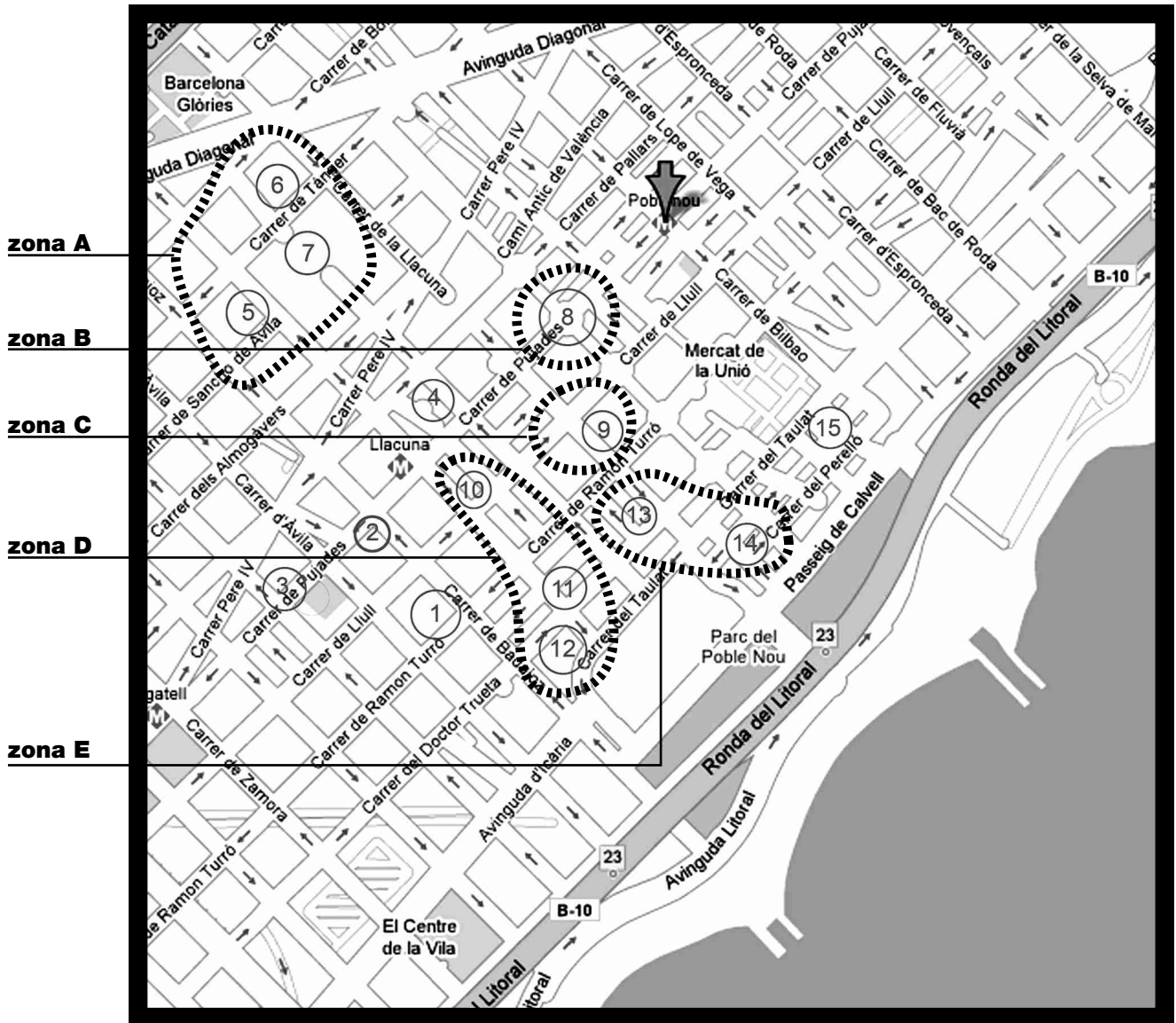
De todas maneras, los insectianos en masa nunca embarcaron camino de ningún otro planeta, poco antes de la fecha señalada, colisiones vecinas generaron tal cantidad de cometas, asteroides y meteoritos que mucho antes de la esperada Gran Colisión su planeta fue destruido, fraccionado, y su civilización desintegrada. Una avanzadilla que siempre permanecía en alerta por prudencia, logró escapar y llegar al Planeta Naranja, pero su alta concentración de oxígeno y su baja temperatura no permitió que despertasen del letargo del largo viaje. Un día los andródinos presenciaron cientos de capullos gigantes con insectos extraterrestres dentro cayendo muertos del cielo.

Mientras tanto nacían y morían estrellas, nacían y morían planetas por todo el universo. Y otro día cualquiera en el Planeta Naranja, un meteorito gigante lo partía en dos, enviando los trozos lejos del sol y extinguiéndose en un instante así toda vida en el planeta. Y al mismo tiempo en otro rincón alejado del universo se desperezaba el alba y era tan dulce estar vivo en ese momento, que la brutalidad de un universo que existe en su combustión, que es el eco de la explosión más grande jamás soñada, no importaba. A través del tiempo, el espacio se genera en una caída sin fondo hacia todas partes.

DIBUJOS: CINZIA PECORARE

una
passejada
per indrets
significatius
de la pèrdua
de patrimoni
viu al barri

- 01 - industries waldes
- 02 - antiga seu joventuts republicanes radicals
- 03 - ateneu colón + sra. maria 7 negoci familiar SADA
- 04 - Taller Caminal
- 05 - Indra
- 06 - Can Aranyó - media cluster + indra
- 07 - seu 22aroba s.a. + hotel Holiday Inn
- 08 - Inmobiliarias
- 09 - Hotel 22 @ - el Cànem - taller germans godó
- 10 - Vapor Lluï
- 11 - Can Gili Vell - Work in Loft
- 12 - Can Gili Nou
- 13 - Ateneu Flor de Maig
- 14 - visita casa i jardí sra. assumpta
- 15 - cursa del sant pollastre

"a ésta parte mas industrial del pueblo nuevo, poblenou en catalàn, también se la llamó la Manchester catalana. los industriales barceloneses del siglo xix idolatraban el modelo inglés. me gustan las ruinas contemporáneas (...) y últimamente paseo mucho por la ciudad amenazada por la modernidad. en el barrio viejo, muy cerca de aquí, están abriendo una vía ancha que se va a llevar todos los malos olores de la ciudad podrida no sé a donde, pero se los va a llevar. y de la Manchester catalana, de Icaria, poco va a quedar. es curiosos que los patronos soñaran con Manchester y sus obreros con Icaria.
¿con que sueñan hoy en día unos y otros?"

manuel vázquez montalbán - el laberinto griego (de la serie de pepe carvalho) - 1991, just avans de la olimpiada
extret de l'article 'Poblenou Literari' de josep maria huertas i antoni oliva de la revista Icaria #11 - 2006 de l'arxiu històric del poblenou

zona A

El 27 de juliol del 2000, l'ajuntament de Barcelona va presentar el macroprojecte 22@, que té com a objectiu transformar el Poblenou en un districte destinat a allotjar les empreses de noves tecnologies i de la informació. Amb aquesta proposta l'Ajuntament pretèn "catapultar" Barcelona i situar-la al costat de ciutats com Londres, Nova York i Berlín, aconseguint construir la ciutat global. En l'actual fase del capitalisme les empreses de noves tecnologies i de la informació juguen un paper importantíssim, són un pilar bàsic de la nova economia mundial. Instal·lar aquestes empreses aquí, significa situar Barcelona entre les ciutats més econòmicament actives del món globalitzat, però també, vol dir, sotmetre l'economia de la ciutat a les polítiques neoliberals del nou capitalisme.

L'Ajuntament, com a principal impulsor del 22@, ja ha començat a predicar amb l'ideari que el pla duu a terme (instal·lació de les empreses pilars de la globalització). Des de fa anys ha decidit aplicar el model neoliberal en les seves polítiques urbanístiques, i per tant, ha deixat que el preu del sòl es reguli només responant a les lleis del lliure mercat.

Com es veu, el 22@ respon a interessos del gran capital i no pas a interessos de les persones, per tant, el macroprojecte que afecta a 198 hectàrees (equivalent a 117 illes de l'eixample) del Poblenou no és una reivindicació de la ciutadania del barri, sinó el contrari, molts poblenovins es mostren contraris a aquest pla. Per a duu a terme aquest projecte, l'Ajuntament ha dividit els plans d'actuació en 7 grans àrees (o PERIs-Plans Especials de Reforma Interior) i, també, permet petites actuacions (que afecten menys d'una illa de cases).

Però el tema d'empreses amb interessos en el sector militar que s'instal·len al 22@ no acaba amb Indra, també tenim a la multinacional nord-americana General Electric, a l'alemanya Deutsche Telekom, a Telefónica i a l'empresa AGBAR (Aigües de Barcelona).

INDRA

Industria espanyola vinculada a la fabricació d'armament pesant. Un dels grans grups empresarials financers que també en surt beneficiat a través d'inversions d'empreses filials amb el Pla 22@.

La companyia Indra abans era una empresa pública (el seu principal accionista era la SEPI-Sociedad Española de Participaciones Industriales).

La companyia és va privatitzar al març de 1999.

Indra participa en diverses àrees de negoci:

- Tecnologies d'informació (TI) estructurat en els mercats de les assegurances, indústria i el comerç, les telecomunicacions, trànsit, administracions públiques, processos electorals i defensa i forces de seguretat.
- Simulació i sistemes automàtics de manteniment (SIM/SAM).
- Equips Electrònics de Defensa (EED).

Indra és una de les empreses patrocinadores del Fòrum Universal de les Cultures de Barcelona 2004.

Indra és la principal empresa espanyola en electrònica de defensa i és una de les tres principals empreses espanyoles en el mercat de defensa (després de EADS-Casa i Itzar Construcciones Navales).

En el camp del negoci de defensa Indra participa en la fabricació de simuladors i sistemes automàtics de manteniment i en la construcció d'equips electrònics de defensa. Indra participa en el projecte de desenvolupament dels sistemes de manteniment del caça bombarder europeu Eurofighter (amb un valor de 53 milions). Desenvolupa el projecte de fabricació dels míssils Standard SM-2 per a les fragates F-100. S'encarregarà de construir els simuladors per a l'avió de combat Harrier AV-8B (amb un contracte de 8 milions) firmat amb la US Navy). La companyia també ha arribat a un acord amb la companyia aeronàutica nordamericana Boeing pel desenvolupament i producció de la nova generació de sistemes de manteniment dels avions de combat F-18 de la US Navy. Indra també ha equipat els sistemes de comunicació per satèl·lit pel Quartel de la OTAN a Espanya. -info de Coordinadora contra el 22@.

PRIVATE MEDIA

Un d'aquests PERI's, és el que afecta la fàbrica de Ca l'Aranyó (i els terrenys que l'envolten). Precisament en aquest PERI (anomenat Campus Audiovisual) és on s'instal·larà el Parc Barcelona Media, presentat el dia 23 de gener de 2004, i que representa una nova introducció del capital privat a la Universitat Pompeu Fabra. El Parc Barcelona Media és un projecte promogut per la UPF i l'empresa públic-privada Mediacomplex (empresa formada pel grup MEDIApro i la societat 22@bcn).

Aquest Parc estarà format per diverses edificacions de nova construcció i l'edifici de l'antiga fàbrica de Ca l'Aranyó. La UPF rehabilitarà l'edifici de Ca l'Aranyó i construirà 3 edificis més (d'aproximadament 18.000 m2 de sostre en total), tot això per allotjar-hi els estudis de Comunicació Audiovisual, Periodisme, Traducció i Interpretació, enginyeria en Informàtica i en Telecomunicacions, i l'Institut Universitari de l'Audiovisual. Juntament amb la UPF, també es construirà en el Campus Audiovisual, el nou centre Mediacomplex, format per dues torres i diversos edificis que ocuparan uns 24.000 m2 de sostre. Aquest centre està promogut per l'empresa privada MEDIApro i la societat 22@bcn, i té com a objectiu potenciar les noves tecnologies aplicades en la producció audiovisual. Una part d'aquest centre privat (gestionat per l'empresa MEDIApro) serà utilitzat per la UPF, en règim d'arrendament, és a dir, de lloguer.

Els objectius del nou Parc Barcelona Media són intentar millorar la competitivitat del sector audiovisual barceloní i intentar situar la ciutat com a referent econòmic en el context internacional de l'economia del coneixement, i aglutinar les empreses innovadores i més competitives de l'àmbit audiovisual en un mateix espai.

Segurament aquests objectius potenciaran la competitivitat en la formació que rebran els estudiants del Campus Audiovisual. Aquesta estreta relació entre empresa i universitat, és utilitzada per la UPF per augmentar la seva posició privilegiada en l'ingrés d'alumnes enfront les altres universitats, fet que provoca competitivitat entre universitats. A l'empresa encara li surt més a compte aquesta relació amb la universitat, perquè a part de llogar i/o vendre materials, espais, etc... en un futur tindrà nous treballadors formats en el Campus Audiovisual de la UPF.

Seguint les noves tendències de fer política, l'Ajuntament ha mostrat el seu tarannà caciquista i antidemocràtic. Durant tot el procés de formació del pla 22@ la participació dels ciutadans ha estat reduït a un sol interlocutor, l'Associació de Veïns i Veïnes (AVV) del Poblenou. Aquesta AVV té un funcionament totalment jeràrquic i posa traves a la participació dels veïns crítics amb les decisions de la junta. El caràcter antidemocràtic del consistori Barceloní queda demostrat en el nul suport als veïns afectats (que reben unes miserables indemnitzacions que no els permeten aconseguir una nova vivenda digna) i en la persecució constant que ha patit tota actitud contrària al pla 22@.

Per acabar, cal destacar i comentar algunes de les empreses que s'instal·laran en aquest districte tecnològic. L'empresa que ha aixecat més polseguera és INDRA, ja que el seu principal sector és el relacionat amb la indústria militar. Indra és una empresa espanyola privatitzada l'any 1999, i que ocupa el 88è lloc en el rànquing mundial d'empreses productores d'armament. Es dedica a la fabricació de simuladors, d'equips electrònics de defensa i de míssils per entitats com l'OTAN, l'exèrcit espanyol i la US Navy (marina de l'exèrcit dels EUA).

General Electric ocupa el 24è lloc en el rànquing mundial d'empreses de la indústria aeronàutica, i es dedica, sobretot, a la producció de motors a reacció per a l'aviació militar. També és important destacar que és una de les principals empreses contractistes del Departament de Defensa dels EUA (l'anomenat Pentàgon). Aquesta multinacional també és la protagonista de diversos casos de contaminació de rius i pantans dels EUA. L'empresa alemanya Deutsche Telekom té una filial, anomenada T-Systems, que es dedica a la producció de softwares per a sistemes d'aviació militar, i és membre del "Círculo de Tecnologías para la Defensa y la Seguridad".

La multinacional espanyola Telefónica disposa d'una filial (Telefónica-Sistemas) que participa en programes de guerra electrònica, missatgeria militar i és membre de l'Associación de Fabricantes de Armamento y Material de Defensa de España???. Telefónica ha estat denunciada per fer contractes fraudolents amb el govern argentí, fet que ha agreujat la crisi socioeconòmica que pateix Argentina. També és una de les principals empreses en practicar la reducció de plantilla i en mantenir als seus empleats en condicions laborals d'exploració permanent (sous baixíssims, constants amenaces de ser acomiadats...).

Una de les empreses que també ha provocat fortes crítiques ha estat AGBAR-Aigües de Barcelona. Aquest holding empresarial es dedica a motis sectors, des del subministrament d'aigua potable fins a sistemes de vigilància destinats a us militar. El Grup AGBAR és el responsable de la privatització de l'aigua a Colòmbia, i sempre està intentant duu aquesta privatització a la resta d'indrets on té el control del mercat de l'aigua.

jocs de guerra

zona B

INMOBILIARIA

INMOBILIARIA

INMOBILIARIA

INMOBILIARIA

INMOBILIARIA

INMOBILIARIA

INMOBILIARIA

INMOBILIARIA

INMOBILIARIA

INMOBILIARIA

INMOBILIARIA

INMOBILIARIA

zona C

la Vanguardia, diari propietat de GODO family;
aquesta gent, els seus besavis.
Eren la principal factoria de l'estat,
fabricants de fibres de canem (1900),
la darrera fabrica era a Poblenou.
Denominada el Canem,
allí el 1939 es va instal·lar el major camp de concentració hagut al país.
Uns 4000 presoners, majoria eren obrers, sindicalistes, etc.
D'allà cada vespre sortien camions carregats de gent
cap al camp de la Bota (Recinte Forum),
allà els assassinava la Benemerita.
Aquest recinte (una illa tipus cerda) son tallers d'impremta del diari.
Properament s'hi instal·laran empreses high-tech i hotels.
Formara part del glorios 22 @
Com veieu tot te un fil en aquesta ciutat dels prodigis

<http://barcelona.indymedia.org/newswire/display/227019/>

les autoritats franquistes, atés que amb la repressió, no sabien on col·locar el nombre considerable de presos, van improvisar una presó al Canem, l'antiga fàbrica de la família Godó, propietària del diari La Vanguardia. (...) La part del darrera limitava amb les cases de la propera rambla del Poblenou, les gal·leries de les quals, abocades sobre el pati de la presó, aportaven als reclusos un càlid alè d'humanitat"

Juan Miñana 'la playa de Pekín'
extret de 'els Godó, el Canem i la Vanguardia' de Blai Marín - revista Icaria # 11 - 2006

El cas de la ciutat de Barcelona es prou significatiu ja que els tres camps [de concentració] que hi havia van perdurar alguns anys i mantenien una població molt abundant. (...) El camp del Poblenou, anomenat El Canem perquè estava instal·lat en una antiga filatura de jute propietat de la família Godó que era coneguda amb aquest nom, i que estava situada des de mitjans del s.XIX entre els carrers Enna i Llull, prop de la Rambla de Poblenou. Va perdurar com a centre concentracionari fins el mes de març del 1942

CAMPS DE CONCENTRACIÓ I UNITATS DISCIPLINÀRIES DE TREBALLADORS A L'ESPANYA DE FRANCO
Treball de Recerca Tercer Cicle de Doctorat. Alumne: Jordi Barriuso Babot. Director: Francesc Bonamusa i Gaspà
<http://seneca.uab.es/hmic/recerca/camps%20de%20concentracio%20i%20unitats%20disciplinaries.pdf>

hotel 22@

Situació de el Cànem dintre del plan 22@: Grau de protecció C. Tot i que l'important conjunt de El Cànem figura en el PMU de l'Eix Llacuna com edifici a mantenir, per a la seva transformació en hotel s'ha enderrocat l'edifici a excepció de la façana i part d'una cruïa. Sembla que l'únic que interessa és l'aparença exterior. Algunes promocions en curs com l'edifici del "Cànem" en el PMU de l'Eix Llacuna son un mal exemple d'intervenció en el patrimoni perquè tant sols respecten parts de l'edifici, normalment façanes, i no totes, enderrocant la resta per tornar a construir de nou, condicionant els valors del patrimoni als interessos de la promoció immobiliària, sovint esclava de la construcció de pàrkings en el subsòl, o estructures incompatibles amb l'edificació preexistent. En aquest cas, hauria de prevaler el que disposa l'art. 10 de les NNUU de la MPM22@, on es refereix a que la transformació es podrà fer sempre que l'ús habitatge no desvirtui les característiques que fonamenten l'interès de l'edifici. Però més enllà d'això que es presta a interpretacions, la normativa de protecció no assegura gran cosa respecte dels elements catalogats amb C que son la majoria.

de l'informe (Provisional) del document de treball "Modificació del pla especial de protecció del patrimoni arquitectònic historicartístic de la ciutat de Barcelona. Districte de Sant Martí. PATRIMONI INDUSTRIAL DEL POBLENOU GRUP DE PATRIMONI INDUSTRIAL DEL FÒRUM DE LA RIBERA DEL BESÒS Barcelona, maig de 2006

JOSEP M. HUERTAS CLAVERIA

El Cànem, fábrica, cárcel y hotel

XAVIER GÓMEZ

Pere Carbonell ante el edificio ya semiderruido del Cànem, donde vivió tres meses como preso republicano

su día a la historiadora Isabel Segura. Zoila García, que también estuvo muchos años, de 1925 a 1954, recordaba que a las ocho y media, cuando les daban media hora para desayunar, salía corriendo, como otras compañeras, hacia el cercano mercado de la Unió para comprar algunos alimentos. "En las *paradas* las dejaban pasar porque sabían que tenían el tiempo justo. Se apartaban también las otras mujeres porque, a consecuencia del polvillo del *cànem*, olian mal, y se las conocía como *les xinxes*", ha explicado Nicasi Camps, que las trató a fondo.

Luego vinieron los tres años en que dos naves y el patio fueron acomodados como apéndice de la cárcel Modelo, ante el aluvión de republicanos detenidos. Pere Carbonell, que pasó allí tres meses, se ha acercado al edificio semirruinoso. "Sólo teníamos 35 centímetros cada uno para poder movernos. Dormíamos como sardinas y era terrible tener que levantarse para ir al váter. Para que no nos desvelásemos, un rap-

soda leía una novela rosa, *El corderito*. Era todo tan terrible...". Ha explicado sus desventuras en unas memorias, lo mismo que Ramon Fernández Jurado, que fue diputado socialista en 1980 y también estuvo detenido en el Cànem. Contó Jurado: "El director era un sádico. Cuando llegaba tras una noche de franquela, le decía a alguno de los funcionarios: 'Traedme a uno'. Y uno era un detenido, al que propinaba una paliza de órdago". Como el catalán estaba prohibido, a la improvisada prisión se la conoció esos días, que duraron hasta el 23 de marzo de 1942, como la Borra.

Ahora se construirá en el solar que quede un hotel de cuatro estrellas que uno intuye no se llamará El Cànem. Para recordar a aquellas gentes y aquellos tiempos siempre quedará una placa en el pavimento de la cercana rambla de Poblenou dedicada a "les dones del Cànem". ●

QUINCE DÍAS DE BARCELONA

Caeen los cascotes y después caerán las viejas vigas. Los camiones se llevan a algún vertedero de derribos los restos de 124 años. Salen de la esquina de la calle de Ramon Turró con Llacuna con rumbo desconocido. Prosigue el derribo de la que fue la fábrica de yute más importante de España, fundada en 1882 por los hermanos Bartolomé y Carlos Godó, los mismos del diario *La Vanguardia*, cuyos talleres y oficinas persisten en la esquina de enfrente.

Luego la fábrica alternó durante tres años de

la posguerra sus funciones con las de cárcel provisional. Más tarde, dejó de funcionar como tal y se dividió en talleres, como tantas otras grandes industrias. Y ahora sus dueños actuales, los Vallvé Ribera, han optado por promover un hotel de cuatro estrellas, otro más en la ciudad antaño industrial, ahora hotelera.

La fábrica de yute siempre fue conocida por algún mote, al inicio como Els Sacs, porque se fabricaban principalmente sacos de arpillería, y más tarde como el Cànem, porque cáñamo y yute son dos fibras muy parecidas. Trabajaban principalmente mujeres de Poblenou, barrio donde se alza el edificio que ahora se derruye. Lo hacían madres e hijas, como fue el caso de Josefa, que trabajó en el Cànem de 1913 a 1956, y de su hija María, que entró a los 12 años en 1925 y estuvo hasta 1944. "Pagaban mal, pero era una faena segura", explicaron en

WORKLOFTBOXLOFTWORKLOFTBOXLOFTWORKLOFTBOXLOFTWORKLOFTBOXLOFTWORKLOFTBOXLOFT

zona D

Barcelona pone en marcha un plan de espacios para la creación
ROBERTA BOSCO - Barcelona - 28/04/2007

El cineasta Bigas Luna ha sido el primer creador en acudir a la llamada del galerista Pere Soldevila, impulsor de Barcelona Work Box (W_Box), un nuevo centro de producción, exposición, investigación y difusión de arte y pensamiento. El Work Box -que se situará sobre un solar municipal de unos 3.000 metros cuadrados cedido durante cinco años- se compone de 25 contenedores de barco de unos 15 metros cuadrados que se alquilarán a creadores de diversas disciplinas por 300 euros al mes.

Éste es uno de los proyectos, el único de iniciativa privada, que integran el nuevo plan de espacios para la creación que impulsa el Ayuntamiento de Barcelona y que tiene el objetivo de recuperar viejas fábricas, almacenes o espacios en desuso para cederlos, con condiciones, a colectivos o asociaciones de creadores. De momento, se han seleccionado ocho espacios, incluido el Work Box, desde una parte del muelle seco de espacio del Fórum -que previsiblemente serviría por su amplitud y altura para la asociación de artistas de circo- hasta unas naves en el complejo fabril de Can Ricart que permitirían ampliar las instalaciones del centro de producción Hangar.

En el caso del Work Box, el más definido, estaría formado por tres edificios dedicados respectivamente a la creación, producción y difusión. El dedicado a la creación, explica Fondevila, "es en sí mismo un proyecto artístico de Tim Otto Roth. Está dotado de una fachada que cambia de color gracias a unos tubos de luz incrustados en la propia estructura arquitectónica, según la hora del día o la intervención externa". A la espera de su inauguración, el centro ha puesto en marcha Virtual Box (www.barcelonaworkbox.com).

http://www.elpais.com/articulo/cultura/Barcelona/pone/marcha/plan/espacios/creacion/elpepucul/20070428elpepucul_9/Tes

**treballa en un
contenidor
de 15,5m²
a 300 euros
al mes**

- > 'un punt de trobada entre artistes, universitats, institucions, empreses...'
- > 'aglutinarà la creació, producció i difusió de l'art, les tres etapes del procés artístic, i treballarà en pro de la comunió entre art, ciència i tecnologia'
- > 'els edificis, nòmades i sostenibles energèticament, estan realment pensats'
- > 'El consistori li cedirà el terreny -uns 5.000 metres quadrats- i li farà una aportació econòmica per ajudar-lo a engegar el projecte costarà 900.000 euros, un 30% dels quals es finançaran amb diner públic (a més de l'Ajuntament, el Ministeri de Cultura i la Generalitat)'

<http://www.barcelonaworkbox.com>

UN PETIT ANÀLISI

- anunci d'un pla d'espais per a creadors en temps electoral
- s'anuncia amb un acord ja tancat amb una empresa privada, els altres estan per negociar (ja donen un clar marc de referència)
- la proposta plagia, d'aquí i d'allà, idees sorgides 'des de baix' en la lluita d'aquests últims anys (l'embolcall)
- es dona a aquesta empresa privada 3.000 metres quadrats d'espai públic (a bcn 2007!), perquè llogui 25 espais de 15 metres quadrats o sigui 375 metres quadrats en total (la resta espai d'exhibició per al *galerista), cada espai es lloga a a 300 euros/mes (el que li assegura uns ingressos mínims de 7.500 euros al mes), se li concedeix, a més 300.000 euros (de les administracions) perquè arrenqui el negoci

pues ke bueno ke aportes tu, porke la verdad no lo abia pensado tanto..y asi es mas facil entenderlo ...porke no l o explicaran asi y no tenemos ke estar discutiendo nosotros... lo del espacio expositivo me ace reir cuando deberas ai una super necesidad de espacios, le dan mucha importancia a todo menos al artista... bueno a mi no me conviene acora..pago 150 en 15metros....y se esta de puta madre en el caminal..sin tener ke dar nada..como en casa..me refiero ke todos esos sitios tendran camaras y tendras ke dar documentacion...

zona F

links

<http://nau21.net/docs/>

setembre-desembre 2006

un al.legat al patrimoni

Al·legacions de nau 21 a la "Modificació del Pla especial de patrimoni arquitectònic històric artístic de la ciutat de Barcelona. Districte de Sant Martí - Patrimoni industrial del Poblenou"

http://nau21.net/media/print/0609_nau21_al.legat_al_patrimoni_ca.pdf

resposta del 22@ al al·legat al patrimoni

http://nau21.net/media/print/061221_22@_resposta_nau21_al.legat-patrimoni.pdf

juliol-desembre 2006

un al.legat per can ricart

Al·legacions de nau21 a la "Modificació del Pla de millora urbana de la Unitat d'Actuació 1 del Pla especial de reforma interior del sector del Parc Central. Preservació del recinte de Can Ricart":

http://nau21.net/media/print/0607_nau21_al.legat_per_can_ricart.pdf

auca: un al.legat per can ricart

http://nau21.net/media/print/0607_nau21_al.legat_per_can_ricart_auca.pdf

resposta del 22@ al al·legat per can ricart

http://nau21.net/media/print/061221_22@_resposta_nau21_al.legat-cr.pdf

febrer 2006

full informatiu v 0.1:

nau21: cap a una nova concepció del domini públic

http://nau21.net/media/print/060227_nau21_pamflet.pdf

gener 2006

dossier de treball v 0.3:

una mirada de Can Ricart feta des de nau21

http://nau21.net/media/print/060131_dossier_canricart_s.pdf